

**Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босне и Херцеговине**

Predmet br.: S1 1 K 010315 17 Kžk

Datum drugostepene presude: 11.10.2018. godine

Datum otpreme: 13.11.2018. godine

Pred Apelacionim vijećem u sastavu:

sudija Mirko Božović, predsjednik vijeća

sudija dr Dragomir Vukoje, član vijeća

sudija Mirza Jusufović, član vijeća

PREDMET TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE

protiv

Ostoje Stanišića

DRUGOSTEPENA PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine:

Predrag Tomić

Branioci optuženog Ostoje Stanišića:

Miloš Perić i Nenad Rubež

Broj: S1 1 K 010315 17 Kžk
Sarajevo, 11.10.2018. godine

U IME BOSNE I HERCEGOVINE!

Sud Bosne i Hercegovine, u vijeću Apelacionog odjeljenja, sastavljenom od sudije Mirka Božovića, kao predsjednika vijeća, te sudija dr Dragomira Vukoje i Mirze Jusufovića, kao članova vijeća, uz sudjelovanje pravnog savjetnika-asistenta Nedima Muminovića, u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Ostoje Stanišića, zbog krivičnog djela zbog krivičnog djela Genocid iz člana 171. tačka a) i b) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH) u vezi sa članom 180. stav 1. i članom 31. KZ BiH, povodom optužnice Tužilaštva Bosne i Hercegovine broj: T 20 0 KTRZ 0003329 12 od 27.07.2012. godine, potvrđene dana 02.08.2012. godine, izmijenjene dana 21.03.2016. godine, precizirane dana 02.02.2018. godine nakon održanog usmenog i javnog glavnog pretresa pred vijećem Apelacionog odjeljenja u prisustvu tužioca Tužilaštva BiH, Predraga Tomića, optuženog Ostoje Stanišića i njegovih branilaca Miloša Perića i Nenada Rubeža, advokata iz Zvornika, donio je i dana 11.10.2018. godine, javno objavio sljedeću:

P R E S U D U

Optuženi:

OSTOJA STANIŠIĆ, zvaní „Ćizma“, sin Boška i majke Milojke, rođene Tolj, rođen 02.12.1951. godine, u Fojnici, opština Fojnica, JMB ..., ..., državljanin ..., stalno nastanjen na adresi ..., oženjen, otac jednog djeteta, pismen, po zanimanju profesor fizičkog vaspitanja, služio vojni rok 1977./78. godine u Tuzli, ima čin majora u rezervi, odlikovan, srednjeg imovnog stanja, neosuđivan, ne vodi se drugi krivični postupak protiv njega, nalazio se u pritvoru po Rješenju Suda BiH broj: S 1 K 0010315 Krn, od 22.06.2012. godine, a koja mjera je Rješenjem Suda BiH broj: S1 1 K 010315 13 Krž 6 od 11.04.2013 godine ukinuta i izrečene su mjere zabrane,

K R I V J E

što je,

U svojstvu komandanta 6. bataljona Zvorničke brigade, na širem području sela Petkovci i sela Đulići, uključujući osnovnu školu „Desanka Maksimović“ („Nova škola“ u Petkovcima) i zgradu Doma kulture, koje su korištene za potrebe 6. bataljona, kao i Crvenu Branu, sve u opštini Zvornik, u julu 1995. godine, svjesno pružio pomoć pripadnicima vojske i policije RS, među kojima Radovanu Karadžiću, predsjedniku Republike Srpske i glavnokomandujućem VRS-a, Ratku Mladiću, komandantu Glavnog štaba VRS-a, Ljubiši Beari, načelniku Uprave za bezbjednost i obavještajne poslove Glavnog štaba VRS-a, Vujadinu Popoviću, načelniku za bezbjednost Drinskog korpusa VRS-a, Dragi Nikoliću, pomoćniku komandanta za bezbjednost Zvorničke brigade, koji su imali plan da se bošnjačko stanovništvo trajno ukloni iz Srebrenice, te da se uhvate, zatvore, prisilno premjeste, po prijekom postupku ubiju i zakopaju vojno

sposobni muškarci i mladići bošnjačke nacionalnosti iz Zaštićene zone UN-a Srebrenica, te tako istrijebi grupa bošnjačkog naroda, pri čemu je ukupno civilno bošnjačko stanovništvo, do 40.000 bošnjačkih civila, preseljeno iz enklave Srebrenica, a više od 7.000 bošnjačkih muškaraca i dječaka ubijeno po prijekom postupku, zakopano, te premješteno u sekundarne grobnice, tako što je:

Dana 14. i 15. 07.1995. godine, pod komandom i nadzorom optuženog Ostoje Stanišića, pripadnici 6. Bataljona učestvovali u prihvatu i obezbjeđenju sa drugim pripadnicima VRS, više stotina zarobljenih muškaraca Bošnjaka, koji su doveženi autobusima i kamionima iz Zaštićene zone UN-a, Srebrenice, u Petkovce, opština Zvornik, za koje je optuženi znao da će nakon privremenog zatočenja biti strijeljani, koji zarobljenici su držani u Novoj školi u Petkovicima (Osnovna škola „Desanka Maksimović“), bez adekvatnog smještaja, sanitarnih uslova, bez dovoljno hrane, vode, pri čemu su zarobljeni Bošnjaci bili izloženi tuči, uvredama, izazivanjem straha, pucanjem iz vatrenog oružja na zarobljenike, tako da je do večernjih sati 14. jula najmanje 20 zarobljenika oko Nove škole ubijeno, nakon čega su zarobljenicima vezane ruke i preveženi su kamionima do Nove škole na lokaciju Crvena brana, gdje je od večernjih sati 14. jula, do popodnevnih sati 15. jula, izvršeno strijeljanje preko 700 zarobljenih muškaraca Bošnjaka čija tijela su sakrivena u masovnu neobilježenu grobnicu na Crvenoj brani, da bi potom uklonjeni tragovi krvi i leševi ubijenih zarobljenika oko Nove škole i sa drugih mjesta u Petkovicima i odvezeni na Crvenu branu, te zakopani u masovnu neobilježenu grobnicu.

Dakle,

Komandujući i vršeći nadzor nad pripadnicima 6. bataljona, pružio pomoć drugima u ubijanju pripadnika grupe i nanošenju teških tjelesnih ozljeda i duševnih povreda pripadnicima grupe bošnjačkog naroda, na koji način je svjesno pomogao da se ista djelimično istrijebi kao nacionalna, odnosno vjerska grupa;

Čime je,

počinio krivično djelo Genocid iz člana 141. Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (KZ SFRJ), u vezi sa članom 24. istog zakona (pomaganje).

pa ga Vijeće Suda BiH za navedeno krivično djelo, na osnovu odredbe člana 285. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, uz primjenu članova 33, 34, 38. i 41.KZ SFRJ,

O S U Đ U J E

NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 5 GODINA

Na osnovu odredbe člana 50. KZ SFRJ, optuženom će se u izrečenu kaznu zatvora uračunati vrijeme koje je proveo u pritvoru, i to od 21.06.2012. godine do 12.04.2013. godine.

Na osnovu odredbe iz člana 188. stav 4. i člana 189. stav 1. ZKP BiH, optuženi se oslobađa dužnosti naknade troškova krivičnog postupka.

Na osnovu odredbe člana 198. stav 2. i 3. ZKP BiH, oštećeni se sa imovinskopravnim zahtjevima, upućuju na parnicu.

O b r a z l o ž e n j e

I. TOK POSTUPKA

1. Prvostepenom presudom Suda Bosne i Hercegovine, broj S1 1K 010315 12 Krl od 31.03.2017. godine optuženi Ostoja Stanišić oglašen je krivim da je radnjama opisanim u izreci presude počinio krivično djelo Genocid iz člana 141. KZ SFRJ u vezi sa članom 24. istog zakona, te je na osnovu odredbe člana 285. ZKP-a BiH, uz primjenu članova 33., 34., 38. i 41 KZ SFRJ, osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 11 godina.
2. Istom presudom, na osnovu odredbe člana 50. KZ SFRJ, optuženom je u izrečenu kaznu zatvora uračunato vrijeme koje je proveo u pritvoru i to od 21.06.2012. godine do 12.04.2013. godine.
3. Nadalje, istom presudom optuženi Marko Milošević oslobođen je od optužbe da je počinio krivično djelo Genocid iz člana 171. tačka a) i b) Krivičnog zakona BiH u vezi sa članom 180. stav 1. i članom 31. istog zakona.
4. Istom presudom, na osnovu odredbe člana 188. stav 4. i člana 189. stav 1. ZKP BiH, optuženi su oslobađeni dužnosti naknade troškova krivičnog postupka.
5. Nadalje, na osnovu odredbe člana 198. stav 2. i 3. ZKP BiH oštećeni su sa imovinskopravnim zahtjevima upućeni na parnicu.

II. OPTUŽBA

6. Optužnicom Tužilaštva Bosne i Hercegovine broj: T 20 0 KTRZ 0003329 12 od 27.7.2012. godine, koja je potvrđena dana 02.08.2012. godine, a izmijenjena dana 21.03.2016. godine, optuženim Ostoji Stanišiću i Marku Miloševiću stavljeno je na teret izvršenje krivičnog djela Genocid iz člana 171. KZ BiH tačke a) i b), u vezi sa članom 180. stav 1. i članom 31. KZ BiH.
7. U toku pretresa pred vijećem Apelacionog odjeljenja Suda Bosne i Hercegovine, Tužilaštvo BiH je dana 02.02.2018. godine dostavilo preciziranu optužnicu, koju je nastojalo uskladiti sa drugostepenom presudom ovog vijeća kojom se ukida prvostepna presuda, a o čemu će biti više riječi u nastavku presude.

III. POSTUPAK PRED VIJEĆEM APELACIONOG ODJELJENJA

8. U skladu sa navedenim rješenjem, pretres pred Apelacionim vijećem otvoren je dana 30.01.2018. godine čitanjem optuženice i iznošenjem uvodnih riječi.

i. Odluka o prijedlozima dokaza i prihvatanje izvedenih dokaza iz prvostepenog postupka

9. Prilikom zakazivanja pretresa pred Apelaciono vijećem, vijeće je pozvalo strane da se izjasne o dokaznim prijedlozima.

10. Tužilaštvo BiH je predložilo reprodukciju iskaza ukupno 14 svjedoka koji su svjedočili u toku prvostepenog postupka, te reprodukciju iskaza svjedoka Bašić Radenka, Stanišić Milana i Mirković Milosava iz istrage (dokazi T-21, T-22, T-25).

11. Odbrana optuženog predložila reprodukciju iskaza također većeg broja saslušanih svjedoka u toku prvostepenog postupka, te vještaka Božidara Force, te vršenja uvida u pojedine provedene materijalne dokaze. Također, odbrana je u svom prijedlogu predložila i neposredno saslušanje svjedoka Dragana Obrenovića i Momira Nikolića.

12. Razmatrajući prijedloge stranaka u pogledu već izvedenih dokaza, vijeće je odlučilo da se dokazna građa iz prvostepenog postupka (uključujući i utvrđene činjenice), prihvati kao već izvedeni, a što se odnosi i iskaze svjedoka koji su navedeni u prijedlozima stranaka. Jedini izuzetak u pogledu ove odluke vijeća odnosi se na izjave osumnjičenih Ostoje Stanišića i Marka Miloševića datim pred MKSJ (o čemu će biti više riječi u nastavku presude).

13. Naime, članom 317. stav (2) ZKP BiH propisano je da se u drugostepenom postupku, onda kada je potrebno ponovno izvesti dokaze provedene u glavnom pretresu, iskazi saslušanih svjedoka i vještaka te provedeni materijalni dokazi mogu biti prihvaćeni kao dokazi i mogu biti pročitani ili reprodukovani, ukoliko ispunjavaju zakonom propisane uslove. Apelaciono vijeće je, nakon izjašnjenja stranaka, a rukovodeći se odredbom člana 317. stav 2. ZKP BiH, utvrdilo da nije potrebno izvesti sve već provedene dokaze u prvostepenom postupku, pa ih je prihvatilo bez njihovog ponovnog čitanja ili reprodukcije i isti su bili predmet ocjene kao i izvedeni dokazi. Svi provedeni dokazi, subjektivne i objektivne prirode, koji su provedeni u prvostepenom postupku (uključujući i utvrđene činjenice), te kao takvi preuzeti i u postupku pred ovim Vijećem navedeni su detaljno u Aneksu I ove presude, koji ujedno čini njen sastavni dio.

14. Kada su u pitanju prijedlozi odbrane za saslušanje svjedoka Dragana Obrenovića i Momira Nikolića, u toku pretresa pred vijećem Apelacionog odjeljenja, vijeće je donijelo odluku da se neposredno saslušaju ovi svjedoci, obzirom da se radi o svjedocima čiji su iskazi, dati pred MKSJ uvedeni u dokaznu građu.

15. Apelaciono vijeće je u toku pretresa dva puta pozivalo navedena lica kao svjedoke i to za dane 09.03.2018. godine i 06.07.2018. godine. U oba slučaja poziv svjedoku Nikoliću je poslat na posljednju adresu prebivališta u Bosni i Hercegovini, dok je poziv svjedoku Obrenoviću poslat putem Tužilaštva BiH koje

ima ustaljenu komunikaciju sa MKSJ. Međutim, oba puta bili su bezuspješni pozivi navedenim licima, te je odbrana na kraju i odustala od prijedloga njihovog saslušanja, tako da vijeće više nije ni pozivalo ove svjedoke.

ii. Izjave osumnjičenih date pred MKSJ

16. Kada su u pitanju predmetne izjave osumnjičenih Ostoje Stanišića, te Marka Miloševića datim pred MKSJ (T-94-Transkript – razgovor između Dean Manninga i Ostoje Stanišića, na engleskom i bosanskom jeziku (ovjeren) od 14.3.2002. godine, T-95-Snimak razgovora sa Markom Miloševićem 14.03.2002. godine, u Banjoj Luci, na bosanskom i engleskom jeziku, audio snimak saslušanja i karta), Apelaciono vijeće nalazi nespornim da su predmete izjave pribavljena na temelju Pravilnika o postupku i dokazima MKSJ-a (u daljem tekstu „Pravilnik“), u kom pogledu su pravilno primijenjene odredbe pravila 42. i 43 Pravilnika, a koje se odnose na „Prava osumnjičenog za vrijeme istrage“, odnosno „Snimanje ispitivanja osumnjičenog“.
17. Međutim, ono što se učinilo spornim u konkretnom slučaju jeste činjenica da li tako pribavljene izjave-dokazi ispunjavaju uslove propisane odredbama Zakona o ustupanju predmeta od strane MKSJ Tužilaštvu BiH i korištenju dokaza pribavljenih od MKSJ u postupcima pred sudovima u BiH (u daljem tekstu „Zakon o korištenju dokaza“).
18. Cijeneći odredbe člana 3., 5. i 6. Zakona o korištenju dokaza, koje su jedine relevantne za razrješenje ovog pitanja, vijeće primjećuje kako pomenute odredbe u svom tekstu nigdje ne propisuju mogućnost korištenja iskaza osumnjičenih, datih pred MKSJ. Naime, kao što je vidljivo iz pomenutih odredbi, kao dokaze pribavljene u skladu sa Statutom i Pravilnikom, iste propisuju mogućnost korištenja jedino iskaza svjedoka i vještaka, dok iskaze osumnjičenih, datih pred MKSJ, zakon ne pominje.
19. Dakle, cijeneći sadržaj Zakona o korištenju dokaza u smislu dokaza pribavljenih pred MKSJ, koji se mogu koristiti pred sudovima u BiH, intencija zakonodavca je evidentno bila limitirati mogućnost korištenja dokaza pribavljenih pred MKSJ, i to samo na iskaze svjedoka i iskaze vještaka, dok iskaze osumnjičenih i njihovo korištenje u postupcima pred sudovima u BiH, zakon nije predvidio, prvenstveno zbog specifičnosti statusa osumnjičenog i stepena zaštite osumnjičenikovih prava koja su sasvim sigurno šire propisana odredbama ZKP BiH, nego li Pravilnikom.
20. Kako Zakon o ustupanju predmeta nije predvidio mogućnost korištenja iskaza osumnjičenih, datih pred MKSJ u postupcima pred sudovima u BiH, Apelaciono vijeće, izjave osumnjičenih Stanišića i Miloševića, nije cijeno prilikom donošenja ove presude.

iii. Odlaganje nastavka pretresa u trajanju dužem od 30 dana

21. Članom 251. stav 2. ZKP BiH propisano je da „*glavni pretres koji je odgođen mora ponovo početi ako se izmijenio sastav vijeća ili ako je odgađanje trajalo duže od 30 dana, ali uz saglasnost stranaka i branioca vijeće može odlučiti da se u ovakvom slučaju svjedoci i vještaci ne saslušavaju ponovo i da se ne vrši novi*

uviđaj, nego da se koriste iskazi svjedoka i vještaka dati na ranijem glavnom pretresu."

22. U toku trajanja pretresa pred Apelacioniom vijećem, usljed objektivnih okolnosti, došlo je do odgađanja pretresa u roku dužem od 30 dana, na način što je ročište od 30.01.2018.godine odgođeno za dan 06.07.2018. godine, te ročište od 06.07.2018. godine za dan 11.09.2018. godine. Kako su stranke i branioци ooptuženog dali svoju saglasnost da se već provedeni dokazi ne moraju ponovno izvoditi, to je tako Apelaciono vijeće i odlučilo, a u smislu odredbe iz člana 251. stav 2. ZKP BiH.

iv. Precizirana optužnica

23. Na nastavku glavnog pretresa održanom 12.11.2015. godine Tužilaštvo BiH je u spis uložilo izmjenjenu optužnicu, a odbrani je ostavljeno dodatno vrijeme kako bi se na istu moglo izjasniti. Apelaciono vijeće je po izjašnjenju stranaka i branilaca u toku dokaznog postupka i u završnim riječima, uporedilo i analiziralo sadržaje ranije uređene optužnice, te precizirane optužnice, nakon čega je izvršilo intervencije u činjeničnom opisu.
24. Polazište Tužilaštva za preciziranje optuženice bila je ukidna odluka (presuda) Apelacionog vjeća od 05.12.2017. godine, a kojom je potvrđena oslobađajuća presuda prema optuženom Marku Miloševiću, pri čemu, izuzev izostavljanja optuženog Miloševića nisu izvršenje značajnije izmjene. Međutim, Apelaciono vijeće je analizom spisa utvrdilo da su izrekom prvostepene presude Suda BiH izvršene određene intervencije u činjeničnom opisu izmjenjenje optuženicu u pogledu radnji pripadnika 6. Bataljona koje se odnose na vršenje nasilja i pucanja na zarobljenike u i oko Novo škole u Petkovicima, te Milana Trbića kao jednog od izvršilaca kojima je optuženi pomagao u izvršenju djela, dok Tužilaštvo prilikom izjavljivanja žalbe na prvostepenu presudu u odnosu na optuženog Ostoju Stanišića nije izjavilo istu zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja (već samo zbog odluke o krivično-pravnoj sankciji i troškovima krivičnog postupka), iz kojeg razloga, uzimajući u obzir zabranu *reformatio in peius* iz člana 307. Apelacio vijeće, u tom dijelu i nije moglo ispitivati preciziranu optužnicu, pa su tako, u izreci drugostepene presude izostavljenje te radnje. Drugim riječima kazano, ignorisanjem činjenice da Tužilaštvo BiH nije izjavilo žalbu zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, te prihvatanjem precizirane optuženice bez poređenja sa izrekom prvostepene presude, Apelaciono vijeće bi prekršilo zabranu *reformatio in peius* iz člana 307. ZKP-a BiH, usljed čega je vijeće, u tom dijelu, bilo primorano izvršiti intervencije u činjeničnom opisu precizirane optužnice.
25. Isto tako, u pogledu pravne kvalifikacije djela, Apelaciono vijeće je prihvatilo istu iz prvostepene presude (KZ SFRJ), obzirom da ni u tom pogledu Tužilaštvo BiH nije izjavilo žalbu kojom bi se navedena kvalifikacija osporavala, tako da vijeće, iz istih razloga koji su prethodno navedeni (zabrana *reformatio in peius*) nije razmatralo primjenu kvalifikacije iz precizirane optužnice.
26. Također, vijeće je iz činjeničnog opisa izostavilo i radnje optuženog koje se odnose na skrivanje leševa ubijenih i tragova krivičnog djela, tj. pomaganje

nakon izvršenog krivičnog djela, obzirom da nije dokazano postojanje prethodnog dogovora između optuženog i izvršilaca da se to učini, a što je neophodno kod postojanje takve vrste pomaganja. Međutim, Apelaciono vijeće će širi osvrt na ovo pitanje dati u nastavku ove presude.

v. Završne riječi

a) **Završne riječi Tužilaštva BiH**

27. U svom završnom obraćanju u pretresu pred vijećem Apelacionog odjeljenja, Tužilaštvo BiH je konstatovalo kako je, s obzirom na to da nisu izvedeni novi dokazi, činjenično stanje utvrđeno prvostepenom presudom ostalo neizmijenjeno, te da je odluka prvostepenog vijeća, kojom je optuženi Ostoja Stanišić oglašen krivim za pomaganje u izvršenju krivičnog djela Genocid, ispravna. Tužilaštvo se osvrnulo na činjenice od značaja za utvrđivanje krivice optuženog i na adekvatnu kaznu za počinjeno krivično djelo. U kontekstu znanja optuženog za genocidnu namjeru glavnih izvršilaca, Tužilaštvo podsjeća da je optuženi Stanišić zauzimao takvo mjesto u hijerarhiji da bi bilo realno očekivati da ga oni koji su osmislili plan uništenja bošnjačkog stanovništva upoznaju sa svojom namjerom i detaljima plana, tako da Sud mora uzeti u obzir sve ono što je optuženom bilo poznato počev od 11.07. pa do momenta kada je operacija završena. Sud mora uzeti u obzir ono što je optuženi vidio i čuo u tom periodu, a o čemu su izvedeni brojni dokazi, i jedino na osnovu toga može izvesti zaključak o postojanju svijesti optuženog da pomaže izvršenje plana.
28. Tužilaštvo smatra da je prvostepeno vijeće donijelo jasne zaključke o učešću optuženog u događajima nakon pada Srebrenice ulaganjem ukupno 455 materijalnih dokaza od strane Tužilaštva u različitoj formi, neposrednim svjedočenjem 75 svjedoka pred Sudom, prihvaćenim iskazima svjedoka u pisanom obliku iz predmeta koji su se vodili pred Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju (MKSJ-om), prihvatanjem ukupno 193 utvrđene činjenice, ulaganjem nalaza i mišljenja vještaka koji su iznijeli svoj nalaz i mišljenje na glavnom pretresu; vještaka forenzičke struke Mevludina Hajdara (hemijski tragovi), vještaka forenzičke struke Karahasanović Elmire (biološki tragovi), vještaka forenzičke struke Franjić Brune (balistika), vještaka sudske medicine dr Kešetović Rifata, vještaka sudske medicine Deana Manninga, Richarda Butlera vještaka za vojnu istoriju i vojne strukture u ratovima u bivšoj Jugoslaviji, uključujući i događaje u i oko Srebrenice, kao i organizaciju i komandnu strukturu u brigadi i bataljonu VRS i Michaela McQueena, vještaka za pitanja vojne istorije, uključujući ratne zločine počinjene na području Petkovaca i Đulića 1992. godine, koji vještaci su takođe dali sažetak forenzičkih dokaza dobijenih nakon iskopavanja primarne masovne grobnice na Crvenoj brani u Đulićima i povezanih sekundarnih grobnica ukopanih žrtava i forenzičkih ispitivanja. Kroz uloženu materijalnu dokumentaciju, Tužilaštvo BiH je u svom završnom obraćanju izvršilo i analizu strukture Glavnog štaba VRS, Drinskog korpusa, Zvorničke brigade, te u konačnici i analizu Organizacije i historijata 6. bataljona i njegovih prethodnika.
29. U osvrtu na zatvaranja i pogubljenja u Petkovcima i na Crvenoj brani u blizini Petkovaca, Tužilaštvo je osvrnuvši se na iskaze preživjelih SM-100, SM-101,

Ignjata Ignjatovića, Milisava Mirkovića i drugih, navelo da dolazak zarobljenih 14.og jula 1995. godine nije mogao proći nezapaženo, zatim, da su isti de facto bili predati na odgovornost 6. bataljonu Zvorničke brigade, na čelu kojeg se nalazio optuženi Ostoja Stanišić u svojstvu komandanta, a optuženi Marko Milošević u svojstvu zamjenika komandanta, slijedom čega su isti bili odgovorni za njihovu sigurnost, kao i da su zarobljenici nastavili dolaziti u Petkovce tokom cijelog tog poslijepodneva i predveče, a da su do kraja dana 15.07.1995. godine, svi ti dovedeni zarobljenici bili pogubljeni bilo na lokacijama zatvaranja u Petkovcima ili na obližnjoj Crvenoj brani.

30. Cijeneći sve izjave saslušanih svjedoka i u međusobnoj povezanosti, Tužilaštvo je zaključilo da su pripadnici 6. bataljona učestvovali u obezbjeđenju zarobljenika, da su se naoružani kretali oko škole i da su ulazili u samu školu, čime su sprečavali bjekstvo zarobljenika iz škole. Dakle, pripadnici 6. bataljona su boravili u i oko škole i imali su stvarne zadatke i uloge, te su zajedno sa drugim nepoznatim vojnicima obavljali radnju čuvanja zarobljenika.
31. Kroz analizu materijalnih dokaza na okolnosti korištenja vozila TAM 75 i TAM 80, kao i relevantni iskaza svjedoka, Tužilaštvo je navelo da su vozila 6. Bataljona (TAM 75 i TAM 80) korištena, kako u prevoženju zarobljenih Bošnjaka, tako i tijela do Crvene brane, te je nadalje, u osvrtu na iskaze svjedoka, zaključilo da je Komandant 6. Bataljona Ostoja Stanišić imao ključnu ulogu u sakrivanju tragova počinjenog zločina nad zarobljenim Bošnjacima u i oko Nove školi, kao i u samim Petkovcima.
32. Konačno, Tužilaštvo BiH predlaže Sudu BiH da optuženog oglasi krivim i izrekne maksimalnu kaznu zatvora koja je neophodna i jedina srazmjerna, te može adekvatno odgovoriti „zločinu nad zločinima“ i stepenu krivice optuženog, kao i zahtjevima specijalne i generalne prevencije.

b) Završne riječi odbrane optuženog Ostoje Stanišića

33. Prilikom iznošenja završne riječi u pretresu pred Apelacionim vijećem Suda BiH, odbrana optuženog Ostoje Stanišića je najprije ukazala vijeću na njenu cjelovitost sa ranije iznesenom završnom riječi, kao i sa navodima žalbe izjavljene na prvostepenu presudu. Odbrana se osvrnula na optužnicu koja je precizirana 02.02.2018. godine, a za koju smatraju da optuženog tereti za radnje koje nisu obuhvaćene činjeničnim stanjem u ukinutoj presudi, zato što su ispuštene kao nedokazane u prvostepenom postupku, na koji način je optuženi potencijalno stavljen u poziciju da povodom žalbe koja je izjavljena u njegovu korist i koja je uvažena, može doći u položaj gori od onog u kome je bio prije žalbe. Nadalje, odbrana naglašava da ostaje pri tvrdnji da nije dokazano da je Ostoja Stanišić bio svjestan i znao da će zarobljenici biti ubijeni, kao ni da pripadnici 6. bataljona pod njegovom komandom i nadzorom sa tim saznanjem svjesno i voljno učestvovali u prihvatanju i obezbjeđenju (čuvanju) zarobljenika u Novoj školi i Domu u Petkovcima; da su u svrhu pomaganja glavnim izvršiovcima, a u namjeri prikrivanja zločina, pod njegovom komandom i nadzorom pripadnici 6. bataljona učestvovali

u odvoženju i ukopu tijela ubijenih u masovnu neobilježenu grobnicu na Crvenoj brani; kao ni da su u istoj namjeri pripadnici 6. bataljona učestvovali u uklanjanju leševa ubijenih i tragova krvi oko nove škole i sa drugih mjesta u Petkovcima. Odbrana sa sigurnošću tvrdi da nema nijednog dokaza da je prije ubistava zarobljenika 14. i 15.12.1995. godine u Petkovcima, optuženi Stanišić znao za plan glavnih izvršilaca, niti da je direktno ili indirektno kontaktirao sa bilo kojim organizatorom i izvršiocem ubistava zarobljenika i unaprijed im obećao da će im pružiti pomoć preduzimanjem inkriminiranih radnji. Navedeno ne proizilazi iz iskaza svjedoka Tužilaštva koji su kao glavni izvršiocima osuđeni u vezi ubistava zarobljenika iz Srebrenice, iz iskaza samog optuženog i njegovog zamjenika Marka Miloševića, koji je oslobođen od optužbe, kao ni iz iskaza ostalih svjedoka i ni iz jednog drugog izvedenog dokaza, niti iz svjedočenja svjedoka SM-110, ni nalaza i mišljenja vještaka, ni bilo kog drugog materijalnog dokaza. Oslanjajući se na detaljnu analizu iskaza svjedoka, odbrana insistira na tome da nema nijednog dokaza da je između nepoznatih vojnika i oficira koji su došli sa zarobljenicima i pripadnika 6. bataljona, uključujući i optuženog Stanišića, postojala bilo kakva interakcija i komunikacija u vezi sa zarobljenicima smještenim u Novoj školi, niti da su pripadnici 6. bataljona pod komandom i nadzorom optuženog Ostoje Stanišića zajedno sa drugim pripadnicima VRS učestvovali u prihvatu i čuvanju više stotina zarobljenih muškaraca Bošnjaka u Novoj školi u Petkovcima. Dio završne riječi odbrana je posvetila analizi izvedenih dokaza u pogledu tvrdnji optužbe da je optuženi Stanišić u namjeri da sakrije izvršeni zločin, angažovao pripadnike Inženjerijske čete Zvorničke brigade sa rovokopačem i utovarivačem kao i pripadnike 6. bataljona da leševe ubijenih zarobljenika sakriju u masovnu neobilježenu grobnicu na Crvenoj brani, a grupi pripadnika 6. bataljona naredio da koristeći vozila 6. bataljona i vatrogasnu cisternu iz Zvorničke brigade, uklone tragove krvi i leševe ubijenih zarobljenika oko Nove škole i sa drugih mjesta u Petkovcima i odvezu ih na Crvenu branu, te zakopaju u masovnu neobilježenu grobnicu. Odbrana takođe tvrdi da ne postoji nijedan direktni dokaz koji ukazuje da je optuženi Ostoja Stanišić bilo kome unaprijed dao obećanje da će po izvršenju krivičnog djela pomoći izvršiocima u smislu skrivanja tijela, odnosno uklanjanja tragova krvi ubijenih zarobljenika. Zatim se navodi da nema nijednog dokaza da je čišćenje ceste i škole naredio optuženi Ostoja Stanišić, „u namjeri da prikrije izvršeni zločin“, već je to učinio iz higijenskih i zdravstvenih razloga. Odbrana zatim ističe da je nedovoljno argumentovana tvrdnja da su navodno, pripadnici 6. bataljona, koje je angažovao Stanišić, učestvovali u sakrivanju leševa ubijenih zarobljenika u grobnici na Crvenoj brani u namjeri pružanja pomoći u izvršenju krivičnog djela Genocid, a što sve detaljno obrazlaže analizom izvedenih dokaza. Na osnovu svega iznesenog, odbrana zasniva tvrdnju da izvedenim dokazima i na pretresu pred vijećem Apelacionog odjeljenja, nisu dokazani navodi precizirane optužnice od 02.02.2018. godine, kao ni elementi krivičnog djela koje se optuženom stavlja na teret. Prema mišljenju odbrane, Ostoja Stanišić nije znao za namjeru glavnih izvršilaca da zarobljenike unište kao nacionalnu, etničku, rasnu ili vjersku grupu (genocidna namjera), a Tužilaštvo nije u ponovnom postupku pred Apelacionim vijećem ponudilo nijedan dokaz u tom pravcu. Zbog toga što Tužilaštvo nije van razumne sumnje dokazalo da je optuženi Ostoja Stanišić počinio krivično djelo koje mu se stavlja na teret, odbrana predlaže donošenje oslobađajuće presude, na osnovu člana 284. tačka c) ZKP BiH, a na osnovu pravila in dubio pro reo, kao i ukidanje mjera zabrane putovanja iz člana 126. stav 2. ZKP BiH.

34. Optuženi Ostoja Stanišić se pridružio završnim riječima svog branioca.

IV. OSUĐUJUĆI DIO IZREKE PRESUDE

i. Uopšteno oko ocjene dokaza i kredibiliteta svjedoka

35. Temeljem odredbe člana 15. ZKP BiH, sud ima pravo da slobodno ocjenjuje dokaze. Apelaciono vijeće je je cijenilo sve izvedene dokaze, a naročito dokaze na kojima je temeljilo svoju odluku kakvi su dati u dijelu presude u kojem je iznijeta činjenična i pravna analiza navoda optužbe stavljene na teret optuženim.

36. Prilikom ocjene dokaza Vijeće je u svemu postupilo na način kako to nalaže odredba člana 281. stav 2. ZKP BiH, tj. što je savjesno cijenilo svaki dokaz pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima i na osnovu takve cjelovite ocjene izvelo zaključak da li je neka pravno relevantna činjenica dokazana ili nije. Dokazi koje sud u obrazloženju presude nije posebno naveo, po mišljenju suda, nisu bili pravno relevantni¹ za utvrđivanje činjeničnog stanja, zbog čega ih sud mada su bili predmetom njegove ocjene sadržajno posebno nije ni obrazlagao².

37. U sklopu ocjene dokaza Apelaciono vijeće se prilikom identifikacije svjedoka čiji su iskazi iskreni i tačni vodilo kriterijem provjere kredibiliteta i pouzdanosti svjedoka.³

ii. Relevantno materijalno prava

38. Član 141. KZ SFRJ, u relevantnom dijelu glasi:

„Ko u namjeri da potpuno ili djelimično uništi neku nacionalnu, etničku, rasnu ili vjersku grupu naredi da se vrše ubistva ili teške povrede tijela ili teško narušavanje fizičkog ili duševnog zdravlja članova grupe ili prinudno raseljavanje stanovništva, ili da se grupa stavi u takve životne uvjete koji dovode do potpunog ili djelimičnog istrebljenja grupe, ili da se primijene mjere kojima se

¹ Relevantnost je povezanost između dokaza i stvari koja se istražuje. Ako su dokazi relevantni to znači da su "logično povezani i da mogu potvrditi ili opovrgnuti stvar koja je u pitanju". V. Black: Legal Dictionary, (Rječnik pravnih izraza), 8. Izdanje, West Publishing Company, St Paul, 2004.

² Ovo stanovište je potvrđeno i detaljno obrazloženo u praksi MKSJ. „Žalbeno vijeće podsjeća da svaki optuženi na osnovu člana 23. Statuta i pravila 98 ter (C) Pravilnika, ima pravo da mu se predoči obrazloženo mišljenje. Međutim, ovaj uslov se odnosi na presudu Pretresnog vijeća. Pretresno vijeće nije obavezno da obrazlaže svoje zaključke u vezi sa svim argumentima iznesenim na glavnom pretresu.“ Žalbeno vijeće podsjeća na to da je stvar diskrecione ocjene Pretresnog vijeća koje će pravne argumente razmotriti. Što se tiče zaključka o činjenicama, Pretresno vijeće je dužno da izvede samo one zaključke o činjenicama koje su od suštinske važnosti za utvrđivanje krivice po optužnici. Nije nužno osvrtni se na svaki iskaz svjedoka ili svaki uloženi dokaz u sudskom spisu.“ (Drugostepena presuda u predmetu Martić, par. 55; Prvostepena presuda u predmetu Čelebići, par. 601; Drugostepena presuda u predmetu Halilović, par. 109. V. takođe Drugostepena presuda u predmetu Kvočka i drugi, par. 23)

³ Kredibilitet je mjera istinitosti svjedokovog iskaza, dok je pouzdanost mjera tačnosti svjedokovog iskaza. Ova dva koncepta su od pomoći sudu da napravi razliku između svjedoka koji govori istinu, a koji je slučajno pogriješio, i svjedoka koji zna istinu, a namjerno ne govori istinu. V. OSCE, Mission to B&H, Priručnik za sprovođenje istraga ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida u Bosni i Hercegovini, oktobar 2013., str. 19.

spriječava rađanje između pripadnika grupe, ili da se vrši prinudno preseljenje djece u drugu grupu, ili ko u istoj namjeri izvrši neko od navedenih djela, kazniće se zatvorom najmanje pet godina ili smrtnom kaznom.“

39. Član 24. KZ SFRJ glasi:

„(1) Ko drugome sa umišljajem pomogne u izvršenju krivičnog djela kazniće se kao da ga je sam učinio, a može se i blaže kazniti.

(2) Kao pomaganje u izvršenju krivičnog djela smatra se naročito: davanje savjeta ili uputstava kako da se učini krivično djelo, stavljanje učiniocu na raspolaganje sredstava za učinjenje krivičnog djela, otklanjanje prepreka za učinjenje krivičnog djela, kao i unaprijed obećano prikrivanje krivičnog djela, učinioca, sredstava kojima je izvršeno krivično djelo, tragova krivičnog djela ili predmeta pribavljenih krivičnim djelom.“

40. Imajući u vidu da je optuženi krivim za pomaganje u genocidu, koji, prevashodno zahtijeva da genocid bude i izvršen, Apelaciono vijeće će dati osvrt na činjenična utvrđenja vezana za opšti kontekst događaja u Srebrenici u julu 1995. godine i elementima bića krivičnog djela Genocid.

41. S obzirom da mjesto izvršenja radnji za koje je optuženi oglašen krivim, nije na području tadašnje Srebreničke enklave već na području opštine Zvornik, mjesto Petkovići i Đulići, Vijeće neće detaljno obrazlagati širi kontekst događaja, već samo u mjeri koliko je to nužno potrebno za događaje obuhvaćene ovim predmetom, odnosno za izvođenje zaključka o tome da li su ostvarena obilježja bića krivičnog djela Genocid, a sve u skladu sa obimom provedenih dokaza.

iii. Opšti kontekst

1. Zaštićena UN zona - Srebrenica

42. Vijeće sigurnosti je 16.04.1993. godine, proglasilo Srebrenicu „zaštićenom zonom“, koja kao takva „mora biti pošteđena svakog oružanog napada ili bilo kojeg neprijateljskog čina...“. Navedenom rezolucijom nadalje, zahtijevano je da „se odmah obustave svi oružani napadi od strane paravojnih jedinica bosanskih Srba na Srebrenicu i njihovo trenutačno povlačenje iz područja oko Srebrenice“, te je između ostalog ponovo potvrđeno „da je svako zauzimanje odnosno oduzimanje teritorije prijetnjom ili upotrebom sile, uključujući i provedbu etničkog čišćenja nezakonito i neprihvatljivo“, dok su osuđene i odbačene „namjerne akcije poduzete od strane bosanskih Srba, s ciljem primoravanja na evakuaciju civilnog stanovništva iz Srebrenice i okolnih područja...“, te je između ostalog zahtijevano „neometano dostavljanje humanitarne pomoći u sve dijelove Republike Bosne i Hercegovine, posebno civilnom stanovništvu Srebrenice...“

43. Uspostavljanjem „zaštićene zone“ Srebrenica, koja je bila u zoni vojne odgovornosti, „Drinskog korpusa“, linije vojnih sukoba oko Srebrenice su se

stabilizovale⁴, međutim ne i potpuno smirile. U cilju očuvanja mira, na području zaštićene zone, bile su raspoređene i mirovne snage UN⁵.

44. Ipak sve navedeno nije uspjelo očuvati mir u zaštićenoj zoni Srebrenica.

45. Kako to dalje proizilazi iz Butlerovog izvještaja, početkom 1995. godine rukovodstvo Republike Srpske, preduzelo je aktivnosti s cijem da „istočne enklave“, uključujući Srebrenicu, učini neodrživima, u kom cilju se prvo preduzimaju aktivnosti kao što su ograničavanje goriva i namirnica, da bi u maju i junu 1995. godine, duž južne granice „zaštićene zone“, došlo do manjih vojnih operacija Drinskog korpusa.

46. Sve to je predstavljalo pripremu terena, za vojnu operaciju šifrovanog naziva „Krivaja 95“, tačnije do kulminacije dolazi u julu 1995. godine kroz događaje koji će u daljem tekstu biti opisani.

2. Napad na zaštićenu zonu

47. Napad, koji su izvršili VRS i MUP, planiran je i definisan u naređenju „Krivaja 95“⁶.

48. Operacija kodnog naziva „Krivaja 95“ predstavljala je plan VRS-a da se smanji površina srebreničke enklave i da se ona izoluje od obližnje muslimanske enklave Žepe⁷.

50. 08.marta 1995. godine, Radovan Karadžić izdao je „Direktivu 7“, kojom je Drinskom korpusu naloženo sljedeće:

„demonstrativnim i aktivnim borbenim dejstvima...što pre izvršiti potpuno fizičko odvajanje Srebrenice od Žepe, čime sprečiti i pojedinačno komuniciranje između ovih enklava. Svakodnevnim planskim i osmišljenim borbenim aktivnostima stvoriti uslove totalne nesigurnosti, nepodnošljivosti i besperspektivnosti daljnjeg opstanka i života mještana u Srebrenici i Žepi.“⁸

Dalje se, u jednom dijelu Direktive navodi sljedeće:

„Preko nadležnih državnih i vojnih organa, zaduženih za rad sa UNPROFOR-om i humanitarnim organizacijama, planskim i nenametljivim restriktivnim odobravanjem zahteva, smanjiti i ograničiti logističku podršku snaga UNPROFOR-a u enklavama i dotur materijalnih sredstava muslimanskom življu, i učiniti ih ovisnim od naše dobre volje, a istovremeno izbeći osudu međunarodne zajednice i svetskog javnog mnjenja.“⁹

⁴ Vidjeti T-7-,Iskaz o vojnim događanjima u Srebrenici (revizija)- operacija Krivaja 95“, Richarda Butlera- u daljem tekstu Butlerov izvještaj; Dotano, vještak Buttler je dao svoj nalaz i mišljenje na pretresu od 7.11.2012. godine

⁵ ibid.

⁶ Utvrđena činjenica 3

⁷ Dokaz T-7, Butlerov izvještaj

⁸ T-411, Direktiva vrhovne komande OS Republike Srpske broj: 2/2-11 od 08.03.1995. godine,

⁹ ibid.

49. Glavni štab VRS-a izdao je 31. marta 1995. godine Direktivu 7.1. koju je potpisao general Mladić. Direktiva 7.1. izdata je na osnovu Direktive broj 7 i upućivala je Drinski korpus da između ostalog sprovodi aktivna borbena dejstva oko enklava¹⁰.
50. Na sastanku između komadanta UNPROFOR-a i generala Mladića 7.3.1995. godine u Vlasenici, general Mladić je izrazio nezadovoljstvo režimom zaštićenih zona i naznačio da bi mogao vojno napasti zaštićene enklave, međutim, zagantovao je bezbjednost stanovništva tih enklava.¹¹
51. Tadašnji komadant Drinskog korpusa-general-major Milenko Živanović, donio je Naređenje/Zapovijed Drinskom korpusu za aktivna borbena dejstva pod šifrom "Krivaja 95", u kojem je, između ostalog, navedeno da Komanda DK na osnovu Direktive op.br.7 i 7/1 GŠV RS i na osnovu situacije u zoni odgovornosti Korpusa, ima zadatak da slobodnim snagama izvodi ofanzivna dejstva, u dubini zone DK da što prije razdvoji enklave Žepu i Srebrenicu i suzi ih na "gradsko područje". Cilj dejstava je iznenadnim napadom potpuno razdvojiti i suziti enklave Žepu i Srebrenicu, popraviti taktički položaj snaga u dubini zone i stvoriti uslove za eliminisanje enklava¹², sa gotovošću u 04,00 sata 6. jula 1995. godine. Takođe, u svom iskazu o vojnim događanjima u Srebrenici (revizija) – operacija „Krivaja 95“, vještak Richard Butler naveo je da je napad na enklavu počeo 6. jula 1995. godine.¹³
52. Iz prethodnog je vidljivo da je napad na enklavu započeo 6. jula 1995. godine čime je počela operacija „Krivaja 95“, a što je navedeno i u Izvještaju generalnog sekretara UN-a.¹⁴ Tada se u enklavi nalazilo oko 40.000 stanovnika, od čega su otprilike 80% bile izbjeglice.¹⁵
53. Granatiranje enklave je intenzivirano 9. jula 1995. godine¹⁶, a što je posljedica donošenja novog naređenja predsjednika Radovana Karadžić od 9. jula popodne 1995. godine. Naime, ohrabren vojnim uspjehom i iznenađujućim odsustvom odbrane od strane bosanskih Muslimana, kao i izostankom bilo kakve značajnije reakcije od strane međunarodne zajednice, predsjednik Radovan Karadžić je izdao novo naređenje kojim je dao odobrenje Drinskom korpusu VRS-a da osvoji grad Srebrenicu, tako da je do večeri 9. jula 1995. godine, Drinski korpus VRS-a ušao četiri kilometra u dubinu enklave i zaustavio se na udaljenosti od samo jednog kilometra od grada Srebrenice.¹⁷

¹⁰ T-240, Direktiva za dalja dejstva 7.1 br. 02/2-15- od 31.03.1995., Glavni štab Vojske Republike Srpske, general-pukovnik Ratko Mladić od 31.03.1995.

¹¹ T-425, Izvještaj generalnog sekretara, paragraf 180, strana 107

¹² Dodatno, UČ br. 34; Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 121. i 429. i Tužilac protiv Blagojevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 120.

¹³ T-7, Iskaz o vojnim događanjima u Srebrenici (revizija) – Operacija „Krivaja“, 1.11.2002. godine; Dodatno, vještak Buttler je dao svoj nalaz i mišljenje na pretresu od 7.11.2012. godine.

¹⁴ T-425, Izvještaju generalnog sekretara UN-a strana 135, paragraf 239; UČ br. 21 (Tužilac protiv Blagojevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 125. i Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 31.) i UČ br. 24 (Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 122.)

¹⁵ Ibidem, paragraf 380, strana 200

¹⁶ UČ br. 22, Tužilac protiv Blagojevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 125.

¹⁷ T-425, Izvještaj generalnog sekretara UN-a strana 149, paragraf 272.

54. Dana 11. jula 1995. godine kada je Srebrenica „pala“, predsjednik Republike Srpske dr. Radovan Karadžić, donio je jednu od naredbi u svrhu uspostavljanju vlasti u „Srpskoj Srebrenici“, dok je Naredbom od 11.7.1995. godine naređeno formiranje SJB Srpska Srebrenica.¹⁸
55. Do večeri 11. jula 1995. godine, u Potočarima se okupilo oko 20.000 do 25.000 izbjeglica bosanskih Muslimana. Njih nekoliko hiljada nahrupilo je u samu bazu UN-a, dok su se drugi smjestili po obližnjim fabrikama i poljima.¹⁹ Izbjeglice - bosanski Muslimani koji su se sklonili u bazu ili oko nje bili su 12. i 13. jula 1995. godine, po dolasku srpskih snaga u Potočare, izvrgnuti kampanji terora koja se sastojala od prijetnji, vrijeđanja, pljačkanja i spaljivanja obližnjih kuća, batinanja, silovanja i ubistava.²⁰ Haotičnost situacije u Potočarima koja u svakom aspektu prevazilazi okvire uobičajenih ljudskih iskustava, potkrepljena je i svjedočenjem Čamile Omanović²¹ koja je u julu 1995. godine godine izabrana kao jedan od predstavnika civilnog stanovništva iz enklave na sastanku sa generalom Ratkom Mladićem u „Fontani“ neposredno nakon pada enklave u ruke snaga VRS.
56. Pripadnici VRS-a i MUP-a su, idući između izbjeglica bosanskih Muslimana, odvajali sve bosanske Muslimane od 16 do otprilike 60 ili 70 godina od njihovih porodica.²² Odvajanje muškaraca se nastavilo 12. i 13. jula.²³ O odvajanju muškaraca muslimana svjedočila je pred MKSJ svjedokinja Čamila Omanović koja je pri tome navela da se činilo da svi imaju pravo da razdvoje ljude, te da su odvojeni muškarci krenuli prema Bijeloj kući te dodaje „To je bila neprekidna kolona ljudi, veoma tiha, veoma mirna i imali ste osjećaj da nikada neće stati, da se neće nikada prekinuti“.²⁴
57. Muškarce, bosanske Muslimane upućivali su na različita mjesta, ali su većinu slali u "Bijelu kuću" pored štaba UNPROFOR²⁵. ... Kada su odvedeni u "bijelu kuću", bili su prisiljeni da prije ulaska ostave svoje stvari, uključujući i novčanike i lične dokumente, na velikoj hrpi ispred zgrade.²⁶
58. Kako se situacija u Srebrenici zaoštravala i dosegla krizu uveče 10. jula, među bosanskim Muslimanima se proširila vijest da vojno sposobni muškarci treba da krenu u šumu, formiraju kolonu sa pripadnicima 28. divizije Armije BiH i pokušaju se probiti prema teritoriji pod kontrolom bosanskih Muslimana sjeverno od srebreničke enklave.²⁷

¹⁸ T-415, Naredba predsjednika Republike Srpske dr. Radovana Karadžića broj: 01-1351/95 od 11.07.1995. godine.

¹⁹ UČ br. 49, Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 37.

²⁰ UČ br. 53, Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 150.

²¹ T-73, Transkript o saslušanju umrlog svjedoka Čamile Omanović broj IT-98-33-T MKSJ Hag od dana 22.03.2000. i 23.03.2000. godine i izvod iz matične knjige umrlih 10/13-1-1285/07 od dana 24.08.2007. godine.

²² UČ br. 65, Tužilac protiv Blagojevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 168.

²³ UČ br. 66, ibidem.

²⁴ T-73, Transkript o saslušanju umrlog svjedoka Čamile Omanović broj IT-98-33-T MKSJ Hag od dana 23.03.2000. godine, str. 1106

²⁵ UČ br. 67, Tužilac protiv Blagojevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 53. i 169.

²⁶ UČ br. 68, Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 157.

²⁷ UČ br. 81, Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 162.)

59. Dana 11. jula oko 22:00 sati, "komanda divizije", zajedno s opštinskim vlastima bosanskih Muslimana u Srebrenici, odlučila je da formira kolonu.²⁸
60. Mlađi muškarci bojali su se da će ih ubiti ako padnu u ruke bosanskih Srba u Potočarima i vjerovali da su im šanse veće ako kroz šume pokušaju pobjeći do Tuzle.²⁹ Svjedok SM-100 je svjedočio da su njegove sestre i majka krenule prema Potočarima sa ostalim ženama i djecom, dok je svjedok je odlučio da zajedno sa ocem ide kroz šumu na lokalitet prema Šušnjarima, smatrajući da će tako preživjeti. I svjedok SM-101³⁰ je u svom iskazu pred MKSJ naveo da su žene i djeca krenuli prema Potočarima, a da muškarci nisu smjeli, budući da nisu „vjerovali Srbima jer su isti nakon zauzimanja enklave kontrolisali UN i preuzeli njihova vozila“. ³¹ Svjedok SM-101 navodi da ih je na lokaciji u Šušnjarima bilo između 13.000 i 15.000 muškaraca u dobi od 16 do 50-60 godina. Oko trećine u toj grupi muškaraca je imalo oružje. Navedena činjenica je potvrđena i u predmetu *Blagojević i Jokić* u kojoj je konstatovano da se do večeri 11. jula, 10.000 do 15.000 izbjeglica bosanskih Muslimana okupilo blizu sela Jaglići i Šušnjari i krenulo prema sjeveru.³²
61. Oko ponoći 11. jula 1995. kolona se počela kretati duž poteza Konjević Polje-Bratunac.³³ Ta grupa bosanskih Muslimana sastojala se uglavnom od mladića i muškaraca od 16 do 65 godina, i nekoliko žena, djece i starih ljudi.³⁴ Čelo kolone činile su jedinice 28. divizije, nakon njih su išli civili pomiješani sa vojnicima, a na začelju kolone nalazio se Samostalni bataljon 28. Divizije.³⁵
62. Narednih dana jedinice VRS-a, uključujući i jedinice Drinskog korpusa koje nisu bile angažovane u pohodu na Žepu, raspoređene su na zadatak da blokiraju kolonu. Osim ovih jedinica Drinskog korpusa, u akciji blokiranja kolone djelovale su i jedinice van sastava Drinskog korpusa, uključujući jedinice Specijalne brigade policije Ministarstva unutrašnjih poslova (MUPa), elemente bataljona vojne policije 65. zaštitnog puka, a kasnije i elemente opštinske policije.³⁶
63. Niz prislušivanih razgovora, registrovanih tokom 12. i 13. jula 1995. godine, otkriva da su Drinski korpus i VRS uopšte sticali sve više saznanja o koloni.³⁷
64. [Dana] 12. jula. . . [K]asnije tog dana na kolonu je otvorena žestoka vatra. Oružane snage bosanskih Srba, među kojima je bilo mnogo jedinica MUP-a koje su patrolirale putem između Kravice i Konjević Polja i putem između Konjević Polja i Nove Kasabe, otvorile su vatru na kolonu uz primjenu artiljerijskog oružja, mitraljeza i ručnih bombi³⁸. U izvještaju pukovnika Radoslava Jankovića komandi

²⁸ UČ br. 82, Tužilac protiv Blagojevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 218.)

²⁹ UČ br. 83, Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 60.

³⁰ T-453

³¹ Ibidem, str. 2944.

³² UČ br. 84, Tužilac protiv Blagojevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 219.

³³ UČ br. 85, Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 62.

³⁴ UČ br. 86, Tužilac protiv Blagojevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 220.

³⁵ UČ br. 87, Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 61.

³⁶ UČ br. 88, Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 162.

³⁷ UČ br. 89, Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 162.

³⁸ UČ br. 90, 1. Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 62. i Tužilac protiv Blagojevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 221.

Drinskog korpusa od 13.7.1995. godine, između ostalog, je navedeno da ukoliko misle da na isti način ovladaju enklavama Žepa i Goražde, potrebno je da medijski predstave akciju u Srebrenici, tako da se vidi kako su pružili adekvatan tretman stanovništvu, pa čak i borcima koji su predali oružje.³⁹

65. Predsjednik RS Radovan Karadžić je dana 14.7.1995. godine, donio Odluku o proglašenju ratnog stanja u opštini Srebrenica-Skelani u kojem je navedeno da je cilj proglašenja ratnog stanja da se omogući potupno angažovanje ljudskih i materijalnih potencijala u odbrani Republike i konačna pobjeda nad neprijateljem (tačka 2), te da će Oružane snage u dijelu zone Drinskog korpusa organizovanom i efikasnom upotrebom raspoloživih potencijala preduzeti sve potrebne mjere radi ostvarenja postavljenih ciljeva (tačka 3 Odluke)⁴⁰.
66. Tokom poslijepodneva 12. jula 1995., ili najkasnije u ranim večernjim satima, snage bosanskih Srba počele su zarobljavati veliki broj ljudi sa začelja kolone.⁴¹
67. U periodu od 12. do 17. jula, pripadnici Drinskog korpusa i njemu potčinjenih brigada pretraživali su područje kako bi zarobili muškarce iz kolone.⁴² 12. i 13. jula 1995. zarobljeno je nekih 6000 ljudi iz kolone koja je bježala kroz šumu.⁴³
68. Na nekim mjestima su postavljene zasjede, a na drugima su bosanski Srbi pozivali ljude iz šume, nagovarajući ih da se predaju i obećavajući da će se pridržavati Ženevskih konvencija.⁴⁴ Snage bosanskih Srba su muškarcima bosanskim Muslimanima oduzimale ličnu imovinu, a neke od njih bi na licu mjesta likvidirali.⁴⁵
69. U periodu od 12. do 18. jula 1995., brigade Drinskog korpusa, a posebno Bratunačka i Zvornička brigada, bile su angažovane u borbenim dejstvima protiv kolone bosanskih Muslimana koja se nastojala probiti na teritoriju pod kontrolom bosanskih Muslimana.⁴⁶ Samo otprilike jedna trećina muškarca uspješno je prešla asfaltnu cestu i kolona je razbijena u dva dijela.⁴⁷
70. Dana 13.07.1995. godine, komanda Drinskog korpusa izdala je naredbu svim potčinjenim jedinicama da, između ostalog, treba "angažovati svo raspoloživo vojnosposobno ljudstvo u otkrivanju, blokiranju, razoružavanju i zarobljavanju uočenih muslimanskih grupa, kao i njihovom sprečavanju prolaska na muslimansku teritoriju. Duž cijele komunikacije Zvornik–Crni Vrh–Šekovići–Vlasenica organizovati zasedna dejstva." Također je naređeno da "zarobljene i razoružane Muslimane, smestiti u za to pogodne prostorije, koje se mogu obezbediti sa manjim snagama i odmah izveštavati predpostavljenju komandu."⁴⁸

³⁹ T-418, Akt IKM DK Bratunac broj: 08-444-10 od 13.07.1995. Komandi drinskog korpusa, u potpisu pukovnik Radoslav Janković

⁴⁰ T-398, Odluka o proglašenju ratnog stanja u opštini Srebrenica-Skelani, broj: 01-1372/95 od 14.07.1995. Sarajevo, u potpisu Dr Radovan Karadžić

⁴¹ UČ br. 92, Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 63.

⁴² UČ br. 91, Tužilac protiv Blagojevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 222.

⁴³ UČ br. 93, Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 295.

⁴⁴ UČ br. 94, Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 63.

⁴⁵ UČ br. 95, Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 63.

⁴⁶ UČ br. 96, Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 436.

⁴⁷ UČ br. 97, Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 62.

⁴⁸ T-423, Naredba komandama svih potčinjenih jedinica DK i IKM-1 DK broj: 03/156-12 od 13.07.1995. godine, Naređenje: Sprječavanje prolaska Muslimanskih grupa ka Tuzli i Kladnju, u potpisu komandant general-major Milenko Živanović

71. Golema većina zarobljenika uhvaćena je na cesti između Bratunca i Konjević Polja 13. jula 1995. godine⁴⁹, a što je potvrđeno i uvidom u Video snimak "Srebrenica", koji je u dokazni spis uložen pod brojem T-83.⁵⁰
72. Transport muškaraca bosanskih Muslimana iz Potočara 13. Jula, krenuo je u pravcu Bratunca, s odredištem na području odgovornosti Zvorničke brigade.⁵¹
73. Dana, 12.07.1995. godine, general-major Milenko Živanović donio je naređenje za obezbjeđenje svih raspoloživih autobusa i minibusa i njihovu mobilizaciju i upućivanje u Bratunac⁵², dok iz izvještaja Komandi DK od 13.07.1995. godine, proizilazi da je istog dana, u 20,00 sati, završena evakuacija cjelokupnog muslimanskog stanovništva iz bivše enklave Srebrenica.⁵³
74. Nadalje, dana 13.07.1995. godine, komandant, general-major Radislav Krstić donio je Naređenje za pretres terena nakon uspješno izvedene operacije za oslobođenje Srebrenice, a u cilju potpunog pretresa oslobođenog prostora.⁵⁴
75. Muškarci bosanski Muslimani iz Potočara, kao i iz Sandića i Nove Kasabe, koji su noć 13. jula 1995. godine, proveli u Bratuncu odvezeni su sljedeći dan u dugačkoj koloni autobusa u razne privremene zatočeničke objekte i na stratišta u opštinama Bratunac i Zvornik.⁵⁵
76. Vijeće je utvrdilo da je jednu od lokacija na koju su ovi zarobljenici dalje iz Bratunca prebačeni i zatvoreni predstavljala i Nova škola u mjestu Petkovci u opštini Zvornik, kao i Dom kulture u istom mjestu.
77. U seriji masovnih pogubljenja koja su uslijedila nakon zauzimanja Srebrenice, snage bosanskih Srba su pogubile nekoliko hiljada muškaraca bosanskih Muslimana. U julu 1995. snage bosanskih Srba su, nakon pada Srebrenice, pogubile nekoliko hiljada muškaraca bosanskih Muslimana. Ukupan broj pogubljenih kreće se vrlo vjerovatno između 7000 i 8000 muškaraca.⁵⁶
78. Nadalje, u dokumentu komande Zvorničke brigade od 18.07.1995.godine, u koji je Sud izvršio uvid, komadant Vinko Pandurević pohvaljuje i izražava punu zahvalnost svojim jedinicama koje su 15., 16. i 17. jula vodile borbe "sa razjarenim zločinačkim hordama srebreničkih turaka" i "sukobile se sa povampirenim zlikovcima i razjarenim zvjerima koje su vodile borbu na život i smrt."⁵⁷

⁴⁹ UČ br. 120, Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 171.

⁵⁰ Video snimak "Srebrenica", transkript istog, te fotografije, uveden u dokazni spis pod brojem T-83, dana 09.07.2014. godine.

⁵¹ UČ br. 121, Tužilac protiv Blagojevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 192.

⁵² T-417, Naređenje za evakuaciju iz enklave Srebrenica, broj: 22/226 od 12.07.1995. godine, u potpisu komadant general-major Milenko Živanović

⁵³ T-418, Akt IKM DK Bratunac broj: 08-444-10 od 13.07.1995. Komandi drinskog korpusa, u potpisu pukovnik Radoslav Janković

⁵⁴ T-420, Naredba Komandi drinskog korpusa broj: 01/4-157-5 od 13.07.1995. godine, u potpisu general-major Radislav Krstić

⁵⁵ UČ br. 129, Tužilac protiv Blagojevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 285.

⁵⁶ UČ br. 44, Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 84. i 426. i Tužilac protiv Blagojevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 671.

⁵⁷ T-440, Pohvala svim jedinicama, Komanda 1. Zvorničke pbr, str.pov.broj: 01-262, 18.07.1995. godine, u potpisu komadant, p.pukovnik Vinko Pandurević

79. Na osnovu gore navedenih činjenica i dokaza, koje je Sud prihvatio, s obzirom da se međusobno slažu i dopunjuju, nesporno proizilazi da su ubijanja svih Bošnjaka koji su zarobljeni, nesumnjivo bila smišljena operacija koja se odigravala na različitim lokalitetima. Jednostavno rečeno, oni koji nisu ubijeni (ili nastradali) u samoj borbi, ubijeni su kasnije, u seriji masovnih pogubljenja sa ciljem da se ubije "do zadnjeg" svaki bosanski muškarac musliman iz enklave Srebrenica, uključujući i mali broj pojedinaca koji je uspio pobjeći sa mjesta pokolja pa ponovo zarobljen da bi bio ubijen ili nestao. Zanimljivo je broj zarobljenih muškaraca iz Srebrenice koji su preživjeli tako što su nakon zarobljavanja razmijenjeni.
80. Na takav zaključak, upućuje i svjedočenje Nikolić Momira pred MKSJ koji je u svom iskazu naveo da je zarobljavanje na putnom pravcu i ubijanje tih muškaraca dio jedinstvene operacije i da je znao da će i ovi muškarci doživjeti istu sudbinu kao i oni koji su razdvojeni u Potočarima, odnosno da nije bilo nikakve razlike između onih koji se uhvate na putnoj komunikaciji ili bilo gdje drugo, te da je bio generalan stav da će biti ubijeni po obrascu prebaciti, zatvoriti i naknadno pobiti.
58
81. Momir Nikolić je naveo i da je na sastanku 13.7. u kancelariji stranke SDS na kojem su prisustvovali pukovnik Beara, Miroslav Deronjić, pukovnik Vasić Miroslav i svjedok, peovladavala atmosfera zabrinutosti za situaciju u Bratuncu. Na tom istom sastanku Deronjić je pokušao da nametne svoj stav da se muslimani, koji su tada u Bratuncu i koji su još pristizali, moraju prebaciti izvan Bratunca te iste noći. Protivio se svakoj ideji da do njihovog pogubljenja dođe u Bratuncu i oko Bratunca. Tada je svjedok čuo od Miroslava Deronjića da je rekao da je već razgovarao sa predsjednikom Karađićem i da je on imao svoje direktive i naredbe da se zarobljenici trebaju prebaciti ka Zvorniku, te je naveo da se tada otvoreno raspravljalo da će muslimani koji su bili zarobljeni biti potom ubijeni.⁵⁹
82. I svjedočenje svjedoka Dragana Obrenovića potkrepljuje ovaj zaključak, obzirom da je on potvrdio da ga je 13.7. nakon 19,00 sati uveče, dok je bio u svojoj kancelariji (u kancelariji načelnika štaba Zvorničke brigade), sa IKM-a pozvao poručnik Drago Nikolić koji mu je rekao da ga je upravo zvao potpukovnik Popović, koji mu je rekao da se u oblasti Zvornika očekuje da bude doveden veliki broj zarobljenika iz Srebrenice ili bolje rečeno iz Bratunca i da je on morao izvršiti pripreme da preuzme te ljude. Zatim mu je rekao da Drago Nikolić mora biti oslobođen dužnosti dežurnog oficira IKM-a, da bi mogao učestvovati u tome. Svjedok Obrenović ističe da je pitao Dragu Nikolića zašto se zarobljenici vode u Zvornik, zašto ih nisu odveli u Batković, u pravcu Bijeljine gdje se nalazio logor, na šta mu je Nikolić odgovorio da ne misle poslati zarobljenike u logor Batković pošto o logoru Batković zna svako, i Crveni krst i UNPROFOR, a naređenje je da se zarobljenici uzmu i da se likvidiraju u Zvorniku. Svjedok Obrenović navodi da je tada rekao da ne može prihvatiti obavezu bilo koje vrste bez znanja komandanta i bez slanja izvještaja Višoj komandi i bez njihovog znanja, na šta mu je Nikolić odgovorio da je naređenje došlo lično od generala Mladića i da svako zna o tome uključujući pukovnika Vinka Pandurevića i da će to lično izvršiti Ljubiša

⁵⁸ T-88, transkript Momira Nikolića pred MKSJ od 28.5.2003. godine, dostavljen na CD-u, str. 60, red 2.

⁵⁹ T-88, transkript Momira Nikolića pred MKSJ od 23.9.2003. godine, str. 1751-1752.

Beara i potpukovnik Vujadin Popović, i da su oni tražili da on (Obrenović) bude uključen u to.⁶⁰

83. Takođe, navedeno proizilazi i iz iskaza vještaka McQueena koji je u svom nalazu u relevantnom dijelu naveo da, kada se govori o događajima na lokalitetima Petkovci/Đulići, samo su se dvije stvari mogle dogoditi kada su grupe muškaraca Bošnjaka dovedene u ova područja gdje je bilo isključivo srpsko stanovništvo: ili da budu ubijeni na licu mjesta ili da budu odvedeni negdje drugdje i ubijeni, što se i ispostavilo.
84. Stoga, oslanjanjem na dokaze u koje je izvršen uvid, a prevashodno na nalaze vještaka Buttlera i Mcqueena, zatim iskaze svjedoka Manninga, SM-108, SM-105, SM-106, Vitomira Josipovića i dr., Vijeće je utvrdilo jedinstven obrazac u pogledu zarobljavanja muškaraca, ali s druge strane i jedinstven obrazac i u pogledu epiloga samog događaja, a koji je dijelom predmetom krivičnihopravnih događaja obuhvaćenih optužnicom u konkretnom slučaju.
85. Ubistvom velikog broja muškaraca Bošnjaka iz Srebrenice na području sela Petkovci i Đulići u opštini Zvornik (u konkretnom slučaju je utvrđeno da se radi o preko 700 ubijenih, obzirom da je slijedom nalaza vještaka Kešetovića navedeno da ih 732 identifikovano⁶¹), predstavlja značajan dio od ukupnog broja ubijenih bošnjačkih muškaraca i dječaka.

3. Plan za prisilno prisilno preseljenje

86. Po zauzimanju Srebrenice u julu 1995. godine, snage bosanskih Srba skovale su i sprovele plan da iz enklave odvezu sve žene, djecu i starce bosanske Muslimane⁶².
87. Dana 12. i 13. jula 1995., bosansko-muslimanski civili iz Srebrenice, koji su autobusima odvezeni iz Potočara, nisu slobodno izabrali da napuste područje bivše enklave.⁶³
88. U roku od nekoliko dana snage bosanskih Srba protjerale su otprilike 25.000 bosanskih Muslimana, većinom žena, djece i staraca koji su živjeli na tom području, i u atmosferi terora ih ukrcali u pretrpane autobuse, da bi ih potom prebacili preko linija sukoba na teritoriju pod kontrolom bosanskih Muslimana⁶⁴, a o čemu je govorila i svjedokinja Čamila Omanović⁶⁵ u svom iskazu pred MKSJ.

⁶⁰ T-89, transkript Obrenović Dragana pred MKSJ od 2.10.2003. godine, str. 2468-2469.

⁶¹ T-272, nalaz vještaka Kešetovića i popratna dokumentacija.

⁶² UČ br. 42, Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 425.

⁶³ UČ br. 41, Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 149., 148., 147., 433.

⁶⁴ UČ br. 50, Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 1

⁶⁵ T-73, Transkript o saslušanju umrlog svjedoka Čamile Omanović broj IT-98-33-T MKSJ Hag od dana 22.03.2000. i 23.03.2000. godine i izvod iz matične knjige umrlih 10/13-1-1285/07 od dana 24.08.2007. godine

89. Takođe, svjedoci SM-100 i SM-101⁶⁶ su u svom iskazu govorili o skrivanju po šumama u potrazi sa spasom, a svjedok SM-101 je dodatno opisao situaciju kada su muškarci - Bošnjaci 13.7.1995. godine na ulasku u kamion počeli tražiti svoje torbe, na šta im je od strane nepoznatog srpskog vojnika odgovoreno „to vam više neće trebati“⁶⁷.
90. U svom izvještaju Michael MacQueen ⁶⁸ je naveo da etničko čišćenje ne znači samo fizičko uklanjanje ciljane etničke grupe nego i “kulturnog i materijalnog miljea žrtava”, “uništenje domova, zajednica i mjesta od značaja za bivše stanovnike.” Izvršenje tih djela uništenja ne samo da ide ruku pod ruku sa uklanjanjem ciljanih stanovnika, nego je smišljeno da stvori uslove na terenu koji bi učinili njihov povratak nemogućim.
91. Ukoliko se referiramo na definiciju prisilnog preseljenja u teoriji, a koja definicija je priznata i u utvrđenoj sudskoj praksi, ista podrazumijeva iseljenje osoba sa teritorije na kojoj su zakonito prisutne, protjerivanjem ili drugim mjerama prisile, dakle, bez mogućnosti stvarnog izbora, bez osnova dopuštenih po međunarodnom pravu.
92. Izvršivši uvid u izvedene dokaze, Vijeće je utvrdilo da je preseljenje Srebreničkih muslimana u julu 1995. godine, izvedeno uz odsustvo stvarnog izbora preseljenih, budući da civili nisu ni imali stvarnog izbora osim odlaska.
93. Jasno je iz navedenog da su se stanovnici zaštićene zone Srebrenica de facto našli u “bezizlaznoj situaciji”, čime je isključena svaka dobrovoljnost njihovog odlaska i čime je njihovo preseljenje obilježeno prisilom. Na suprotan zaključak ne utiče ni činjenica da su tražeći izlaz i spas i sami izrazili spremnost i potrebu da izađu iz Srebrenice u kojoj su bili izloženi velikoj opasnosti, bez bilo kakve mogućnosti odbrane i zaštite osim skrivanja po okolnim šumama, o čemu je u svom iskazu govorila i svjedokinja Čamila Omanović. Svjedokinja je, tako, govoreći o ranije pomenutom sastanku sa generalom Ratkom Mladićem u „Fontani“, izjavila da je te prilike Ratko Mladić rekao da Bošnjaci iz Srebrenice mogu „opstati ili nestati“.
94. Razumljivo je da su u situaciji u kojoj su se našli nakon što je zaštićena zona zauzeta i nakon što su uvidjeli da im niko, pa ni međunarodna zajednica odnosno snage UNPROFOR-a, ne mogu garantovati sigurnost, bosanski muslimani iz Srebrenice (žene, djeca, stariji) na koncu napustili grad i otišli. Međutim, takva odluka u datim okolnostima nikako nije stvar slobodnog izbora i odlučivanja. Prije njih i umjesto njih, odluku da će morati napustiti svoje domove, i da će biti iseljeni trajno sa tog područja donijelo je civilno i vojno rukovodstvo snaga bosanskih Srba, a što je očigledno iz brojne dokumentacije kojom su nalagane pripreme napada na zaštićenu zonu.⁶⁹

⁶⁶ T-453 (izjava svjedoka od 14., 15. i 16.8.1995. godine pred MKSJ

⁶⁷ T-453, ibidem, str. 5, transkript svjedoka (svjedočio pod pseudonimom „P“), od 14.4.2000. godine, str. 2955, red 13-17

⁶⁸ T-76, Izvještaj vještaka Michael MacQueena od 27.02.2014. godine, str. 3

⁶⁹ T-411, Direktiva vrhovne komande OS Republike Srpske broj: 2/2-11 od 08.03.1995. godine, u potpisu vrhovni komadant dr. Radovan Karadžić; T-240, Direktiva za dalja dejstva 7.1 br. 02/2-15- od 31.03.1995. godine, Glavni štab Vojske Republike Srpske, general-pukovnik Ratko Mladić; UČ br. 12, Tužilac protiv Blagojevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 103; i dr.

95. Naime, u toku postupka nije dokazano da je za tako nešto bilo imperativnih vojnih razloga, niti su civili premješteni privremeno unutar područja pod kontrolom snaga koje su izvršile premještanje. Evakuacija iz humanitarnih razloga ne smije uključivati prebacivanje zaštićenih osoba na mjesta izvan okupirane teritorije, osim ako je fizički neizvodivo učiniti drugačije. Međutim, bosanski muslimani, koji su 12. i 13. jula 1995. godine, autobusima odvezeni iz Potočara, kojom prilikom je izvršeno i razdvajanje vojnosposobnih muškaraca pa čak i dječaka koji nisu napunili ni 16 godina, premješteni su na područje na teritoriji Bosne i Hercegovine koje u tom momentu nije bilo pod kontrolom srpskih vojnih i civilnih snaga.
96. Nadalje, kada se radi o stvarnoj evakuaciji, postoji obaveza vraćanja stanovništva po okončanju neprijateljstava, što u konkretnoj situaciji nije slučaj. Atmosfera terora i iseljenja bosanskih muslimana iz Zaštićene UN zone-Srebrenica, u kojoj je i došlo do organizovanog odlaska, dokazuje, naprotiv, da je premještanje izvršeno u skladu sa dobro organizovanom politikom, čiji je cilj bio protjerati bosansko-muslimansko stanovništvo sa područja ove opštine, a u cilju stvaranja etnički čiste teritorije naseljene srpskim stanovništvom.
97. Zabrinutosti “zbog tekućeg prisilnog premještanja desetina hiljada civila iz zaštićene zone Srebrenica na područje Tuzle od strane bosanskih Srba” izvjestio je i predsjednik Vijeća sigurnosti UN-a, potvrdivši da takvo prisilno premještanje predstavlja jasno kršenje ljudskih prava civilnog stanovništva.⁷⁰
98. Stoga, plan da se glavnina civilnog Bošnjačkog stanovništva iz Potočara nakon što su vojnosposobni muškarci odvojeni od ostatka stanovništva, prisilno preseli iz Zaštićene zone, odnosno da se izvrši prisilna migracija civilnog stanovništva poznatija kao etničko čišćenje, ostvaren je. Generalna skupština Ujedinjenih nacija je 1992. godine etničko čišćenje, okvalifikovala kao oblik genocida.⁷¹
99. Zaključak je Vijeća da se, u konkretnom, nije radilo o pravno dopuštenoj evakuaciji stanovništva, te da, civili bosanski muslimani iz Srebrenice, koji su autobusima 12. i 13. jula 1995. godine, bili prebačeni iz Potočara na teritoriju općine Tuzla, nisu imali slobodan izbor da li da napuste područje bivše enklave ili da ostanu na svojim ognjištima.

4. Masovna ubistva muškaraca i dječaka

100. U julu 1995. godine, snage bosanskih Srba su, nakon pada Srebrenice, pogubile nekoliko hiljada muškaraca bosanskih Muslimana. Ukupan broj pogubljenih kreće se vrlo vjerovatno između 7000 i 8000 muškaraca.⁷², dok je više hiljada mladića i muškaraca bosanskih Muslimana bilo zarobljeno, zatočeno, pogubljeno, pokopano i ponovno zakopano.⁷³

⁷⁰ T-245, Izjava predsjednika Vijeća sigurnosti UN -a, UN Dok. S/PRST/1995/32 od 14.07.1995. godine

⁷¹ UN Doc. AG/Res./47/121, od 18. decembra 1992.

⁷² UČ br. 44, Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 84. i 426. i Tužilac protiv Blagojevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 671.

⁷³ UČ br. 45, Tužilac protiv Blagojevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 719.

101. Hiljade muškaraca bosanskih Muslimana iz srebreničke enklave pogubljene su i pokopane na raznim lokacijama u opštinama Srebrenica, Bratunac i Zvornik,⁷⁴ dok većina osoba čija su tijela ekshumirana nije poginula u borbi, nego su isti ubijeni tokom masovnih pogubljenja.⁷⁵
102. Forenzički testovi povezali su određene primarne i sekundarne grobnice, i to: Vojnu ekonomiju Branjevo i Čančarski put 12, branu kod Petkovca i Liplje 2, Orahovac (Lažete 2) i cestu prema Hodžićima – lokacija br. 5, Orahovac (Lažete 1) i cestu prema Hodžićima – lokacije 3 i 4, Glogovu i Zeleni Jadar 5, te Kozluk i Čančarski put 3.⁷⁶
103. Oslanjanjem na iskaze preživjelih SM-100, SM-101, te nalaz vještaka Buttlera i Mcqueena, Vijeće je utvrdilo da je u veoma kratkom vremenskom periodu u trajanju od svega 7 dana, izvršeno masovno zarobljavanje vojnosposobnih i muškaraca koji još uvijek nisu stekli punoljetstvo sa područja Srebrenice, a na koncu i njihova likvidacija. Tako je vještak Buttler u svom izvještaju decidno naveo da je od jutra 12. jula 1995. godine, kada je počela intenzivna mobilizacija autobusa od strane VRS i civilnih vlasti RS-a u svrhu prebacivanja muškaraca muslimana iz područja Bratunca, u zatočeničke objekte u zoni 1. Zvorničke pješadijske brigade, do 18. jula 1995. godine, kako se to navodi u izvještaju, završena glavna „masovna pogubljenja“ i aktivnosti u vezi s njima, dok su poslije ovog datuma, u zoni Zvorničke brigade, vršena dodatna pogubljenja manjeg obima.
104. Takođe, kada su u pitanju događaji koji su predmetom ovog postupka u Petkovicima na dan 14. i 15. jula 1995. godine, Vijeće je utvrdilo da je dovoženje zarobljenih i njihova konačna likvidacija završena za nepuna 24 sata, a što će u nastavku presude biti detaljnije obrazloženo.

V. DJELA U OSNOVI ZLOČINA GENOCIDA

1. Ubijanje pripadnika grupe

105. Optuženi Stanišić Ostoja oglašen je krivim da je nadzorom i komandovanjem nad podređenim pripadnicima 6. Bataljona, pomogao ubijanje zarobljenih u Domu i Novoj školu u Petkovicima.
106. Smrt zarobljenika oko Nove škole, a potom i na Crvenoj brani dokazana je van razumne sumnje. Naime, prevashodno preživjeli svjedoci SM-100 i SM-101, svjedočili su na okolnosti ubijanja zarobljenih oko Nove škole, odnosno na Brani, opisujući pri tome masovne likvidacije, dok je svjedok Marko Spasojević u svom iskazu naveo da je ubistvo zarobljenih počelo odmah po dovođenju zarobljenih pred Dom, dok su svjedoci Radenko Bašić, Mirković Milisav i SM-110, u vrijeme

⁷⁴ UČ br. 46, Tužilac protiv Blagojevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 291.

⁷⁵ UČ br. 187, Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 75.

⁷⁶ UČ br. 189, Tužilac protiv Krstića br. IT-98-33-T, paragraf 78.

boravka zarobljenika u školi, iz pravca iste čuli pucnjavu. Isto tako, na okolnosti intenziteta i učestalosti pucnjave koja je dolazila iz pravca Brane, svoja su saznanja iznijeli i svjedoci Marko Spasojević, SM-106, Zoran Stević, Lazar Jović, Slavica Bujić Vidosav Josipović i Stevan Bujić, a koje iskaze je Sud, imajući u vidu njihovu saglasnost i uvjerljivost, kao i potkrijepljenost drugim provedenim dokazima, ocijenio kao vjerodostojne. Takođe, na okolnost ubistva na Crvenoj brani saslušani su i svjedoci SM-106, SM-108, i SM-109 a što je potvrđeno i iskazima drugihsvjedoka koji su naveli da su nakadno saznali za ubijanje Bošnjaka na Brani.

107. Nadalje, Vijeće je iz iskaza preživjelih svjedoka SM-100 i SM-101 nespornim utvrdilo i da je smrt zarobljenika nastupila nasilnim putem i to kao posljedica djelovanja vatrenim oružjem pripadnika VRS-a.
108. Nadalje, za Sud nije sporno da su ubistva muškaraca oko Nove škole i na Crvenoj brani učinjena u okviru plana da se bošnjačko stanovništvo trajno ukloni iz Srebrenice, te da se uhvate, zatvore, prisilno premjeste, po prijekom postupku ubiju i zakopaju vojno sposobni muškarci i mladići bošnjačke nacionalnosti iz Zaštićene zone UN-a Srebrenica, te tako istrijebi grupa bošnjačkog naroda, a o čemu će biti riječi u nastavku obrazloženja.
109. U odnosu na pogubljenja muškaraca iz Srebrenice, Vijeće nalazi da utvrđene činjenice u drugim postupcima, kao i dokazi provedeni u ovom postupku pružaju dovoljno osnova za zaključak da su ubijanja vršena u masovnim razmjerama, da su izvršena u kratkom vremenskom periodu od svega nekoliko dana, te da su počinjena planski i na organizovan način.
110. U prilog navedenom, Vijeće je cijenilo i Dnevnik operativnog dežurnog Zvorničke brigade od 12.02.1995. do 03.01.1996 godine, u kojem na dan 15.7.1995. godine, 6,30h stoji: „...kolona Turaka koji se izvlače iz Srebrenice prešla komunikaciju Zvornik-Crni Vrh i nalaze se u širem rejonu Potočara. Grupa blokirana i radi se na njenom uništenju.“⁷⁷
111. U tom smislu, navodi svjedoka odbrane da je očekivani, a potom i zarobljeni broj Srebreničkih muškaraca predstavljao prijetnju VRS, kontradiktorni su i Naređenju komandanta generala-majora Drinskog korpusa, Milenka Živanović o sprječavanju prolaska muslimanskih grupa ka Tuzli i Kladnju od 13.7.1995. godine, prema kojem je naređeno da zarobljene i razoružane muslimane na putnoj komunikaciji Zvornik-Crni Vrh-Šekovići-Vlasenica smjeste u za to pogodne prostorije koje se mogu obezbijediti sa manjim snagama i odmah izvještavati predpostavljenu komandu.⁷⁸

2. Posebna namjera za genocid

112. Pored zahtijevane namjere za počinjenje dijela u osnovi zločina, izvršilac mora posjedovati posebnu genocidnu namjeru, tj. namjeru da potpuno ili djelimično

⁷⁷ T-122, Dnevnik operativnog dežurnog Zvorničke brigade od 12. 02. 1995. do 03. 01. 1996. godine

⁷⁸ T-423.

uništi zaštićenu grupu. Istrebljenje, potpuno ili djelimično, mora predstavljati cilj konkretnih radnji koje se nalaze u osnovi krivičnog djela.⁷⁹ Osim toga, u skladu sa članom 2. Konvencije o genocidu, izraz „cilj“ obuhvata namjeru da se uništi grupa „kao takva“, pri čemu, na osnovu dokaza mora biti utvrđeno da su „propisana djela izvršena protiv žrtava zbog njihove pripadnosti zaštićenoj grupi“, mada istovremeno nije nužno da su izvršena „isključivo zbog te pripadnosti.“⁸⁰

113. Zaštitni objekt ovog krivičnog djela nisu pojedinci već nacionalne, etničke, rasne ili vjerske grupe. U tom smislu, vijeće nalazi da bosanski muslimani nesumnjivo čine nacionalnu i vjersku grupu i da kao takvi predstavljaju zaštićenu grupu u smislu odredbe člana 141. KZ SFRJ. Naime, Vijeće konstatuje da su Muslimani jedan od konstitutivnih „naroda“ Socijalističke Republike BiH (Ustav SR BiH iz 1974. godine). Vijeće dalje zaključuje da su muslimani Srebrenice sačinjavali „dio“ zaštićene grupe bošnjačkog naroda u smislu člana 141. KZ SFRJ.
114. Van svake razumne sumnje je dokazano da su zarobljenici ubijeni oko Nove škole u Petkovicima i na Brani, bili bosanski muslimani iz Srebrenice. Ovo su u svojim iskazima saglasno naveli svjedoci koji su svjedočili na ovu okolnost. Pri tome, Vijeće podsjeća da zaključak da se radi o zaštićenoj grupi po svojoj prirodi predstavlja zaključak pravne kategorizacije, dok je za utvrđivanje posjedovanja specifične namjere bilo potrebno utvrditi da su glavni izvršioc i bili svjesni, odnosno da su (1) znali da su žrtve u Novoj školi i na Crvenoj brani bili Bošnjaci iz Srebrenice i da su (2) znali da su oni, pripadnici iste nacionalne i vjerske grupe, kao i žene, djeca i stari, koji su sačinjavali ostatak te grupe, a koji su do tog momenta već bili istjerani iz svojih kuća i prisilno autobusima transportovani van područja Srebrenice.
115. Da bi se utvrdilo da je izvršen genocid, nužno je utvrđivanje i da je namjera izvršilaca bila usmjerena ka istrebljenju cijele grupe ili njenog znatnog dijela⁸¹, pri čemu postoji saglasan stav da u nedostatku preciznih odrednica, broj istrebljenih pripadnika grupe mora biti dovoljno značajan da ima uticaja na grupu u cjelini.⁸² S tim u vezi, Vijeće nalazi da unatoč činjenici da je bošnjačka populacija Srebrenice brojala oko 40.000 lica, izvještaji o broju nestalih i mrtvih iz Srebrenice

⁷⁹ Prvostepena presuda u predmetu *Blagojević*, paragraf 656. (tekst naknadno naglašen). Vidi takođe, Izvještaj KMP iz 1996. godine, str. 44. („Međutim, opšta namjera da se počini jedno od nabrojanih djela u kombinaciji s opštom sviješću o vjerovatnim posljedicama takvog djela po neposrednu žrtvu ili žrtve nije dovoljna za zločin genocida.“); prvostepena presuda u predmetu *Krstić*, paragraf 571. („Za potrebe ovog predmeta, Vijeće će se stoga opredijeliti za karakterizaciju genocida koja obuhvata samo djela počinjena s ciljem uništenja cijele grupe ili nekog njenog dijela.“) (tekst naglašen u originalu).

⁸⁰ *Tužilac protiv Nijitegeka-e*, ICTR-96-14-A, presuda, 9.7.2004. godine, paragraf 53. (tekst naglašen u originalu)

⁸¹ *Stupar i dr.*, X-KR-05/24, prvostepena presuda, od 29.07.2008., str. 61; *Tužilac protiv Krstića*, IT-98-33-A, presuda Apelacionog vijeća, stav 12; *Tužilac protiv Ignace Bagilishema*, MKSR-95-1A-T, presuda Pretresnog vijeća, 7. juni 2001. godine, stav 64

⁸² *Tužilac protiv Krstića*, IT-98-33-T, Presuda Apelacionog vijeća, paragraf 8-11; *Tužilac protiv Stakića*, IT-97-24-T, presuda Pretresnog vijeća, paragraf 522; *Tužilac protiv Semanza*, MKSR-97-20-T, presuda Pretresnog vijeća, paragraf 316; *Primjena Konvencije o sprječavanju i kažnjavanju zločina genocida (Bosna i Hercegovina protiv Srbije i Crne Gore)*, presuda, Međunarodni sud pravde, 26. februar 2007. godine, paragraf 198

ukazuju na to da je ova populacija u toku jula 1995. godine, predstavljala značajan dio grupe bošnjačkog naroda.^{83 84 85}

116. Vijeće zaključuje da su svi ubijeni muškarci, njih više od 7.000 hiljada, među kojima su i zarobljenici ubijeni u Petkovcima na lokalitetu Nove škole i Crvene brane, njih preko 700, bez obzira na način na koji su stradali, ubijeni u okviru istog plana koji je poduzet nakon zauzimanja Srebrenice, pri čemu je nesporno da je njihovo stradanje, samo za sebe, a tako i u korelaciji sa preseljenjem ostatka srebreničkih Muslimana, imalo značajan učinak na grupu bosanskih Muslimana u cjelini. Kao što je to zaključilo i pretresno vijeće MKSJ u predmetima *Krstić i Blagojević i Jokić*⁸⁶, Vijeće nalazi da su ubijanja bila dio jedne jedinstvene operacije, koja je prouzrokovala smrt više od 7.000 muškaraca i dječaka bosanskih Muslimana, a kako je to istakao i vještak McQueen u svom nalazu, gdje navodi da ne postoje podaci o preciznom broju ubijenih tokom samog etničkog čišćenja, ali da je obrazac masovnog ubijanja u konkretnom slučaju bio jedan od instrumenata etničke kontrole.

117. Iako je zadatak Vijeća da svestrano "pretresa" predmet i utvrđuje činjenice bitne za sudski postupak, Vijeće napominje da je tačan broj ubijenih muškaraca iz Srebrenice činjenica koja ne čini bitno obilježje krivičnog djela u konkretnom slučaju, zbog čega je precizno utvrđenje značajnije sa istorijskog, nego sa pravno-činjeničnog aspekta konkretnog predmeta, zbog čega je navod iz optužnice da je više od 7.000 bošnjačkih muškaraca i dječaka ubijeno po prijekom postupku u UN Zaštićenoj zoni – Srebrenica, prihvaćeno kao utvrđena činjenica i u ovom postupku.

118. Utvrdivši da su imali saznanja da se radi o muslimanima iz Srebrenice i da je kompletno stanovništvo protjerano i iseljeno sa teritorije Srebrenice, uz saznanje da se i na drugim lokacijama vrši ili da je već izvršeno masovno pogubljenje muškarca, Vijeće zaključuje da su Popović, Beara i Nikolić, kao i ostali dužnosnici VRS, koji su u istom planu uzeli učešće, mahom najviši i visoki vojni i civilni dužnosnici RS-a, morali znati da će masovno ubijanje muškaraca iz Srebrenice, pa tako i zarobljenika oko Nove škole i na Crvenoj brani, imati značajnog učinka, kako na muslimane Srebrenice tako i na bosanske muslimane u cjelini, a koji su svakako, prema ocjeni Vijeća, ujedno predstavljali i bitan dio grupe.⁸⁷

119. Dakle, Vijeće je utvrdilo da je, između ostalih, i radnjama opisanim u izreci presude, u julu 1995. godine u odnosu na muslimane iz Srebrenice počinjen

⁸³ UČ br. 4, Napad je nastavljen nakon pada Srebrenice i njime je pogođeno oko 40.000 ljudi koji su u vrijeme napada na Srebrenicu živjeli u toj enklavi.

⁸⁴ T-96, Nestali iz Srebrenice – osobe koje su prijavljene kao nestale nakon što su snage bosanskih Srba zauzele enklavu Srebrenica dana 11.07.1995. sa prevodom.

⁸⁵ T-446, Izvještaj o broju nestalih i mrtvih iz Srebrenice, 12.januar 2000.godine sačinili Helge Brunborg i Henrik Urdal; Pobjiranje tvrdnji odbrane u predmetu Blagojević i drugi od 25.avgusta 2004.godine; Nestali i mrtvi iz srebrenice Izvještaj i spisak iz 2005.godine, Helge Brunborg, Ewa Tabeau i Arve Hetland od 16.novembra 2005.godine; Interni memorandum od 24.jula 2008.godine na bosanskom i na engleskom jeziku.

⁸⁶ UČ br. 44, *Tužilac protiv Krstića* br. IT-98-33-T, paragraf 84. i 426. i *Tužilac protiv Blagojevića i Jokića* br. IT-02-60-T, paragraf 671.

⁸⁷ *Jelisić*, (Pretresno vijeće), 14.12.1999. para. 82.: „Široko je prihvaćeno da namjera da se uništi mora biti usmjerena baren na bitan dio grupe.

genocid. Ubijeni su svi zarobljenici izuzev dvojice preživjelih (SM-100 i SM-101) koji su dovezeni u Dom kulture, odnosno Novu školu u Petkovcima 14., da bi potom 15. jula, bili odvezeni i pogubljeni na Branu Crvenog mulja, a najmanje 20 njih je ubijeno i oko same Nove škole. Tačan broj stradalih zarobljenika nije moguće utvrditi, a radi se o preko 700 zarobljenika muškaraca iz Srebrenice,⁸⁸ dok su preživjeli svjedoci saglasno istakli da su zarobljenici prije ubistava bili izloženi teškim psihičkim povredama, a velikom broju njih prethodno su nanesene i teške fizičke povrede.

120. Provedeni dokazi prema ocjeni Vijeća nadalje ukazuju da su ciljnu grupu činili bosanski Muslimani iz Srebrenice. Zarobljenici koji su ubijeni oko Nove škole i na Brani su prethodno dovedeni autobusima i kamionima u Petkovce. Njihove porodice su prisilno preseljene iz srebreničke enklave, i to na način i u okolnostima u kojim im je upućena jasna poruka da nemaju gdje da se vrate, koja poruka je nakon svega dodatno osnažena ubijanjem više stotina muškaraca i čime se nesporno manifestovala namjera da se ova grupa Muslimana istrijebi sa teritorije na kojoj je živjela i da se grupa uništi u cjelosti i bez mogućnosti njene obnove.
121. Svjedokinja Ćamila Omanović, svjedočila je o sastanku sa Ratkom Mladićem u hotelu "Fontana" koja je u svojoj izjavi navela da je kritične prilike Ratko Mladić rekao da Bošnjaci iz Srebrenice mogu „opstati ili nestati“. U tom smislu, Vijeće je uzelo u obzir i dokaz Video snimak Srebrenica, kao i druge materijalne dokaze koji govore o istrebljenju Bošnjaka iz Srebrenice.

VI. PREGLED I STRUKTURA DRINSKOG KORPUSA I ZVORNIČKE BRIGADE

122. Drinski korpus, jedna od šest korpusnih jedinica u sastavu VRS-a, oformljen je 1992. godine, a Glavni štab mu je formiran u Vlasenici, 28,5 km sjeverozapadno od Srebrenice. Komanda korpusa i njenih osam podređenih brigada, preuzeli su strukturu i procedure direktno iz operativne metodologije bivše JNA.⁸⁹ Do 1995. godine, Drinski korpus i njegove sastavne jedinice, bile su efikasna i iskusna vojna organizacija koja je bila odgovorna za sve borbene operacije unutar svoje zone odgovornosti.⁹⁰
123. Dana 13.07.1995. godine, general-major Radislav Krstić je preuzeo komandu nad Drinskim korpusom VRS-a od generala Milenko Živanovića.⁹¹ Tokom

⁸⁸ T-272, nalaz vještaka Kešetovića i popratna dokumentacija

⁸⁹ T-7, Izvještaj Richard-a Buttler-a, Iskaz o vojnim događanjima u Srebrenici (revizija) – Operacija „Krivaja“, 1.11.2002. godine

⁹⁰ T-392, Pravilnik o nadležnostima komande korpusa kopnene vojske u miru, Svezni Sekretarijat za narodnu odbranu, Generalštab Oružanih snaga SFRJ, III uprava, 1990. godina; u prilog navedenom su i brojni izvještaji i naređenja Drinskog korpusa uložena kao materijalni dokazi u ovom predmetu

⁹¹ T-256, Naredba Drinskog korpusa, Br.05/2-293, 13.07.1995. (ERN: 0300-7385-0300-7385) od 13.07.1995..

relevantnog perioda, Vujadin Popović je bio načelnik za bezbjednost Drinskog korpusa VRS-a i imao je čin potpukovnika.⁹²

124. Oslanjanjem prevashodno na materijalne dokaze (izvještaji, naredbe i dr), u koje je izvršilo uvid, Vijeće je zaključilo da su Zvornička brigada i Bratunačka brigada djelovale svaka unutar svojih zona odgovornosti, kao osnovne jedinice koje su vodile organizovane i udružene ofanzivne i borbene operacije. U to vrijeme, Zvornička brigada je bila najbolje opremljena brigada u Korpusu, a sastojala se od približno 4.300 - 4.700 ljudi.⁹³ Naređenja su prosljeđivana i o njihovom izvršavanju je izvještavano u skladu sa odavno uspostavljenim propisima koji su preuzeti iz JNA. Brigade su koristile sredstva veze kojima je svaka jedinica na terenu bila povezana sa centralnom komandom. U tako uspostavljenoj vojnoj hijerarhiji, komandant brigade, ili u njegovom odsustvu načelnik štaba, imali su nadležnost nad svim jedinicama unutar brigade, uključujući inženjersku jedinicu, organ bezbjednosti i svaki borbeni bataljon.⁹⁴
125. Zona odgovornosti Zvorničke brigade protezala se od rijeke Drine na zapadu do granice BiH (oko 12 km) i od rijeke Drinjače na jugu do Pilice na sjeveru (preko 30 km), a obuhvatala je i područje izvan Zvornika, gdje se kolona muslimana upustila u borbu sa snagama VRS-a.⁹⁵ Vinko Pandurević je bio komandant Zvorničke brigade tokom cijelog perioda na koji se odnosi optužnica i stalno je komandovao i (po potrebi) komunicirao sa svim jedinicama koje su djelovale u zoni odgovornosti Zvorničke brigade.⁹⁶

i. Struktura 6. bataljona i svojstvo optuženog Ostoje Stanišića

126. Bataljon Zvorničke brigade, formiran je u augustu 1992. godine (poznat i kao 6. Pješadijski bataljon). Po izbijanju sukoba u opštini Zvornik, nije postojao kao takav, ali je formiran od dijelova 2. bataljona, uključujući i 1. četu (Šćemlija), 2. četu (Kula), 3. četu (Zlatne Vode), 4. četu (Snagovo), 5. četu (Karakaj) i MB vod.⁹⁷ 6. bataljon se u velikoj mjeri sastojao od lokalnih mještana iz Petkovaca, kao i lokalnih izbjeglica iz Brnjice, opština Živinice, koji su se doselili u Đuliće.⁹⁸
127. U julu 1995. godine, komandu i komandno osoblje 6. bataljona, činili su sljedeći pojedinci:⁹⁹

⁹² Presuda pretresnog vijeća Popović i dr. br. IT-05-88-T od 10.6.2010. godine

⁹³ T-7, Buttlerov izvještaj, Iskaz o vojnim događanjima u Srebrenici (revizija) – Operacija „Krivaja“, 1.11.2002. godine

⁹⁴ T-162, Zapovest Drinskom korpusu za aktivna borbena dejstva, br. 04/156-2 od 02.07.1995. godine, potpisao general-major Milenko Živanović; T-302, Dokument Drinskog korpusa br. 03/156-12 od 13.07.1995. godine

⁹⁵ T-368, Mapa: Krivaja 95

⁹⁶ T-7, Buttlerov izvještaj, Iskaz o vojnim događanjima u Srebrenici (revizija) – Operacija „Krivaja“, 1.11.2002. godine

⁹⁷ T-358, Analiza aktivnosti 6. bataljona u toku 1992., Komanda 6. bataljona, 25.02.1993., u potpisu Ljubisav Štrbac.

⁹⁸ T-76, Nalaz vještaka McQueena.

⁹⁹ T-262, Dokument o komandnoj strukturi i formacijskoj popunjenosti u 6. pješadijskom bataljonu (bez datuma); Iskazi svjedoka Bašić Radenka, Stanišić Milana, Stević Zorana, Topalović Dragomira, Josić Vlade, i dr.

- i. Ostoja Stanišić, komandant bataljona;
- ii. Marko Milošević, zamjenik komandanta bataljona;
- iii. Radenko Bašić, pomoćnik komandanta za bezbjednost i obavještajne poslove;
- iv. Milan Stanišić, pomoćnik komandanta za pozadinu;
- v. Sreten Mičić, referent ABHO;
- vi. Mihajlo Galić, pomoćnik komandanta za moral i vjerske poslove;
- vii. Vlado Josić, kurir (obavljao je i poslove vozača);
- viii. Milan Erić, komandant za pozadinu (obavljao i poslove kurira komandanta 6. bataljona);
- ix. Ignjat Ignjatović, referent intendantske službe;
- x. Miladin Aćimović, referent tehničke službe i
- xi. Ilija Josipović, referent za opšte poslove

128. U julu 1995. godine, optuženi ostoja Stanišić je bio komadant 6. Bataljona, komandant 6. bataljona, Ostoja Stanišić je imao čin kapetana prve klase.

129. U julu 1995. godine, zamjenik komandanta 6. bataljona, bio je Marko Milošević zvan „Majo.“¹⁰⁰

130. Pored svojih komandanata i komandnog osoblja, 6. bataljon se sastojao od četiri pješadijske čete, odjeljenja veze, pozadinskog voda, radnog voda, interventnog voda i voda minobacača.¹⁰¹

131. Većina pripadnika 6. bataljona je stanovala u Petkovicima i Đulićima, obližnjim okolnim selima ili u gradu Zvorniku. Pješadijske čete su često dobivale neslužbena imena po mjestima iz kojih su poticali njihovi pripadnici.¹⁰²

ii. Komanda 6. bataljona

132. Komanda je organizacijsko-formacijski dio bataljona, osposobljen i namijenjen za rukovođenje i komandovanje organizacijskim i pridodatim jedinicama bataljona.¹⁰³

133. Mjesto izvršenja krivičnog djela u ovom predmetu je područje sela Petkovci i Đulići u opštini Zvornik, odnosno Dom (“Dom kulture”), “Nova škola” (OŠ Desanka Maksimović) u Petkovicima, kao i Crvena brana u blizini mjesta Đulići.

134. Vijeće napominje da je, oslanjanjem na dokaze u koje je izvršilo uvid, utvrdilo da se prostorije „Doma kulture“, zgrada Komande u staroj školi, zgrada prosvetnih radnika kao i zgrada „Nove škole“ nalaze na jednom užem geografskom području u selu Petkovci, a svi navedeni objekti su u inkriminisanom periodu korišteni za potrebe pripadnika 6. Bataljona, na čijem čelu se nalazio optuženi Ostoja Stanišić.

¹⁰⁰ T-262, Dokument o komandnoj strukturi i formacijskoj popunjenosti u 6. pješadijskom bataljonu (bez datuma); Dokaz uveden i u okviru dokaza T-46, T-50 i dr.; Iskaz vještaka Buttlera i McQueena.

¹⁰¹ T-60 i T-64, Dokument koji prikazuje strukturu 6. bataljona, ERN 0073-3986; Evidencije o prisustvu ljudstva 6. Bataljona.

¹⁰² Npr. 1. pješadijska četa 6. bataljona je takođe bila poznata i kao „Brnjička četa“, njeni pripadnici su gotovo isključivo bile raseljene osobe iz područja Brnjice (opština Živinice), koji su se nastanili u Đulićima; T-76, Izvještaj vještaka Michael MacQueen-a

¹⁰³ T-237, Pravilo bataljon JNA od 28.07.1988. godine

135. Iako je jedini zvanični objekat koji je mobilisan za vojne potrebe bila „Stara škola“ u Petkovcima u kojoj je bila smještena Komanda, kuhinja, magacin i dio pozadine 6. bataljona, a o čemu su saglasno govorili svjedoci odbrane i optužbe Ignjat Ignjatović, Vlado Josić, Rajko Milošević, Vukica Kostić, SM-106, Zlatimir Nikolić, Milisav Hajduković, Miladin Aćimović, Ljubica Nikolić, Rade Krstić i drugi, Vijeće je, oslanjanjem na izvedene dokaze, utvrdilo i da su prostorije Doma i Nove škole u Petkovcima, te zgrada prosvjetnih radnika, takođe *de facto* korištene za potrebe 6. Bataljona.

VII. SPROVOĐENJE ZAROBLJENIKA U PETKOVČE I BORAVAK ZAROBLJENIH U DOMU I U NOVOJ ŠKOLI

136. Činjenicu da su zarobljenici iz Srebrenice prvobitno transportovani u Bratunac, potvrđuje, izdata instrukcija Glavnog štaba VRS, 12.07.1995. godine za što hitniju masovnu mobilizaciju autobusa (najmanje 50 autobusa) koji isti dan (12.07), moraju biti upućeni najkasnije do 14,30 časova u Bratunac na Sportski stadion, a što je naređenjem od 13.07.1995.godine i realizovano¹⁰⁴. U prilog navedenom, su i izvještaji o mobilizaciji autobusa i kamiona koji su potom uslijedili, a koji su u ovom postupku uvedeni kao dokazi T-214¹⁰⁵ i dr., a što su svojim iskazima potvrdili i svjedoci Momir Nikolić i Dragan Obrenović, svjedočeći u postupku pred MKSJ.

137. Svjedok SM-100 je u svom iskazu naveo da je proveo noć u Bratuncu sa ostalim privedenim muškarcima, nakon što je 13.07.1995. godine, na putu Konjević Polje-Bratunac lišen slobode, nakon čega su, 14.07.1995. godine organizovano krenuli kamionom iz Bratunca prema Konjević Polju. Svjedok je dalje naveo da je pogledavši kroz zadnji dio kamiona vidio autobus pun ljudi, ali ga je naoružani vozač kamiona nanišanio puškom, što je svjedok protumačio kao naređenje da sjedne i ne gleda okolo. Svjedok se prisjeća da je kamion pod ceradom bio pun ljudi od kojih su mnogi počeli gubiti svijest. Nakon što su kamioni krenuli, među ljudima su počela nagađanja o mjestu na koje ih sprovode, a sam svjedok je posmatrajući kroz rupu na ceradi primijetio da ih voze kroz Konjević Polje, da skreću prema Zvorniku, a zatim ka Karakaju i Bijeljini, zbog čega su ljudi pretpostavljali da ih vode u logor Batković. Međutim, nakon što je kamion ponovo skrenuo 1-2 km nakon Karakaja, počelo se govoriti da idu prema Sapniili negdje pored fabrike Glinice. U jednom momentu se kamion zaustavio, gdje je svjedok vidio prazne autobuse, kojom prilikom su ljudi bili tjerani da, u nedostatku vode, piju vlastiti urin. Nakon određenog vremena, u poslijepodnevnim satima, prema riječima ovog svjedoka, kamion se otvorio i ljudi su počeli da izlaze.

138. Nakon toga, svjedok je istakao da je u tom trenutku primijetio vojnike u maskirnim i sivomaslinastim uniformama, koji su im govorili da uđu u zgradu škole,

¹⁰⁴ T-209, Zahtjev Ministarstva odbrane RS (02/21-3640/95) za najmanje 50 autobusa, da se pošalju na sportski stadion u Bratuncu, u potpisu Momčilo Kovačević od 13.7.1995; u prilog navedenom je i dokaz T-155, Naređenje Ministarstva odbrane Zvornik za mobilizaciju svih raspoloživih autobusa, br. 02-79/95, odštampani potpis: Stevan Ivanović, od 12. 07. 1995. godine

¹⁰⁵ T-214, Izvještaj Ministarstva odbrane RS Zvornik (05-80-350) o 34 mobilizovana motorna vozila, u potpisu Ristan Cvijetinović od 20.7.1995. godine

te da je maltretiranje počelo ispred škole i to na način da su vojnici išli u koloni jedan po jedan, udarajući kundakom od puške redom svakog koga stignu. Kada su ušli u zgradu škole, naređeno im je da idu uz stepenice, a potom u učionice. Opisujući tako hotičnu situaciju, svjedok je naveo:

„... prije nego što smo počeli da se penjemo uza stepenice, jedan od vojnika je pitao a čija je ovo zemlja. Mi smo onako šutali, prepadnuti. Nismo, znali šta da kažemo. On je rekao ovo je zemlja srpska, bila je oduvijek i biće. Hajmo balije ponavljajte za mnom. I mi smo onda ponavljali ovo je zemlja srpska bila je oduvijek i biće. Onako u horu pjevali smo, vikali, derali se. On je onda pitao, a čija je Srebrenica i sam je odgovarao Srebrenica je bila srpska oduvijek i biće, hajmo balije za mnom. I mi smo onda vikali, uzvikivali Srebrenica je bila oduvijek i biće,..“

139. Udaranje je nastavljeno i dok su se penjali uz stepenice, prije nego su ušli u učionicu. Svjedok je bio smješten u zadnjoj ili predzadnjoj učionici, u kojoj je bilo smješteno više ljudi od onoga koliko ih je bilo u kamionu, pri čemu su sami uslovi bili jako loši, osjetio se nedostatak kisika, dok su ljudi vršili nuždu unutar same prostorije. Ako bi neko od zarobljenika pokušao otvoriti prozor da bi ušlo svježeg vazduha, neko od vojnika s vana bi zapucao, pa su tom prilikom neki zarobljenici bili ranjeni. Svjedok je zatim napomenuo da su vojnici donosili u kanisteru „kap po kap“ vode, što je bilo nedovoljno u datim okolnostima, te imajući u vidu brojnost ljudi, Svjedoku su prilikom ispitivanja predočene fotografije T-1, T-2 i T-3 koje prikazuju Novu školu u Petkovcima, a koju je svjedok i identifikovao kao objekat u koji je kritične prilike doveden sa ostalim zarobljenicima.

140. Svjedok je takođe istakao da su vojnici s vremena na vrijeme dolazili u učionicu, tražili pare i ispitivali ih iz kog sela dolaze, pa ih izvodili ispred učionice i prebijali, nakon čega se neki od njih nikada nisu vratili. Opisujući dalji tok događaja, ovaj svjedok je izjavio da se u večernjim satima, oko 20,00 -21,00 sat, začulo izvođenje po dva, tri do pet zarobljenih iz drugih učionica, nakon čega bi se čula rafalna paljba, što je svjedoka navelo na zaključak da su isti ubijani poslije svake prozivke, u šta se i uvjerio kada je nakon izlaska iz škole ispred vidio tragove krvi. Takvo haotično stanje je trajalo otprilike do ponoći, kada je, kako svjedok potom slikovito navodi „došao red na nas“.

141. Svjedok SM-101 je na predmetne okolnosti naveo da je, 13.07.1995. godine, nakon što je na asfaltnoj cesti na lokalitetu između Kravica i Sandića lišen slobode, kamionom pod ceradom odvezen na igralište u Novoj Kasabi. U jednom trenutku je transporterom došao Ratko Mladić kojeg je prepoznao sa TV-a, te se zarobljenicima obratio riječima: „Gdje vam je država? Gdje su Alija Izetbegović i Silajdžić? Gdje su vam zapovjednici, Naser i Zulfo Tursunović? Nemate vi ovdje svoje države, već morate da idete i da je tražite;...“.

142. Prema navodima svjedoka SM-101, predveče oko 17,00 sati, sa drugim zarobljenicima je kamionom prevezen u Kravicu, gdje je zapazio još dva kamiona parkirana iza i jedan ili dva kamiona ispred kamiona u kome se on nalazio. Noć 13. i jutro 14. jula su zarobljenici proveli u kamionima, bez hrane i vode, te su počeli da padaju u nesvijest. Vojnici bi potom tražili ljude iz određenih sela (Glogova, Osmaće i dr), pa nakon što bi se neko od zarobljenih javio, tu bi osobu skinuli s kamiona nakon čega bi se začuo rafal. Dana 14. jula 1995. godine oko

podne, krenuli su kamionom prema Zvorniku, gdje su došli popodne oko 18,00 sati, prošli su Karakaj i Glinicu, da bi potom skrenuli lijevo i zaustavili se ispred škole. Po dolasku pred školu, svjedok navodi da je vidio još četiri kamiona. Opisujući situaciju koja je vladala u tom trenutku, svjedok je istakao da su srpski vojnici vikali na njih i tjerali su ih da govore u smislu „Živjela Srbija!“, „Srebrenica je srpska!“, udarajući ih povremeno kundacima i drvenim palicama. Po dolasku u učionicu na spratu, svjedok je vidio dva čovjeka čija su lica i odjeća bili krvavi i djelovalo mu je da su tučeni. Saglasno sa iskazom svjedoka SM-100, svjedok je opisao uslove u učionicama, navodeći da je kritične prilike bilo veoma vruće, te da su neki ljudi malu nuždu obavljali u dlanove i pili mokraču, kao i događaj o pucnjavi zbog prilaska prozoru, te zahtjev vojnika u više navrata da predaju novac, zlato, lične dokumente. S njim su se u učionici nalazili i Salih Mehmedović i Kadrija Bećirević. Svjedok je naveo da je Salih otišao do vrata da traži vodu, nakon čega se začuo rafal i svjedok istog nije više nikad vidio. Zatim je svjedok prozvan da, zajedno sa Kadrijom Bećirevićem¹⁰⁶, izađe na hodnik ispred učionice, gdje je vidio dosta krvi, te im je naređeno da skinu košulju i cipele, te da isprazne džepove, što su i učinili. Stajao je leđima okrenut učionici kada mu je jedan vojnik vezao ruke, nakon čega ga je gurnuo rukom u susjednu učionicu. Prilikom ispitivanja svjedoka, predočene su mu fotografije¹⁰⁷ te je svjedok potvrdio da su na istim prikazane njegove povrede po tijelu i od vezivanja ruku konopcem.

143. U svom iskazu u istrazi, koji je tokom postupka pročitao, svjedok Živorad Jovanović¹⁰⁸ je naveo su zarobljenici po dolasku u Novu školu bili smješteni u dvije učionice pored prostorije u kojoj se on zajedno sa Milisavom Mirkovićem i Bogdanom Gotovcem nalazio. Ne može se sjetiti doba dana kada su dovezeni, ali se sjeća da su dovezeni kamionima i jednim autobusom, te dodaje da misli da se radilo o tri kamiona. Kasnije u toku dana, dok se nalazio kod vode u blizini škole, vidio je da su zarobljenici provedeni prema školi. Nalazeći se na tom istom mjestu, čuo je pucnjavu koja je dolazila iz pravca komande u Petkovcima precizirajući da misli da se radilo o pucnjavi iz pušaka koja je trajala oko sat vremena.

144. Svjedok Milisav Mirković, pozadinac u 6. Bataljonu, dolazak zarobljenih u Novu školu opisuje na način da se njihov dolazak desio u podne kada se svjedok zajedno sa kolegama iz pozadine Bogdanom Gotovcem i Živoradom Jovanovićem nalazio u prostoriji u kojoj su oni inače i boravili u Novoj školi. Među osobama koje su dovele zarobljene, bio je jedan nepoznati vojnik sa šeširom na glavi, i jedan sa maramom preko glave, obojica su bili naoružani. Zarobljene su uveli u dvije učionice na spratu. Prilikom svjedočenja, svjedoku su predočene i fotografije koje pokazuju unutrašnjost Nove škole na kojim je pokazao prostorije o kojima je svjedok i govorio. Svjedok je potom, zajedno sa Živoradom i

¹⁰⁶ Svjedok je potom u nastavku iskaza opisao na koji način je njegov prijatelj Kadrija ranjen od hitaca na Brani, nakon čega je i podlegao.

¹⁰⁷ T-381 i T-382, fotografije povreda svjedoka SM-101

¹⁰⁸ T-86, Zapisnik o saslušanju svjedoka Jovanović Živorada KZTN-RZ 19/08 od 23.07.2009.godine, 1x audio zapisom 23.07.2009.godine; Zapisnik o saslušanju svjedoka Jovanović Živorada KZTN-RZ 19/08 od 09.07.2009.godine, sa audio zapisom 23.07.2009.godine. Transkript saslušanja svjedoka Živorada od 09.07.2009. godine, 1x audio zapis istog.

1x CD – video snimak svjedoka Jovanović Živorada; Akt komande 2.rmtbr, broj 2132/1-93, od 06.10.1993.godne.

Bogdanom, izašao ispred škole, gdje se nalazilo dosta uniformisanih i naoružanih vojnika, oko 20 njih, prema procjeni svjedoka. Prisjećajući se nadalje, navodi da je on te prilike imao papovku, a Bogdan pušku M-48, dok se svjedok nije mogao sjetiti da li je i Živorad tada bio naoružan.

145. Svjedok Jovo Birčaković je u svom iskazu naveo da je par dana nakon pada Srebrenice, pred Komandom vidio 3-4 kamiona i 2-3 autobusa, u kojima su se nalazili muškarci muslimanske vjeroispovjesti, navodeći kako je cijeli grad znao da se radi o muslimanima.
146. Saglasno tome, svjedok odbrane Milenko Bujčić je u svom iskazu naveo da je iz dvorišta svoje kuće (prva kuća do Stare škole, gdje je bila komanda), vidio da je u Petkovce pred Dom, oko Petrovdana, došao jedan autobus, zatim kamion sa ceradom i kombi. Autobus se samo okrenuo i nije se zadržavao. U autobusu i kamionu su bili civili, a u vojnom kombiju 10-ak nepoznatih vojnika, koji su na glavi nosili šešire i marame i imali su neku novu maskirnu (elitnu) uniformu. Vojnici sa puškama su izašli iz kombija, okružili su kamion i počeli su da ispuštaju civile iz kamiona koje su potom vodili iza sale. Nakon toga više nije mogao vidjeti šta se dešava, ali otprilike oko pola sata nakon opisanog ispred Doma, čuo je 2-3 pojedinačno ispaljena metka. Nakon 1-1,5 sat, svi su ponovo ušli u kamion i kombi i krenuli su u pravcu Zvornika. Nakon toga je, krećući se ka Novoj školi, ispred Nove škole vidio parkiran autobus, kamion i kombi. Po njegovoj ocjeni, riječ je o istim vozilima koje je prethodno vidio ispred Doma. Vozila su bila prazna. Pored puta, vidio je vojnika naoružanog automatskom puškom, na glavi je imao šešir. Gledajući prema školi, vidio je još 2-3 vojnika koja su istovjetno bili obučeni kao i taj vojnik. Kako je svjedok prilazio tom lokalitetu, vojnik mu je rekao da ubrza i da puno ne zastaje, što je i učinio.
147. Svjedok odbrane Milorad Stević je u svom iskazu naveo da je, kada je pošao na liniju, pred Domom ispred Komande vidio manji autobus i jedan manji kamion sa ceradom i jednu manju grupu vojnika i ljude. Na pitanje da li se može izjasniti da li se u tom slučaju radi o zarobljenim muslimanima odgovorio je potvrdno.
148. Svjedok odbrane Boro Radović, čija porodična kuća je u blizini Nove škole, je u svom iskazu naveo da mu je otac pričao da su kamioni dolazili u Petkovce, te da su išli „gore-dolje“ i da su bili svi zaprepašteni.
149. Nadalje, Svjedok SM-110 (pripadnik 6. Bataljona) je naveo da je kritične prilike, u popodnevnim satima, iz ambulante bataljona vidio dolazak dva lokalna, „dupla“ autobusa sa zatvorenima koji su došli pred Dom, kojom prilikom je vidio komandanta Ostoju Stanišića i Marka Miloševića kako između sebe razgovaraju. Muškarci iz autobusa su tražili vodu i svjedok im je donio jedan galon vode, ali je bio primoran da se povuče nazad u ambulantu, nakon što mu je vojnik iz obezbjeđenja uputio prijetnju. Svjedok je naveo da su se ispred škole nalazili i pripadnici njegovog bataljona koji nisu bili naoružani, te dodao da su on i ostali pripadnici bili iznenađeni dolaskom zarobljenika. Poznato mu je i da su zarobljeni potom držani u Novoj školi.
150. Takođe, svjedok Zoran Tomanić je vidio dolazak zarobljenih autobusom pred Dom u popodnevnim satima. Zarobljenici su, potom, odvedeni iza, u salu. Otprilike

pola sata nakon dovođenja zarobljenika (dovezeno 100-njak zarobljenika iz pravca Karakaja, kasnije saznao da su muslimani), a po njihovom odvođenju iza u salu, čuo se kraći rafal koji je dolazio iza Doma. Svjedok navodi da kamion s kojim su zarobljeni dovezeni potom odlazi s tog platoa. Zatim je došao jedan manji kamion, takođe iz pravca Karakaja, da bi potom ti vojnici što su tu bili, izveli zarobljenike i popeli ih na taj manji kamion-tada je bilo oko 50-70 zarobljenika i odlaze u pravcu Karakaja, tj. Nove škole. Nakon 15-20 minuta, kada je krenuo kući biciklom, u pravcu Karakaja, prolazeći pored Nove škole, vidio je još jedan prazan kamion. Znao je da su u Novoj školi dovedeni zarobljenici. Sutradan, po povratku u Komandu, idući pored Nove škole, na mjestu gdje je bio parkiran navedeni kamion, vidio je „dvije fleke“ krvi i neku bačenu odjeću.

151. Svjedok Dragoslav Ivanović je u svom iskazu naveo da je vidio dolazak zarobljenih pred Dom, gdje je vidio kamion sa ceradom, a čuo je i žamor glasova-tražili su vode. Nakon što je nasuo vodu i krenuo prema kamionu da je da zarobljenim, obratio mu se vojnik koji ga je opsovao, a potom i repetirao automatsku pušku, te mu rekao da se gubi odale i da je on u ratu izgubio brata.
152. Svjedok SM-106 je na udaljenosti 100-200 metara također je vidio 6 do 7 autobusa koji su iz Zvornika otišli za Petkovce sa zarobljenicima, nakon čega je čuo da su smješteni u školi. Obzirom da se u Staroj školi nalazila Komanda, pretpostavljao je da su smješteni u Novoj školi.
153. Svjedok Lazar Jović, koji je pripadao radnom vodu 6. Bataljona, je u svom iskazu naveo da je jedne prilike, u vrijeme akcije na Srebrenicu, u popodnevnim satima, odnoseći hranu na liniju, prilikom vraćanja iz Komande, pored spomenika u blizini Doma, vidio dva prazna kamiona i jednog nepoznatog vojnika koji mu je rukom dao do znanja da se skloni odatle, što je i učinio. Nije vidio zarobljenike. U jednom trenutku se čula i neka lupa i galama iz pravca Doma, odnosno od štale koja je bila iza Doma. Potom je nastavio dalje, pa je tako idući asfaltom u blizini Nove škole vidio tri do četiri civila i jedan TAM-ić. U toku noći, probudila ga je pucnjava.
154. Svjedok Savo Ivanović je čuo da su zarobljenici iz Srebrenice dovezeni autobusima i kamionima u Novu školu u Petkovcima, i čuo je da su kasnije ubijani na Brani i da su kasnije premještani.
155. Vijeće nije prihvatilo navod svjedoka SM-101 u kojem je isti prepoznao optuženog Stanišića kao nekog ko ga je udario u Novoj školi, obzirom da je isti fragmentaran i neuvjerljiv, i isti ne nalazi potkrepu u ostalim izvedenim dokazima.
156. Nadalje, od momenta dolaska zarobljenih Bošnjaka u Petkovce, kako pred Dom tako i u Novu školu kao i za sve vrijeme boravka zarobljenih u Novoj školi i Domu, čula se povremeno pucnjava. Svjedok SM-110 je naveo da je u pomoćnoj zgradi Nove škole vidio mrtva tijela zarobljenih, koja su bila nabacana jedna na druge, na gomili visokoj oko 1 (jedan) metar.
157. Isto tako, svjedok Marko Spasojević je u svom iskazu naveo da je 2-3 dana nakon sahrane Stević Dragana došao kamion-šleper pod cearadom sa Srebreničanima kod Nove škole, u kojem trenutku se svjedok nalazio u dvorištu.

Čula se vriska ljudi, tražili su vodu, te im je svjedok odnio dva kanistera vode. Opisujući koliko se ljudi nalazilo u kamionu, svjedok je rekao da je kamion bio pun ljudi - „čovjek na čovjeku“. Okolo su se nalazili ljudi obučeni i u civilnu i u vojnu uniformu, bilo je SMB uniformi, svi su bili naoružani automatskim puškama. Nakon što im je odnio vodu, ljudi su počeli iskakati iz kamiona, bježati, i oni su, njih oko 15 odmah ubili, bez ikakvog upozorenja. Nakon toga su ljudi odvedeni u Novu školu. Svjedok je naveo da su sve bili muškarci, te da je vidio jednu ženu među njima obučenu u civilu. Ne može se precizno izjasniti o broju ljudi odvedenih u školu, a li navodi da je bila „velika cifra“. Ističe da nije siguran, ali da je moguće da je tom prilikom prošao još jedan kamion. Potom se čula pucnjava oko škole, i pucnjava u večernjim satima, koja je trajala dugo u noći, otprilike do 3 sata iza ponoći, zbog čega je svjedok zaključao vrata. Naveo je da su tijela mrtvih, koja su se nalazila na mjestima stratišta pored puta, sklonjena u toku dana, odnosno naveo je da tijela nisu na tom mjestu prenoćila. Vidio je žene da peru krv po asfatu. Bilo je naređeno „da se to ne vidi“. Naveo je, nadalje, i da je vidio da su ta tijela oko škole uklonjena i odvezena traktorom ili TAM-ićem na Branu.

158. Svjedok Srpković je u svom iskazu naveo da je po dovođenju zarobljenih pred Dom, uslijedilo njihovo pretresanje, pa nakon što je jedan od vojnika pred Domom (u istrazi je naveo da se radi o bezbjednjaku odnosno o zamjeniku komandanta), počeo pretresanje jednog od zarobljenih, taj zarobljenik mu je opsovao četničku majku, nakon čega je taj vojnik ispalio dva hica u njega nakon čega je taj zarobljenik pao. Ne zna precizno da li je to vojno lice ubilo tog zarobljenog, te navodi „uglavnom on je pao“.
159. Svjedok Radenko Bašić je u svom iskazu naveo i da je po dolasku u Komandu u Petkovce s linije, zadržan na kapiji gdje je vidio oko 10 mrtvih tijela na hrpi u blizini šupe pored škole. I svjedok Lazarević Zdravko je u svom iskazu naveo da je na vanjskom zidu drvarnice (šupe) ispred škole uočio vidljive tragove oštećenja koja su mogla nastati od vatrenog oružja, a što je saglasno i ranije navedenom svjedoku odbrane Ristić Goranu koji je u svom iskazu naveo da je na šupi kod Nove škole vidio tragove od metaka.
160. Vještak forenzičke struke Elmira Karahasanović, je u svom nalazu ukazala na pronađene tragove ljudske krvi na lokalitetu drvarnice ispred škole, u hodniku na prvom spratu Nove škole, te na fasadnom zidu prostorija Doma kulture u Petkovcima. Takođe je u svom nalazu konstatovala da su se na objektu šupe (drvarnice), prilikom uviđaja, nalazila vidna oštećenja, te je navela da su u blizini tog istog objekta pronađene 33 čahure i dva zrna, pri čemu je analiza na jednom od pronađenih zrna dala pozitivnu reakciju na prisustvo ljudske krvi. Vještak-historičar Michael McQueen, je u svom iskazu naveo da je školsko dvorište bilo puno krvi i leševa onih koji su pobijeni. Vještak balističke struke Bruno Franjić je u svom iskazu naveo da su na lokalitetu oko Nove škole pronađene čahure kalibra 7.62 i drugog automatskog naoružanja.
161. Svjedok Stevan Bujić, čiji iskaz je pročitao, je u svom iskazu u istrazi¹⁰⁹ naveo da ga je 2-3 dana nakon pada Srebrenice, boraveći u svojoj kući, probudila

¹⁰⁹ T-62, Zapisnik o saslušanju svjedoka Bujić Stevana, broj: KTN-RZ-19/08 od 11.09.2009 godine, audio zapis, transkript saslušanja svjedoka Bujić Stevana od 11 septembra 2009.godine, broj KTN-RZ-19/08, Izvod iz matične knjige umrlih za lice Bujić Stevan, broj 10/13-1-01192/13 od 22.02.2013.godine

„tutnjava“ vozila, koja su prolazila u pravcu Sapne, i to jedan autobus i nekoliko civilnih kamiona u kojima su se nalazili ljudi. Otprilike jedan sat nakon prolaska kamiona i autobusa, „dobro se čula“ pucnjava nedaleko od njegove kuće, ali nije znao o čemu se tačno radi i odakle dopir jer je odjekivala kroz šumu. Radilo se o pucnjava automatskog pješadijskog oružja, koja je, uz povremene prekide, trajala duže „do u noć“. Čim je čuo pucnjavu, sakrio se u kukuružište u blizini kuće, gdje se krio i narednih nekoliko dana dok se situacija nije stabilizovala.

162. Svjedok Ignjat Ignjatovića je u svom iskazu naveo da je za vrijeme boravka zarobljenih Novoj školi čula rafalna pucnjava.

163. Svjedok Lazar Jović, pripadnik radnog voda 6. Bataljona, je u svom iskazu naveo da je kuća u kojoj je tada stanovao 300 m vazdušne linije od Brane, te da ga je probudila galama i pucnjava. Precizirajući se odaskle je dolazila, naveo je da je galama dolazila od Doma, ali se nije precizno izjasnio odakle je dolazila pucnjava, dodavši da se tokom noći inače pucalo.

164. Svjedok Arsen Jovičić je u svom iskazu naveo da mu je poznato da su zarobljenici dovođeni u Petkovce, u Dom, a da su naknadno odvedeni na Branu Crvenog mulja, a potom i pogubljeni. Naveo je da je ispred Doma vidio kamion. Na glavnom pretresu se izjavio da se ne sjeća kako su izgledali ljudi koji su ubacivani u kamione, jer je tada bio „prvi mračak“ i da je opisano vidio kada je krenuo na liniju. U izjavi iz istrage¹¹⁰ je naveo da se ne može sjetiti datuma, niti s kim je otišao pred Dom u Petkovce, misli da je sam otišao. Kad je došao pred Dom, krenuvši na liniju, vidio je jedan kamion i u tom momentu je već znao da su u Dom dovedeni ljudi, s tim da nije vidio kako su ti ljudi dovezeni. Naveo je da je vidio kada su izvodili žive ljude iz Doma, koji su bili vezani, i stavljali ih u kamion, što je par minuta posmatrao. To je bilo predveče. Naveo je da je vidio i vojnike oko tih zarobljenih koji su ih vodili do kamiona. Čuo je da su ljudi koji su voženi iz Petkovaca, uključujući i one koje je vidio, odvezeni na Branu i da su tamo strijeljani. Što se tiče ubistava ljudi u školi u Petkovcima, čuo je da su navodno neki pokušali pobjeći iz škole, usljed čega su i ubijeni.

165. Svjedok Mile Milošević, pripadnik 1. čete 6. Bataljona, je u svom iskazu u istrazi naveo da mu je komandir čete Jovo Lazić rekao „da budu oprezni, da će ih (zarobljene) likvidirati negdje dalje, da ih ne bi smio tu držati u Petkovcima, da ih voze gdje, ne znam,“ da bi na pretresu rekao „Sjećam se, ali sad poslije kontam da je pod izrazom likvidirati mislio „na razmjenu“.

166. Na osnovu provedenih dokaza, Vijeće je utvrdilo da su zarobljeni pripadnici bošnjačkog naroda s područja Srebrenice, nakon što su 14. jula 1995. godine dovedeni u Petkovce u Dom, a potom u Novu školu, ubijani, čime je Vijeće našlo da su dokazana bitna obilježja djela u osnovi krivičnog djela Genocid iz člana 141. KZ SFRJ.

¹¹⁰ T-64, Zapisnik o saslušanju svjedoka Jovičić Arsena, broj: 16-04/2-6-04-2-125/11 od 15.03.2013.godine sa audio zapisom, Naredba o postavljanju pov.br.:06-52 od 15.06.95 godine, formacijski položaj ICTY TPIY ovjera, broj: od 00733986 do 00734010, pregled angažovanja ljudstva I čete, mjesec juli 1995g., pregled angažovanja ljudstva II čete, mjesec juli 1995g. (ranije uloženi kao dokaz T-60), 1x slika sa inicijalima svjedoka A.J (ranije uložena u sklopu dokaza T-43)

167. Cijeneći iskaze svih naprijed navedenih svjedoka pojedinačno, te dovodeći iste u međusobnu vezu, Vijeće je, nalazeći da su isti u pogledu bitnih činjenica saglasni, utvrdilo van razumne sumnje da je dana 14.07.1995. godine, u popodnevnim satima, pred Dom i Novu školu u Petkovcima, autobusima i kamiona iz Srebrenice, dovezeno više stotina muškaraca bošnjačke nacionalnosti. Osim toga, iz saglasnih iskaza ovih svjedoka proizilazi i da su isti, po dolasku u Petkovce, držani u Novoj školi u Petkovcima. Usljed nemogućih uslova izazvanih visokim temperaturama, nedostatkom zraka, nemogućnošću obavljanja higijenskih potreba, te iscrpljenošću kako od gladi tako i zbog onoga što su proživjeli u danima prije dolaska u školu, mnogi su gubili svijest. Muškarci koji su bili određeni za pogubljenje zasigurno su užasno patili, proživljavali su duševnu bol, dok su čekali na svoje konačno pogubljenje, odvoženjem do stratišta, prozivkom i postrojavanjem radi pogubljenja, a zatim su i pogubljeni.
168. Nadalje, dovodeći u međusobnu vezu prevashodno svjedočenja preživjelih-oštećenih (SM-100 i SM-101), a o čemu nalazi potkrjepu i ostalim provedenim dokazima, Vijeće nalazi da su zarobljenici u Novoj školi proveli period zatočenja, u kojem je vladala atmosfera terora održavana zastrašivanjima, uvredama, udaranjima i rafalnim i sporadičnim ubistvima zarobljenih. Tako iscrpljeni, smješteni su u učionice Nove škole u kojem ih je bilo previše da bi mogli normalno i disati. Nema dokaza da im je u bilo kojem trenutku organizovano podijeljena hrana, vodu su pili u minimalnim količinama (kako svjedok SM-100 navodi „kap po kap“), a mnogi su usljed iscrpljenosti, u želji da zadovolje jednu od svojih primarnih ljudskih potreba, pili i vlastiti urin. Teško da se mogu zamisliti i opisati patnje zarobljenih Bošnjaka kroz koje su između 14. i 15. jula prošli, a to su najuvjerljivije opisala dvojica preživjelih, čekajući, nadajući se da neće biti otkriveni i da će nekim čudom ipak izbjeći sudbinu sunarodnika, među kojima su se nalazili i članovi njihove najuže rodbine, prijatelji i sunarodnici, koji su oko njih umirali u strašnim mukama.

VIII. MASOVNA EGZEKUCIJA NA BRANI CRVENOG MULJA

169. Dva svjedoka, SM-100 i SM-101, koji su preživjeli masovnu egzekuciju na Brani crvenog mulja 15. jula 1995. godine, na isti način u svojim iskazima govore kako su od Nove škole prevezeni sa 2-3 kamiona, a da su im prethodno ruke vezane pozadi, konopcem koji je „rezao ruke“. Po dolasku na Branu, vojnici su izvodili zarobljenike u grupama, po petoricu, te bi se nakon svakog izvođenja čula rafalna paljba. Svjedok SM-100 je izašao u grupi sa jednim svojim nastavnikom i još jednim čovjekom iz okoline Srebrenice, koji mu je ponudio da mu odveže ruke, jer je to i sam uspio. Međutim, svjedok je odbio, govoreći da će svakako biti ubijen, nakon čega je čovjek pokušao pobjeći, što nije uspio jer su ga vjerovatno, kako svjedok navodi, tada i ubili.
170. Opisujući sam čin egzekucije, svjedoci navode da se sve odvijalo brzo i da su se mogli vidjeti „redovi mrtvih ljudi“. Naređeno im je da se okrenu, odnosno da legnu naprijed, nakon čega je zapucano. Svjedok SM-100 je bio pogođen u desnu stranu grudnog koša i lakat desne ruke i ležao je sve dok nije prestalo da se puca,

nakon čega su vojnici otišli kamionima. Svjedok SM-100 je trpio oggromne bolove, a u trenutku kada je pokušao da se podigne, zapazio je da se jedan čovjek u redovima ispod njega pomjera. Neko vrijeme su oba svjedoka provela među mrtvima i ranjenima, te su uspjeli pobjeći i sakriti se u kanal, neposredno prije dolaska kamiona, koji je nešto tovario. Preživjeli svjedoci su se zatim sakrili u šumu, odakle su vidjeli utovarivač žute boje koji je kupio mrtva tijela. Isti dan, svjedok SM-100 navodi da je ponovo, u popodnevnim časovima vidio isti utovarivač na Brani, koja je u svom donjem dijelu bila prekrivena leševima, kojih je po procjeni svjedoka bilo 1.500-2.000. SM-101 je takođe naveo da je na Brani vidio traktor, utovarivač i gusjeničar kako zgrću mrtva tijela.

171. Svjedok SM-100 je, kada su mu, u toku svjedočenja, predložene fotografije¹¹¹ Nove škole u Petkovcima, platoa i kanala Brane u kojem su se on i svjedok SM-101 krili, kao i konopca kojim su bili vezani, iste prepoznao u vezi sa opisanim događajem.
172. Svjedok Spomenko Milošević, pripadnik 1. čete, je u svom iskazu naveo da je od komandira Jove Lazića, oko Petrovdana, čuo za pad Srebrenice, da „možda ima nekih dovučenih ljudi dole u Novoj školi dovezenih iz Srebrenice“, te da je „par ljudi ubijeno na Brani“. Svjedok pretpostavlja da je komandir Lazić pomenuto saznao prilikom odlaska u Komandu.
173. Svjedok Zoran Stević navodi da se čula pucnjava dok je bio na liniji, te da je pretpostavio da je mogla dopirati iz Nove škole ili sa Brane. Svjedok Vitomir Josipović je naveo u svom iskazu da je čuo iz priča da su muslimani dovođeni na branu, gdje su i ubijani.
174. Svjedok Borisav Jović, u svom iskazu datom u istrazi tvrdi, suprotno evidenciji prisustva ljudstva koja mu je tom prilikom predložena, da je u vrijeme predmetnih događaja četiri dana bio slobodan¹¹², ali da je čuo da su ljudi koji su došli sa strane ubijali ljude na Brani, te da mu nije poznato ko ih je ubio i prevezio do Brane.
175. Svjedok Vidosav Josipović, čija porodična kuća je u blizini brane, je u svom iskazu naveo da mu je majka pričala da je zbog pucnjave bježala u dubinu sela.
176. Masovnost i jednoobraznost opisanog postupanja potvrđuje svjedočenje Zdravka Lazarevića koji tvrdi da je sa IKM-a čuo pucnjavu koja je dolazila iz Orahovaca, gdje su se ubistva dešavala otprilike paralelno sa onima u Petkovcima.
177. Cijenivši navedene iskaze, kako pojedinačno, tako međusobno ih povezujući, Vijeće je zaključilo da su zarobljenici koji su dovezeni pred Dom u Petkovcima u popodnevnim časovima, 14. jula 1995. godine, odvedeni u Novu školu, u istom mjestu, odakle su svi zajedno u noći 14/15. jula 1995. godine, bili odvezeni

¹¹¹ Dokazi tužilaštva T-1 do T-6 (Fotografije Nove škole u Petkovcima-svana i unutrašnjost; konopac; plato i kanal Brane)

¹¹² T-57, Transkript iskaza iz istrage broj KTN-RZ-19/08 od 23.06.2009.godine, str.65, red 13-17; str.32, red.15-21; str. 64 red.18-24

kamionima na Branu, gdje je izvršena njihova masovna likvidacija. Vijeće je poklonilo vjeru iskazima preživjelih svjedoka kojima su jasno i slikovito opisali sve užase kroz koje su prošli, a i njima saglasnim iskazima drugih svjedoka koji su saslušani na ove okolnosti.

178. Vijeće je vjeru poklonilo i iskazu svjedoka Arsena Jovičića, koji je isti dao u istrazi i koji je saglasan sa iskazima preživjelih i drugim izvedenim dokazima. Svjedok nije imao razložno objašnjenje zašto se na pretresu nije sjetio detalja koje je naveo u svom kazivanju u istrazi.

179. Masovnosti ubistava i intenzitetu rafalnih, a potom i pojedinačne pucnjave „ovjeravanjem“ na Brani su svjedočili sami preživjeli, a zatim i već pomenuti svjedok Vidosav Josipović, kao Stevan Bujića koji je u svom iskazu, koji je pročitao, naveo da se čula jaka pucnjava dugo u noć, zbog čega se krio u kukuruzištu u blizini kuće, te svjedokinja Slavica Bujić, koja je zbog sigurnosnih razloga morala napustiti selo. Kao vjerodostojne i pouzdane, Vijeće je prihvatilo i iskaze svjedoka Spomenka Miloševića i Rajka Miloševića koji su posredno saznali o ubistvima na Brani, a koja posredna saznanja su saglasna ostalim izvedenim dokazima.

180. Svjedoci Lazar Jović i Zoran Stević su, takođe, u svojim iskazima pominjali pucnjavu, ne mogavši precizno odrediti odakle ona dopire. Međutim, dovođenjem u vezu izjave svjedoka Lazara Jovića da se njegova kuća nalazi 300 m vazdušne linije od Brane, te da su ga probudile galama i pucnjava koje su se čule do kasno u noć, sa iskazima svjedoka koji su svjedočili na okolnosti intenziteta i gromoglasnosti buke koja je u noći 14/15.7.1995. godine dolazila s Brane, Vijeće je došlo do zaključka da su u pitanju buka i pucnjava koje su dolazile sa Brane. Isto tako, imajući u vidu da je iskaz svjedoka Zorana Stevića, saglasan iskazima kako svjedoka koji su se izjasnili u pogledu pucnjave koja je dolazila iz Nove škole, te naprijed navedenim iskazima svjedoka koji su govorili o intenzitetu buke - pucnjave koja je dolazila sa Brane, zaključak je Vijeća da je iskaz svjedoka Stević Zorana vjerodostojan ukupnim okolnostima koje su prethodile odvođenju zarobljenih na Branu (pucnjava u školi), a potom njihovoj konačnoj likvidaciji na stratištu na Brani.

181. Činjenica da su zarobljeni po istovjetnom obrascu, bos i vezani, u grupama odvoženi na streljanje, pri čemu su im prethodno oduzeti novac i druge dragocjenosti, te lični dokumenti, govore u prilog zaključku da je krajnja namjera bila strijeljanje svih zarobljenih koji su dovedeni u Petkovce, te riješenost da ne bude preživjelih, što se i ispostavilo, dok su preživjeli SM-100 i SM-101 igrom slučaja i nadljudskim naporima i instinktom za preživljavanje uspjeli preživjeti.

182. U prilog navedenom je i navod Momira Nikolića o istovjetnosti obrasca konačne sudbine svih zarobljenih Srebreničana, bez razlike na kojoj lokaciji su uhvaćeni, obzirom da je generalan stav (obrazac) bio „prebaciti“, „zatvoriti“ i „naknadno pobiti“, što se u pogledu zarobljenih i u ovom postupku dogodilo.

IX. RADNJE PRIPRADNIKA 6. BATALJONA POD KOMANDOM I NADZOROM OPTUŽENOG OSTOJE STANIŠIĆA

i. Prihvat i obezbjeđenje zarobljenika

183. Apelaciono Vijeće je ocjenom svih provedenih dokaza došlo do nesumnjivog zaključka da je optuženi Ostoja Stanišić, radnjama pobliže opisanim u izreci presude, ostvario sva bitna obilježja krivičnog djela koje mu se stavlja na teret na način što je preduzeo radnje kojima je pomogao izvršiocima-pripadnicima vojske i policije RS-a koji su imali i znali za plan da se ubiju vojno sposobni muškarci i dječaci bošnjačke nacionalnosti iz Zaštićene zone UN-a Srebrenica, te tako istrijebi grupa bošnjačkog naroda, čime je njegova radnja bila faktička radnja pomaganja.
184. Da su zarobljenici dovedeni u Petkovcima, proizilazi, između ostalog iz prethodno navedenih iskaza svjedoka-preživjelih SM-100 i S101, koji saglasno govorili o dovođenju u to mjesto, odvođenju u pred školu i atmosferi koja je tada vladala, istakavši da su maltretiranja i ubijanja započela još od samog dolaska zarobljenika u Petkovce.
185. Da je optuženi Stanišić zajedno sa svojim zamjenikom Markom Miloševićem bio pred komandom zajedno sa drugim pripadnicima 6. bataljona u trenutku dovođenja zarobljenika, potvrdio je svjedok SM-110, koji je također bio pripadnik ovog bataljona u kritično vrijeme. U tom momentu, svjedok se nalazio u ambulanti odakle je imao priliku neposredno vidjeti dolazak zarobljenih lica. Naveo je da su u tom momentu, optuženi Stanišić i njegov zamjenik, bili pred komandom: „*Pa jednostavno video sam naprimjer, video sam da su izašli komandant bataljona i ostali, ovaj, bezbednjak video sam ih tu u, u vrijeme kada su autobusi došli.*“¹¹³ Nadalje, iako svjedok nije vidio da optuženi izdaje bilo kakve naredbe pripadnicima 6. Bataljona u pogledu obezbjeđenja zatvorenika, isti je u pogledu odabira stražara za obezbjeđenje zatvorenika izjavio da je „*po nekoj logici komandant je bio za to glavni što kažu on je određivao šta i kako i ja mislim, ja ne mogu reći konkretno taj i taj je odredio ko će da čuva ili ne*“¹¹⁴, a što kad se dovede u vezu sa drugim provedenim dokazima koji će u nastavku biti cijenjeni ukazuje da je optuženi bio osoba koji je izdavao naredbe pripadnicima 6. Bataljona u pogledu obezbjeđenja zarobljenika. Također, svjedok izjavio da je nastojao dati vode zarobljenim koji su to tražili od njega, ali je u tome spriječen od jednog vojnika.
186. Nadalje, svjedok Radenko Bašić, bezbjednjak u 6. Bataljonu, je u svom iskazu u istrazi izjavio da mu je „*optuženi Stanišić rekao da ima manjak ljudstva i da je morao poslati 5 do 6 ljudi iz logistike 6. bataljona, iz pozadine 6. bataljona da čuvaju zarobljenike, jer su zarobljenici u novoj školi predstavljali opasnost.*“¹¹⁵ Za vrijeme tog razgovora, čuo je nekoliko kratkih i jedan duži rafal iz pravca škole. Iako je ovaj svjedok na pretresu izjavio da se ne sjeća da je tako izjavio, ipak nije

¹¹³ Str. 15. Transkripta od 28.11.2018. godine

¹¹⁴ Str. 17. Transkripta od 28.11.2018. godine

¹¹⁵ T-21- Zapisnik o saslušanju svjedoka – audio snimak , svjedok Radenko Bašić, broj KTN-RZ -19/08, od 30.11.2011. godine

ubjedio vijeće da se u konkretnom nije radilo o njegovoj izavi, obzirom da nije naveo bilo kakve opravdane i razumljive razloge koji bi uvjerali vijeće da takvu izjavu zaista i nije dao, usljed čega je vijeće poklonilo vjeri iskazi svjedoka iz istrage.

187. Da je optuženi naložio pripadnicima 6. Bataljona Apelaciono obezbjeđenje objekata gdje su bili zarobljenici vijeće je utvrdilo na osnovu iskaza svjedoka Radojice Jovičića, pripadnika inženjerskog voda-inženjerac u potkomandi 6. Bataljona, koji je izjavio da je dok je bio na liniji čuo da u Petkovcima ima zarobljenih Muslimana iz Srebrenice. Svjedok se pred mrak vratio sa prve linije u komandu u Petkovce gdje je večerao sa Milisavom Martinovićem i Mićom Mičićem kojom prilikom im je prišao komadant Ostoja Stanišić i rekao da se nakon večere njemu jave *da se rasporedimo sa pozadinom da čuvamo, da obezbjeđujemo školu*¹¹⁶. Međutim, svjedok je odbio postupiti po Stanišićevoj naredbi koja se odnosila na obezbjeđenju Nove škole u kojoj su se nalazili zarobljenici. Pojasnio je da je to učinjeno iako je u to vrijeme bio najviši stepen borbene gotovosti, jer je prethodno dugo bio na liniji i a obezbjeđenje škole izlazi van okvira njegove nadležnosti u 6. Bataljonu, obzirom da je radio na održavanje minskih polja. Dalje je rekao da je otišao u pravcu Đulića i Karakaja, odnosno prema kući u Šepak, pri čemu je bio u strahu da bi zbog odbijanja naredbe po njega mogla biti poslana vojna policija. Svjedok se nakon tri dana vratio u Komandu, gdje je razgovarao sa komandantom Stanišićem. Tada u školi više nije bilo zarobljenih, a to mu je saopštio kolega Mićo Mičić.

188. Iako je svjedok nastojao na glavnom pretresu pojasniti da u konkretnom slučaju trebalo obezbjeđivati Staru, a ne Novu školu, pojašnjavajući da je nakon što je 2010. godine dao iskaz u Tužilaštvu, to saznao kroz razgovor sa kolegom Milisavom Martinovićem (da je Staru školu trebalo čuvati zbog grupica koje su okolo primijećene), ovakvo pojašnjenje za Apelaciono vijeće nije prihvatljivo prije svega jer je u suprotnosti sa njegovom izjavom iz istrage kojom prilikom svjedok niti jednog momenta nije izrazio sumnju da se radilo o Novoj školi, ali i sa druge strane zbog potpune borbene gotovosti koja je bila u to vrijeme na snazi, pa je bilo nelogično očekivati da se, u momentu boravka više od 700 zarobljenika u Novoj školi, obezbjeđuje sjedište komande. Također, isto je i u suprotnosti sa prethodno navedenim iskazima svjedoka.

189. Svjedok Zdravko Lazarević, pripadnik centra veze 6. Bataljona, je rekao da mu nije poznato da je neko od pripadnika njegove jedinice bio raspoređen da vrši zadatak obezbjeđenja zarobljenika, ali nakon predočavanja iskaza iz istrage u kojem je naveo *„vjerovatno da je čuvao, ne znam ime ne mogu da se sjetim, vjerovatno ko je bio u Petkovcima jer i ja bih sigurno ako ne bih, i ako ne bih svojom voljom, znači morao bih, ali kažem moja sreća što nisam bio tu“* potvrdio je da je pročitani navod njegove izjave u istrazi tačan.¹¹⁷

¹¹⁶ Str. 17. Transkripta od 23.04.2018. godine

¹¹⁷ T-63-Zapisnik o saslušanju svjedoka Lazarević Zdravka, broj: KTN-RZ-19/08 od 28.05.2009. godine, audio zapis, Transkript saslušanja svjedoka Lazarević Zdravka,

190. Nadalje, iz pročitano g iskaza Slaviše Rakića¹¹⁸ proizilazi da mu je Bato Milošević rekao kad su došli zarobljeni da nema izlaska i da se tu mora dežurati. Također, poznato mu je da su dežurali ljudi iz četa pa je tako jedne prilike njih 4-5 naišlo pored njega i spomenuli da ih je zvao Ostoja, i otišli su prema Komandi. U tom momentu nije mogao zaključiti da su pripadnici te čete išli čuvati zarobljenike, jer je tek kasnije saznao da su se zarobljenici nalazili u Novoj školi. Što se tiče komunikacije na relaciji Komanda u Karakaju sa Komandom 6. Bataljona nakon pada Srebrenice, naveo je da je Vinko Pandurević u tom periodu zvao komandanta Stanišića, te je naveo da je u istom periodu bila i komunikacija u obrnutom smjeru (na relaciji Komanda 6. Bataljona-Komanda u Karakaju).
191. Nadalje, svjedok Milan Stanišić, pomoćnik komandanta za logistiku -pozadinsko obezbjeđenje, je na glavnom pretresu potvrdio navod iz predočenog iskaza u istrazi¹¹⁹ u kojem je rekao da on nije ništa naredio svojim ljudima u vezi zarobljavanja „*ali bataljon je imao interventni vod koji je bio pod nadzorom komandanta, on je bio nadređeni tom vodu, moguće da su oni*“.
192. Prema svjedoku Ignjatu Ignjatovića proizilazi da je po dolasku zarobljenih u Novu školu bila instrukcija od nadređenog Stanišića da ni slučajno ne smije niko izlaziti od njih, nego da budu u spavaoni. U tom momentu se čula rafalna paljba, za koju su mislili da dolazi s linije, ali su kasnije shvatili da dolazi iz pravca Nove škole. Sve vrijeme pucnjave komandant Ostoja je izlazio negdje vani i ulazio unutar Komande.
193. Nadalje, prema iskazu svjedoka Josipović Ratka (pripadnik 1. čete 6. Bataljona-Brnjička četa, komandir 1. voda), isti je izjavio, dok se nalazio na liniji, da je komandir čete Jovo Lazić dva puta zvao na „poljski“ telefon na liniji. Prvi poziv je bio poziv iz Komande Bataljona, nakon održanog kraćeg sastanka kojem su prisustvali svi komandiri četa, kojom prilikom mu je komandir Lazić rekao da je došlo 7-8 autobusa sa Srebreničanima i da su smješteni u Novoj školi, te da pripadnicima svog voda javi da ostanu na liniji i da nema smjene. Prilikom sljedećeg razgovoru, u situaciji kada ga je komandir zvao iz sela Đulići, iz ureda Crvenog krsta, komandir mu je rekao da je sa zarobljenicima, odnosno sa tim konvojem, došao i neki oficir iz brigade „da obezbjeđuje taj konvoj i to ljudstvo“. Naveo je i da je 6. Bataljon imao interventni vod koji je bio podređen Komandi bataljona.
194. Također, u Novoj školi u momentu dovoženja zarobljenih nalazili i pripadnici pozadinskog voda Mirković Milisav, Bogdan Gotovac i Živorad Jovanović a što proizilazi iz iskaza Milisava Mirkovića i pročitano g iskaza Živorad Jovanovića. Nadalje, na osnovu iskaza ovih svjedoka u trenutku dolaska zarobljenih pred Novu školu, dolazak zarobljenih je obezbjeđivao i komandir interventnog voda Stevanović Savo, zajedno sa pripadnikom interventnog voda Goranom Stojkićem. Iako svjedok Stojkić nije potvrdio da je kritične prilike obezbjeđivao dolazak zarobljenih lica pravdajući ističući da je u to vrijeme odsustvovao iz jedinice,

¹¹⁸ T-71, Zapisnik o saslušanju svjedoka Rakić Slaviše broj KTN-RZ-19/08 od dana 16.06.2009. godine, audio zapisi i transkript i Izvod iz matične knjige umrlih broj 07/1-202.6-55/12 od dana 19.09.2012. godine

¹¹⁹ T-22, Transkript o saslušanju svjedoka, audio zapis, zapisnik o saslušanju svjedoka – Stanišić Milana od 29.11.2011. godine

Apelaciono vijeće u tome u tom dijelu nije poklonilo vjeru ovom svjedoku obzirom jer isti ne odgovara zvaničnoj evidenciji o prisusustvu ovog svjedoka u jedinici u inkriminirano vrijeme (T-454), kao ni iskazu svjedoka Mirković Milisava koji ga je vidio pred školom u vrijeme dolaska zarobljenih.

195. Apelaciono vijeće izvršilo je uvid i u iskaze svjedoka Ivanović Miloša i Mirka Deurić koji su izjavili da je odlazak pred Komandu kritične prilike bio „*linijska priča*“ ali istia po ocjeni ovog vijeće iste nisu kredibilne jer takve priče ne povlače obavezu poštivanja iste, za razliku od naredbe nadređenog, po kojoj je svjedok Deurić faktički tada i postupio. Apelaciono vijeće nije prihvatilo niti navod svjedoka Deurića da je kritične prilike odlasku pred Komandu prethodila naredba za odlazak na Snagovo, a ne pred školu, obzirom da su se prema izvedenim dokazima događaji hronološki odvijali na drugačiji način, tj. utvrđeno da je odlazak vojnika za Snagovo bio ujutro 14. jula 1995. godine, dok je sa druge strane dolazak zarobljenih pred Domom odnosno pred Novom školom uslijedio isti dan, ali u popodnevnim satima (14.07.1995. godine popodne).

196. Dakle, Apelaciono vijeće je na osnovu prethodno navedenih iskaza svjedoka i to prije svega svjedoka SM-110, Radenka Bašića i Radojice Jovičića utvrdilo, zatim i ostalih iskaza koji su prethodno navedeni, a koji su dovedeni u međusobnu vezu, da su pripadnici 6. Bataljona, pod komandom i nadzorom optuženog Stanišića, učestvovali u prihvatu i obezbjeđenju dovedenih zarobljenika. Tako je nesporno utvrđeno da je optuženi bio prisutan ispred komande u momentu dovođenja zatvorenika u Petkovce, kao i za vrijeme boravka zarobljenika u ovom mjestu, kojom prilikom su se čuli i pucnjevi koji su dolazili iz pravca Nove škole. Apelaciono vijeće ističe, bez obzire na pojedine razlike u pojedinim iskazima, da su svi svjedoci saglasni u pogledu odlučnih činjenica koje se odnose na dolazak zarobljenika u Petkovcu i dalje postupanje prema njima, pri čemu vijeće zaključuje da je njihovo dovođenje u Petkovce bilo ciljano, tj. nije bilo spontano, a pri tome optuženi nije bio tek pasivni posmatrač, već je davao naredbe svojim podređenim kako u pogledu obezbjeđenja zarobljenih lica, tako i pogledu način ponašanja u datom momentu (da ne napuštaju zgradu komande), kao i da je pri tome bio u stalnoj komunikaciji sa svojim pretpostavljenim. Također, optuženi je već od prvog momenta dolaska zarobljenika vidio njihovo općenito loše stanje (iscrpljenost, istraumiranost, i sl.), pri čemu nije poduzeo bilo kakvu radnju u cilju njihove zaštite. Upravo njegove radnje i ponašanje pripadnika njegovog bataljona ukazuju da se kritični događaji nisu događali spontano, pa se usljed toga i ne mogu posmatrati izolovano, već isključivo u kontekstu date situacije gdje su se masovna ubistva odvijala na više lokacija uključujući i crvenu branu, pri čemu je na snazi bio najveći nivo borbene gotovosti. Optuženi Ostoja Stanišić niti u jednom momentu nije izdao naređenje da se vojnici 6. Bataljona povuku sa lokacija na kojima se čuvaju zarobljenici, sve dok i posljednji zarobljenik iz Doma, odnosno Nove škole nije odveden na strijeljanje, odnosno dok nisu ubijeni svi zarobljenici (izuzev dva preživjela) koji su prethodno bili dovedeni u Dom kulture i Novu školu u Petkovcima. Dakle, dovođenjem u međusobnu vezu iskaza prethodno navedenih navedenih svjedoka, Apelaciono vijeće nalazi da je sa zadatkom obezbjeđenja zarobljenih lica u cilju sprječavanja njihovog bjekstva u Novoj školi, od 14.jula popodne kada su zarobljenici stigli, pa do jutarnjih sati 15. jula i njihovog odvoženja na Branu, stalno bio prisutan određeni broj pripadnika 6. Bataljona. Za vijeće također nije sporno da su obezbjeđenje zarobljenika vršili i drugi pripadnici

VRS-a koji nisu pripadnici 6. Bataljona, a što upućuje na zaključak da su i jedni i drugi obavljali zadatak čuvanja zarobljenika, odnosno da su ih čuvali zajedno. U prilog navedenom zaključku je i ranije spomenuto Naređenje predsjednika RS, Radovana Karadžića, kojim su uvedene najviše mjere borbene gotovosti u Republici Srpskoj (T-161).

197. Iako je odbrana nastojala dokazati da su pripadnici 6. Bataljona angžovani zbog straha od velikog broja zarobljenika u selu, a što i pojedini svjedoci nastojali potvrditi, Apelaciono vijeće isto smatra nelogičnim i neuvjerljivim, obzirom da se bilo očigledno da se radilo o nenaoružanim zarobljenicima koji nisu bili u mogućnosti sebe zaštititi, pri čemu su zbog iscrpljenosti i straha bili vrlo lošem fizičkom stanju, pa se postavlja opravdano pitanje kakvu su isti mogli predstavljati opasnost po stanovništvo. Pri tome važno je napomenuti da su ubistva i maltretiranje zarobljenika počela već po samom dolasku u Petkovce, ali i za vrijeme boravka u selu (svjedok Marko Spasojević, Radenko Bašić, Srpko Filipović Milisav, Mirković, te preživeli svjedoci SM-100 i SM-101), pri čemu su kobno završili i pokušaji bjekstva oko 10-15 zarobljenih, a o čemu je svjedočio Spasojević Marko.
198. Vijeće nalazi da, bez obzira na motive i zabrinutost za okolno stanovništvo, nesporno je da su pripadnici 6. bataljona čuvali stražu, i to sa zadatkom da spriječe bjekstvo zatvorenih. Optuženi niti u jednom momentu nije izdao naređenje da se svi vojnici 6. bataljona povuku sa lokacije na kojima se čuvaju zarobljenici, niti su poduzete bilo kakve radnje u cilju njihove zaštite.
199. Zbog svega navedenog vijeće zaključuje da je ovom radnjom-obezbjeđenjem zarobljenih bošnjaka, znajući da će isti biti ubijeni, optuženi doprinio glavnim izvršiocima u ubijanju zarobljenika, i da je u tom smislu njegova radnja bila faktička i fizička radnja pomaganja.

X. SVIJEST I ODGOVORNOST OPTUŽENOG OSTOJE STANIŠIĆA

i. Optuženi je znao da će zarobljenici biti ubijeni

200. Shodno poziciji optuženog u to vrijeme i radnjama koje je poduzeo, posmatrano kroz cjelokupan kontekstu događaja koji su uslijedili nakon pada Srebrenice, a na što upućuje i jasan obrazac ponašanja prema zarobljenicima (prebaciti, zatvoriti, likivirati), uključujući i prethodni dolazak visokih oficira VRS-a u petkovce, Vijeće je zaključilo da je optuženi još za vrijeme dolaska zarobljenika u Petkovce bio svjestan plana za njihovo masovno pogubljenje.
201. U predmetima koji su vođenim pred MKSJ i Sudu BiH koji su se odnosila na dešavanja nakon pada Srebrenice, utvrđena je horonologija događaja u pogledu ubistva zarobljenih lica u općinama Zvornik i Bratunac, kao obrazac ponašanja koji je postojao prilikom masovnih ubistava.

202. Tako su dana 13.07.1995. godine masovna ubistva vršena istovremeno na lokalitetima Jadar, Cerska, Nova kasaba, Sandići i Kravica, kao i masovna ubistva neposredno jedno za drugim na području Zvornika počev od 14. jula 1995. godine u Orahovcu od popodneva do ponoći toga dana, u Kozluku od popodneva do večeri 15. jula, na Branjevu 16. jula do otprilike 16:00 sati i u Domu Pilica od 16:00 sati 16. jula, a u Petkovcima otprilike paralelno za Orahovcem, odnosno, od dolaska zarobljenih 14.7. u popodnevnom satima na lokalitet pod Komandom 6. Bataljona, zatim u toku noći 14/15.07.1995. godine, intenzivno do jutarnjih sati 15. jula, nakon čega su do popodnevni sati vršena pojedinačna pogubljenja.
203. Tako je u Petkovcima utvrđen identičan obrazac ponašanja kao i u drugim mjestima masovnih ubistava nakon pada Srebrenice, a što prozilazi iz iskaza vještaka Buttlear, te svjedoka Dean Manninga, SM-100 i SM-101, te iz iskaza u predmetima pred MKSJ Dragana Obrenović i Momira Nikolić odakle je utvrđena hronologija događaja koja se odvijala na sljedeći načini: nakon zarobljavanja, zarobljenici bi bili prebačeni kamionima i autobusima na mjesta zatočenja, na svim mjestima zatvaranja vršena su pogubljenja manjih razmjera, kako bi se strahom kontrolisali ostali zarobljenici, uslovi zatvaranja na svakoj lokaciji bili su nepodnošljivi, prije odvođenja na stratiše zarobljeni su vezani, zarobljenici su vojnim kamionima ili autobusima prebačeni na stratište koje se nalazilo blizu mjesta zatvaranja, streljački vodovi bili su metodični, svi zatočenici koji nisu ubijeni u početnom streljanju iz vatrenog oružja od strane streljačkog voda, su potom individualno ubijeni, pojedinačnim mecima, često pucnjem u glavu, u roku od 24 sata od pogubljenja, ubijeni zarobljeni Bošnjaci, ukopani su u neoznačene masovne grobnice na lokaciji gdje su pogubljeni po prijekom postupku.
204. Na osnovu Buttlerovog izvještaja, te iskaza svjedoka SM-108 i SM-109 (rukovaoci utovarivača i buldoždera), utvrđeno je da su rovokopači i bulduženi Zvorničke brigade, koji su radili u području Brane od 15. jula 1995. godine, bili uključeni u rad u vezi sa zakopavanjem u masovne grobnice žrtava pogubljenja u Petkovcima, koja su se desila između 14. i 15. jula 1995. godine.¹²⁰
205. Dakle, način ponašanja prilikom realizacije ubistava bio je jednoobrazan na mjestima stratiša u cijeloj opštini Zvornik (kao i u opštini Bratunac), jer su na svakom mjestimu zatvaranja i pogubljenja zarobljenika, uključujući i Petkovce, poduzete su iste radnje.
206. Apelaciono vijeće je u prethodno navedenim paragrafima presude obrazložilo dokaze na osnovu kojih je utvrđeno je optuženi bio prisutan u i oko komanade prilikom dovođenja zarobljenika u Petkovce.
207. Da je bila ofanziva na Srebrenicu, kao i da je Srebrenica zauzeta od strane VRS-a potvrdili su svjedoci SM-110, Radenko Bašić i Radojica Jovičić iz čijih iskaza proizilazi da se navedena informacija proširila i van područja užeg lokaliteta Srebrenice, pa vijeće izvodi zaključak su i optuženom mogli i morali biti poznati događaji koji se odnosili na operaciju vezanu za Srebrenicu, uključujući i veliki broj zarobljenih lica, posebno još ako se uzme da je u tom trenutku na snazi bilo stanje pune borbene gotovosti.

¹²⁰ T-7 i T-387 (Buttlerov izvještaj), svjedok SM-108

208. Pri tome, dovodeći u vezu da su njegovi vojnici učestvovali u tom napadu, a jedan je i poginuo, te da je bio svjestan da je velika kolona muslimana iz Srebrenice pokušala da se preko teritorije njegovog rejona odbrane probije do Cerske, te spoji sa 2. Korpusom A RBiH, u kom smislu je i odveo jedinicu za Snagovo i zbog čega veliki broj zarobljenih dolazi u Petkovce gdje se nalazi komanda 6. bataljona, za Vijeće nije prihvatljivo da vojnici 6. Bataljona, nisu znali za prethodna pogubljenja s obzirom na masovnost zločina i razmjere uključenosti osoblja Zvorničke brigade, te obzirom na to da se Orahovac, Petkovci i Kozluk geografski nalaze unutar zone odgovornosti Zvorničke brigade, koja je na maloj udaljenosti.
209. Nadalje, prema iskazu svjedoka Mileta Miloševića (pripadnik 1. čete 6. Bataljona), komandir čete Jovo Lazić rekao mu je da će zarobljenici biti likvidirani. Iako je svjedok nastojao pred sudom prikazati da je pod tim terminom mislio da trebaju ići u razmjenu za Tuzlu, Apelaciono svijeće smatra da se termin „likvidacija“ isključivo odnosio na ubistva, a nikako na razmjenu, obzirom da se navedeni termini ne mogu na bilo koji način poistovjetiti. Nadalje, svjedok Josipović Ratko (pripadnik 1. čete 6. Bataljona-Brnjička četa, komandir 1. voda) u svom iskazu naveo da ga je 14-og komandir čete (Jovo Lazić) prilikom poziva na liniji obavijestio da su pred školu došli zarobljeni Srebreničani, te da su svi komandiri četa prisustvovali sastanku u Komandi Bataljona u vezi toga, te u sadejstvu sa činjenicom da su sve starije 6. Bataljona i to Erić Milan, Stanišić Milan i Ignjat Ignjatović slijedom iskaza svjedoka Bujić Vidosava boravile u Komandi prilikom dolaska zarobljenih, dovedeno u vezu da je optuženi vidio dolazak zarobljenih u Petkovce, zaključak je da je optuženom Stanišiću kao komandantu 6. Bataljona, ako ne ranije, onda najkasnije tada (14. jula 1995. godine popodne) kada su zarobljeni i dovedeni, bilo poznato da će ti zarobljenici u Petkovcima takođe biti likvidirani, odnosno da nema govora o bilo kakvoj razmjeni.
210. Kao što je u prethodnim paragrafima obrazloženo, ne samo da je optuženi bio prisutan u momentu dovođenja zarobljenika u Petkovice, već je bio neposredno upoznat i sa situacijom koja se odvija u pogledu zarobljenika obzirom da je i sam određivao ljude koji će ići obezbjeđivati zarobljenike, kao i da je naređivao drugim pripadnicima svog bataljona da ne napuštaju komandu, a kojom prilikom je i čuo pucnjavu koja je dolazila iz pravca Nove škole.
211. Dodatno, optuženi Stanišić je u svojoj kancelariji imao vezani telefon, o čemu se očitovao vezista Bato Milošević, kao i da je u to vrijeme bio u čestom kontaktu sa Brigadom, što je potkrepljeno iskazom iz istrage svjedoka Slaviše Rakića.
212. Isto tako, veliki broj svjedoka je u svom iskazu naveo da je po njihovom dolasku do škole (nakon 15.og), škola bila prazna, odnosno da u njoj nije bilo zarobljenih, te da su saznali šta se oko škole, odnosno na Brani desilo, dok su svjedoci odbrane Lazar Maksimović, Boro Radović i dr. svjedočili o svojoj spoznaji da su zarobljeni dovedeni u Novu školu radi razmjene.
213. U svom nalazu, McQueen Michael naveo je da zarobljenike nikad ne bi poslali u Petkovce da je postojala namjera da se tretiraju kao ratni zarobljenici u skladu sa Međunarodnim pravom, nego bi isti bili poslani u Batković koji je bio jedini

priznat logor za ratne zarobljenike. Isto tako, vještak Richard Butler je u svom iskazu naveo da je dolazak zarobljenih u Petkovce bio „neobičan“.

214. Prema iskazu Nikolić Momira datom pred MKSJ¹²¹, a što je ranije navedeno, ujutru 12.og znalo se da će svi vojnosposobni muškarci iz Potočara biti pobijeni, naglasivši da nije bilo nikakve razlike između onih koji se uhvate na putnoj komunikaciji tj. duž puta što je bio slučaj sa Srebreničanima u ovom postupku, ili bilo gdje drugo, obzirom da je generalan stav (obrazac) bio „prebaciti“, „zatvoriti“ i „naknadno pobiti“.
215. Momir Nikolić je naveo i da se uveče 13. jula našao sa pukovnikom Bearom koji mu je naredio da ode u Zvorničku brigadu i da Nikolić Dragu, zamjenika komadanta za bezbjednost, informiše da su u Bratuncu hiljade zarobljenika koje će te večeri poslati u Zvornik i da ih tamo treba pritvoriti i pogubiti ih. On je to i učinio, obavjestivši o tome lično Nikolića na isturenom komandnom mjestu Zvorničke brigade. O ovim planovima obavjestio je i svog nadređenog, komadanta Bratunačke brigade, pukovnika Blagojevića.
216. Dragan Obrenović, u to vrijeme vršilac dužnosti komadanta Zvorničke brigade, je prema vlastitom svjedočenju¹²², 13. jula naveče obavješten od Drage Nikolića, koji je u to vrijeme na isturenom komandnom mjestu vršio dužnost dežurnog operativnog, da je Drago Nikolić dobio poziv od potpukovnika Vujadina Popovića da će veliki broj zarobljenika biti doveden u Zvornik. Na njegov upit zbog čega se ne vode prema Bijeljini odnosno logoru Batković, Drago Nikolić mu je odgovorio da za taj logor zna svako - Crveni krst i UNPROFOR i da je naređenje lično od Mladića, da se zarobljenici likvidiraju u Zvorniku, a da će to izvršiti Beara i Popović. On je od Obrenovića zatražio da mu se u te svrhe obezbijedi četa vojne policije.
217. Uzimajući u obzir prethodno navedeno, izvedeni dokazi ukazuju da je operaciju razmještanja muškaraca iz Srebrenice, prvo u Bratunac, a potom u širi rejon Zvornika, vodio i nadgledao pukovnik Ljubiša Beara, načelnik Uprave za bezbjednost i obavještajne poslove Glavnog štaba VRS, a u odabiru mjesta za smještaj učestvovali su Vujadin Popović, načelnik za bezbjednost Drinskog korpusa, Drago Nikolić, pomoćnik komadanta za bezbjednost Zvorničke brigade i drugi. Sve navedeno upućuje na zaključak o upoznatosti i organizaciji ove operacije najviših vojno-obavještajnih struktura GŠ VRS-a, Drinskog korpusa, kao i 1. Zvorničke brigade.
218. Također, Apelaciono vijeće je utvrdilo i da su visoki oficiri dolazili na područje pod kontrolom 6. Bataljona u vrijeme inkriminiranih događaja. Naime, svjedok odbrane Dragutinović Miodrag (pomoćnik načelnika Štaba za operativno-nastavne poslove u Zvorničkoj brigadi¹²³) je u svom iskazu naveo da je u okviru svojih poslova pravio planove dežurstava, te je tako prilikom pregleda dnevnika dežurnog operativnog, vidio da su u reonu Zvorničke brigade u periodu 13-

¹²¹ T-88, Transkript svjedočenja Momira Nikolić, Tužilac protiv Vidoja Blagojevića I Dragana Jokića od 23.09.2003. godine, str. 1742-1746

¹²² T-89, strana 29 transkripta od 02.10.2003.godine MKSJ-IT-02-60-T;

¹²³ Svjedok je naveo i da je 1995. godine načelnik štaba bio gospodin Obrenović, a komandant brigade potpukovnik Vinko Pandurević

16.07.1995. godine, boravili oficiri iz više komande i to potpukovnik Vujadin Popović i general Beara.

219. U prilog navedenom je i relevantni dio sadržaja dokaza - Bilježnica dežurnog operativnog Zvorničke brigade¹²⁴, Knjiga dežurnog oficira Zvorničke brigade, stranica: ERN 02935746 – *Bearina posjeta Petkovcima*, među ostalim stratištima, je evidentirana unosom u knjigu dežurnog operativnog Zvorničke brigade za 14. juli: “pukovnik Beara dolazi radi Orovoc¹²⁵-**Petkovci**-Ročević-Pilica.“ Dodatno, Dragan Obrenović je u svom iskazu pred MKSJ-om naveo da ga je optuženi Ostoja Stanišić 16. jula obavijestio da je Beara doveo zarobljenike u Petkovce 14. jula, koji je tu organizovao pogubljenja¹²⁶.
220. Da su visoki oficiri VRS Ljubiša Beara i Vujadin Popović 14.07.1995. godine bili u prostorijama objekta Standard u Zvorniku (sjedište Komande Zvorničke brigade) je u svom iskazu naveo svjedok Milorad Birčaković, a na kojem mjestu se do podnevnih sati po vlastitom kazivanju nalazio i optuženi, u situaciji kada je po naredbi Obrenović Dragana odvezao vojsku u Komandu Brigade. Svjedok Milorad Birčaković, je takođe izjavio da je sa Dragom Nikolićem dan prije dolaska zarobljenika došao u Petkovce i da je Drago Nikolić otišao do Nove škole gdje je istu obilazio. Isto tako, svjedok je u svom iskazu naveo da je 14-og na sastanak u Komandu dovezao Dragu Nikolića, jer su došli i Beara i Popović.
221. Da je Drago Nikolić boravio u Petkovcima svjedočio je i Milan Stanišić pomoćnik komandanta za pozadinu 6. Bataljona, koji je naveo da mu je dežurni u Komandi u Petkovcima po imenu Sreten Mičić rekao da Drago Nikolić ima sastanak sa komandantom Stanišićem. Nadalje, svjedok Radenko Bašić, koji je bio pomoćnik komandanta za bezbjednost, je naveo da je i on čuo kako su u Petkovce prije dovođenja zarobljenika dolazili ili Beara ili Popović ili Drago Nikolić i da je neko od njih bio sa optuženim Stanišićem, a da mu je to rekao Milan Erić koji je bio zadužen za pozadinu. Vijeće napominje da je Milan Erić par sati prije dolaska zarobljenika u Petkovce po iskazu Milisava Mirkovića obišao Novu školu, dok je svjedok Živorad Jovanović, čiji je iskaz pročitao, istakao da je Erić dolazio u istu školu dan ili dva prije kritičnog događaja. Takođe, svjedoci Mirković Milisav i Jovanović Živorad su u svojim iskazima govorili o dolasku visokog starješine (oficira) pred Novu školu i Komandu 6. Bataljona na dan dolaska zarobljenih u školu 14. jula. 1995. godine. Naime, svjedok Mirković Milisav, pozadinac u 6. Bataljonu, je u svom iskazu naveo i da je na dan dolaska zarobljenika pred školu u Petkovce, došao i neki oficir, bio je prosijed, imao je nekih 50-ak godina, srednje visine, malo poguren. Opisujući šta je radio taj oficir, naveo je da je u rukama imao neku torbu ili aktovku i išao je 1-2 puta gore-dolje u pravcu Komande i nazad, i da se isticao sa puno činova. Navedeno je saglasno i iskazu svjedoka Živorada Jovanovića koji je u svom iskazu naveo da je, dok se nalazio pored vode nedaleko od Nove škole, vidio prolazak jednog džipa SMB boje u kojem se nalazio jedan deblji čovjek u maskirnoj uniformi, starosti oko 50 godina, kao i iskazu svojedoka Ratka Josipovića, koji je istakao prisustvo oficira brigade u komandi. Takođe, iz iskaza Birčaković Jove proizilazi da je on 13.07.1995. (u svojstvu kurira Zvorničke

¹²⁴ T-117;

¹²⁵ [trebalo bi pisati Orahovac]

¹²⁶ T-89, Dragan Obrenović, transkript iskaza pred MKSJ u predmetu Blagojević i Jokić (IT-02-60-T), 02.10.2003., str. 2538-2539.)

brigade), dakle, uoči dolaska zarobljenih u Petkovce, vozilom „Tomos“ posjetio sve bataljone Zvorničke brigade, time i Komandu 6. Bataljona u Petkovcima, kojom prilikom je nosio naredbe iz komande Brigade, precizirajući da su se u to vrijeme naredbe najviše odnosile na angažovanje ljudstva, što sve ukazuje na uzak mehanizam sadejstva svih nužnih aktera komandnog lanca.

222. Na osnovu iskaza svjedoka, prije svega pripadnika 6. Bataljona, Apelaciono vijeće je utvrdilo da je optuženi Stanišić bio osoba koje je izdavala naredbe, pa tako i naredbu da učestvuju u prihvatu i obezbjeđenju zarobljenika u Novoj školi, Takođe, slijedom iskaza Milisava Mirković i pročitanim iskazu Živorada Jovanovića, pred školom su se, u vrijeme dolaska zarobljenih, nalazili i pripadnici interventnog voda 6. Bataljona i to Goran Stojkića i Savo Stevanovića, koji su kritične prilike bili naoružani.

223. Kao što je to u prethodnim paragrafima navedeno, a kako to proizilazi iz iskaza svjedoka Ignjata Ignjatovića, SM-110 i Radenka Bašića, a što je potvrđeno i pročitanim iskazom svjedoka Živorada Jovanovića, Vijeće je utvrdilo da je optuženi vidio dolazak više stotina zarobljenih u Petkovce 14. jula 1995. godine, koji su došli u više tura autobusima i kamionima i to pred Komandu u kojoj se optuženi u tom trenutku i nalazio. Kada se to dovede u vezu sa brojem zarobljenika i vozila kojima su u više intervala dovoženi, sve upućuje na zaključak da dolazak zarobljenika u Petkovce nije mogao proći neprimjetno, kako za optuženog (koji očito nije imao pasivnu ulogu), tako ni za pripadnike 6. Bataljona (svjedok SM-110), pa i za lokalno stanovništvo koje je posmatralo njihov dolazak (svjedoci SM-100, SM-101 i pročitani iskaz Živorada Jovanovića).

224. Apelaciono vijeće je navedeno dovelo u vezu sa navodima vještaka Buttlera i McQueena, da je dolazak zarobljenih u Petkovce bio „neobičan“. Uzimajući u obzir prethodno navedeno, cijeneći prethodno navedene dokaze pojedinačno i u dovodeći ih u međusobnu vezu, po ocjeni Apelacionog vijeća dolazak više stotina zarobljenika za optuženog Stanišića nije moglo ostati nepoznato, naročito imajući u vidu da je isti bio prisutan pred Komandom upravo prilikom njihovog dolaska, a što je saglasno i Pravilima bataljona o komandovanju i rukovođenju, te nalazima vještaka Forca i Buttlera. Nadalje, Vijeće je utvrdilo da je optuženi, obzirom da se nalazio u Komandi u vrijeme dolaska zarobljenika, samim tim vidio i ponašanje vojnika prema zarobljenicima koje se po dolasku u Petkovce sastojalo u fizičkom i psihičkom malteretiranju, kao i sporadičnim ubistvima, a o čemu su se očitovali preživjeli SM-100, SM-101, te svjedoci Radenko Bašić, Milisav Mirković, Marko Spasojević i Srpkio Filipović. Pri tome, važno je napomenuti da optuženi nije bio iznenađen dolaskom zarobljenika niti je pokazivao zabrinutost, a što ukazuje da mu očito nije bilo nepoznato zašto zarobljenici dolaze. Isto tako, iz cjelokupnog ponašanja optuženog, proizilazi da on nije bio pasivan već je u cilju prihvata i obezbjeđenja zarobljenika stavio na raspolaganje ljudstvo iz svog bataljona.

225. Ubistva koja su se desila već pred Komandom, a potom i u školi, ostavila su vidljive tragove, odnosno lokve krvi i leševе, kako na platou oko Komande, odnosno u blizini Doma, tako i na putu u neposrednoj blizini, te na drvarnici (šupi) pored Nove škole, o čemu su se očitovali svjedoci Radenko Bašić, Milorad Birčaković, Milisav Mirković, Marko Spasojević, SM-110, SM-100 i SM-101, te vještak Michael McQueen, dok je prisustvo tragova ljudske krvi, shodno vještaku

forenzičke struke Karahasanović Elmiri pronađeno u hodniku na prvom spratu Nove škole, na lokalitetu drvarnice ispred škole, te na fasadnom zidu prostorija Doma kulture u Petkovcima. Takođe, upotreba vatrenog oružja manifestovana je i oštećenjima na drvarnici (šupi) ispred Nove škole, o čemu su svjedočili vještak Elmira Karahasanović i svjedoci Zdravko Lazarević i Goran Ristić, te pronađenim čahurama kalibra 7.62 i drugog automatskog naoružanja, što je u svom nalazu naveo vještak balističar Bruno Franjić.

226. Uzimajući u obzir prethodno navedeno, kada se analiziraju sve odlučne činjenice u vezu, Apelaciono vijeće, zaključuje da nema razlike u pogledu obrazca ponašanja prema zarobljenicima u Petkovcima i drugim mjestima masovnih ubijanja, a koja su navedena u prethodnim poglavljima presude. Dakle, zarobljenici su maltretirani i ubijani odmah po dovođenju u Petkovce, kojom prilikom su držani u nehumanim uslovima. Optuženi Stanišić je bio prisutan pred komandom i vidio je dovođenje zarobljenih, te je tom prilikom izdavao naredbe svojim podređenim, kako u pogledu obezbjeđenja zarobljenika, tako i pogledu drugog ponašanja. Pri tome, optuženom nije moglo ostati nepoznato da su zarobljenici odmah po dovođenju Petkovce maltretirani i ubijani, obzirom da je isto započelo po njihovom dolasku, a u komandi, gdje se optuženi nalazi mogli su se i čuti pucnjevi koji su dolazili iz pravca Nove škole, koja se nalazi nekoliko stotina metara od komande. Prema tome, Vijeće zaključuje da je optuženi Stanišić, i da nije imao informacije iz Komande brigade, samo na osnovu ovih činjenica mogao i morao zaključiti da će zarobljenici biti ubijeni.

227. Također, indikativno je da su visoko oficiri VRS-a, koji su bili duboko involvirani u plan i realizaciju operacije zauzimanja Srebrenice, prisilnog preseljenja stanovništva, te masovne likvidacije muškaraca i dječaka (a što proizilazi iz presuda MKSJ), dolazili u Petkovce prije dolaska zarobljenika, a što također ukazuje da optuženom nije moglo biti nepoznato da će zarobljenici boraviti na području njegovog bataljona i šta će se dalje dešavati. Hronologija događaja i obrazac ponašanja, kako u Petkovcima, tako i u drugim mjestima masovnih pogubjenja upravo ukazuje na ciljani plan djelovanja, te da se ništa nije odvijalo spontano.

228. Stoga, Apelaciono vijeće zaključuje da je optuženi imao saznanja o krajnjoj sudbini zarobljenika koji su dovedeni u Petkovce, obzirom da su pojedinačne likvidacije zarobljenih krenule već po njihovom dovođenju pred Komandu odnosno u prostorijama Doma i Nove škole, a potom i njihovom prevoženju, skrivanju tijela u masovnu grobnicu i tragova ubistava, slijedom čega je Vijeće našlo dokazanim da je optuženi Stanišić znao da će svi zarobljeni koji su 14.og jula dovezeni u školu u Petkovcima, biti ubijeni.

229. Također, navode pojedinih svjedoka da su zarobljenici trebali biti razmjenjeni, nema nikakvo uporište u provedenim dokazima, posebno ako se ima u vidu da su svjedoci ubijani još od momenta njihovog zarobljavanja, pa uključujući i prilikom dolaska i boravka u Petkovcima, a što ukazuje da zapravo i nije postojala stvarna namjera za njihovom razmjene. Nelogično je da se zarobljenici ubijaju ukoliko već postoji plan za njihovom razmjenom. Da nije postojala stvarna namjera da zarobljenici budu razmjenjeni ukazuje i to da nikada nije vršeno bilo kakvo

legitimisanje ili popis zarobljenih lica, niti je na bilo koji način utvrđivan njihov identitet.

230. Čak i nižerangirani vojnici u odnosu na optuženog su znali za plan da će zarobljenici biti „likvidirani“ (kao što je to već u prethodnim paragrafima navedeno, isto proizilazi iz iskaza svjedoka Mile Miloševića) a isto se moglo zaključiti, iz cjelokupnog ponašanja prema njima.
231. Sve i da optuženi u početku optuženi nije imao konkretnije informacije u pogledu plana postupanja prema zarobljenicima, isti je po svojoj poziciji unutar vojne formacije, jako brzo morao postati svjestan plana, čiju realizaciju je svjesno pomagao, pa obzirom na sve naprijed navedene okolnosti, nije prihvaćena teza odbrane da optuženi nije znao niti mogao znati stvarnu namjeru zatočenja muškaraca.
232. Učešće pripadnika 6. Bataljona sa optuženim na čelu, bila je karika u lancu koja je djelovala radi ubistva zarobljenika u cilju realizacije genocidnog plana. Tokom predmetnog postupka niti jedan provedeni dokaz nije ukazao da je optuženi u bilo kojem trenutku, na bilo koji način prekinuo sa protivpravnim radnjama za koje je oglašen krivim, ili da je opozvao svoju naredbu i time pokušao ublažiti posljedice.

ii. **Glavni izvršioци postupali su sa namjerom uništenja i optuženi Stanišić je znao za tu namjeru**

233. Nakon što je utvrdilo prisustvo optuženog u momentu dovođenja zarobljenika u Petkovice, kao i za vrijeme njihovog boravka na tom lokalitetu, njegovu ulogu u u smislu prihvata i obezbjeđenja zarobljenika, na koji način je dat doprinos ubistvu zarobljenika na brani Crvenog mulja, te u i okolo Nove škole, dakle, nakon što je utvrdilo da su se u radnjama optuženog ostvarili svi oni elementi koji čini *actus reus* krivičnog djela Genocid, i to *ubijanja skupine ljudi*, vijeće je dalje cijenilo da li je optuženi Stanišić imao neophodan stepen svijesti, potrebnu *mens rea*, da bi bio oglašen krivim kao pomagač u Genocidu.
234. Da je postojao plan da se likvidiraju zarobljenici muškarci bošnjačke nacionalnosti, vijeće je prije svega utvrdilo iz iskaza svjedoka Momir Nikolić koji je svjedočeći pred MKSJ izjavio da je 12. jula u jutarnjim satima prije sastanka u hotelu “Fontana” razgovarao sa potpukovnikom Popovićem i potpukovnikom Kosorićem, kada je Popović rekao da će se nakon razdvajanja vojno sposobnih muškaraca od žena i djeca evakuirati, svi muškarci privremeno pritvoriti, i da potom “*sve balije treba pobiti*”. Njemu su povjerali koordinaciju operacije razdvajanja, privremenog pritvaranja i ubijanja ljudi.¹²⁷
235. Ovaj svjedok je potvrdio da mu je pukovnik Beara naredio da ide u štab Zvorničke brigade i da Dragi Nikoliću prenese nađenje da će se zarobljenici prebaciti iz Bratunca u Zvornik I da on treba obezbjediti smještaj za njih. Također naredenu mu je da prenese da Nikolić pripremi ljude jer će doći dosta zarobljenika,

¹²⁷ T-88- strana 13 transkripta od 22.09.2003.godine u predmetu MKSJ IT-02-60-T;

da će ljudi biti pritvoreni u zgradama I *da će ti ljudi biti ubijeni na teritoriji opštine Zvornik.*¹²⁸ Prema iskazu ovog svjedoka, iste večeri je naredbu prenio Dragi Nikoliću.

236. Također iz iskaza svjedoka Dragan Obrenovića datim pred MKSJ proizila da je svjedok u razgovoru sa Dragom Nikolićem saznao da zarobljenike *ne kane poslati u pravcu Batkovića ili logora Batković, pošto o logoru Batković zna svako, Crveni krst I UNPROFOR su znali za njega, i naređenje je da se uzmu zarobljenici I da se likvidiraju u Zvorniku.* Dalje u razgovoru mu je Nikolić rekao da je *naređenje došlo lično od Mladića I da svako zna o tome uključujući našeg komadanta Pandurevića. I da će ti lično Beara I potpukovnik Popović....*

237. Naredbom Drinskog korpusa od 13.17.1995.godine, svim potčinjenim jedinicima naređeno je:

*podatke o zarobljenim i blokiranim grupama prenositi sigurnim sredstvima veze. Sve nepotrebne i suvišne razgovore koji mogu dovesti do oticanja povjerljivih podataka i ukazivati na naše namjere i aktivnosti energično sprječavati.*¹²⁹

238. Iz ove naredbe, očigledno je da se nastojalo spriječiti da informacije o planovima sa zarobljenicima dođu do neprijatelja.

239. Da Nikolić i Popović nisu skrivali od komandi bataljona svoju namjeru, odnosno "namjeru sa vrha" da se ubiju svi zarobljenici iz Srebrenice, očigledno proizilazi iz iskaza Obrenović Dragana i Nikolić Momira pred MKSJ, te iskaza svjedoka Milošević Mileta. Očito je da su traženi načini da se ostvari cilj ubijanja odnosno uništenja do zadnjeg, svih srebreničkih zarobljenika, pri čemu Nikolić i Popović svoje namjere nisu krili i ostvarivali su ih u saradnji, i uz pomoć lokalnih komandi bataljona.

240. Uzimajući u obzir prethodno navedeno, čitavu hronologiju događaja u pogledu ofanizive VRS-a na Srebrenicu, kao i poziciju koju je optuženi Stanišić u vrijeme inkriminiranih događaja obnašao, te uzimajući u obzir obaveze koje je imao u skladu sa pozicijom koju je obavljao,¹³⁰ dovedeno u vezu sa navodom Momira Nikolića¹³¹ da je velika logistička podrška trebala za sve što se događalo tih dana ("Akcija Srebrenica"), te da je "normalno" da komandant zna šta se događa u gradu, kao i da je informacija pukovnika Ognjenovića¹³² u vezi sa direktivnom GŠ vezano za enklavu Srebrenica bio "trajan zadatak", to je zaključak Vijeća da je optuženi Stanišić zasigurno znao da su snage VRS, među kojima i jedinice brigade kojoj je pripadao, i pod vodstvom njegovog komadanta, zauzele

¹²⁸ T-88- strana 1744 transkripta od 23.09.2003 u predmetu MKSJ IT-02-60-T;

¹²⁹ T-423, Naredba komandama svih potčinjenih jedinica DK i IKM-1 DK broj: 03/156-12 od 13.07.1995. godine, Naređenje: Sprječavanje prolaska Muslimanskih grupa ka Tuzli i Kladrju, u potpisu komandant general-major Milenko Živanović

¹³⁰ T-237, Pravilo bataljon JNA od 28.07.1988. godine

¹³¹ T-88, Transkript Momir Nikolić– tužilac protiv Vidoja Blagojevića i Dragana Jokića od 23.09.2003. godine, str. 1764, par. 17-25; str. 1765, par. 1; i dr.

¹³² UČ br. 12, Tužilac protiv Blagojevića i Jokića br. IT-02-60-T, paragraf 103.

Srebrenicu. Kao što je prethodno navedeno, vijeće zaključuje da je informacija o planu likvidacije zarobljenika potekla od visokorangiranih oficira VRS-a, te je potom spuštana na niže nivoe komandovanja, da bi na kraju došlo i do nižerangiranih vojnika. Dakle, a što je i u ranijim paragrafima istaknuto, da je pala Srebrenica znali su i nižerangirani vojnici, pa je stoga sasvim logičan zaključak da to optuženom nije moglo ostati nepoznato. Pri tome, znao je da je civilno muslimansko stanovništvo protjerano iz Srebrenice kao i da je došlo do zarobljavanja velikog broja muškaraca iz kolone, od kojih je jedan veliki broj zarobljenika dovezen u Petkovce tj. radilo o zarobljenicima koji su se usljed napada na enklavu Srebrenica našli pod vlašću i kontrolom VRS-a. Isto tako, optuženi je znao i vidio, da su u u Domu odnosno u Novoj školi zatočeni ne samo vojno sposobni muslimani, nego i civili – maloljetni dječaci, te starci i bolesni. O stanju na terenu na području 6. bataljona, optuženi je imao saznanja, jer je bio prisutan kako u momentu dovođenja zarobljenika u Petkovce, tako i za vrijeme njihovog boravka, dok i iz njegovih radnji usmjerenih ka svojim podređenim, pri čemu isto nije bilo spontano niti je odstupalo od postupanja prema zarobljenicima u drugim mjestima njihovog dovođenja, dovodi do zaključka o znanju optuženog o namjeri glavnih izvršilaca.

241. Kada se sve ove činjenice i okolnosti sagledaju u cjelini, počevši prije svega od pozicije optuženog (komandant 6. Bataljona), zatim nalazom vještaka Buttlera o sistemskom odvajanju, potom odvoženju i egzekuciji muškaraca Bošnjaka, činjenicom da se radilo o "naredbi s vrha", te da je plan masovne egzekucije muškaraca muslimana iz Srebrenice, slijedom svjedočenja Nikolić Momira, izveden po jedinstvenom obrascu „prebaciti“, „zatvoriti“ i „naknadno pobiti“, u vezi činjenicom da je Komanda 6. Bataljona, odnosno postupanje optuženog Stanišića i njegovih podređenih u vrijeme predmetnih događaja, odnosno u vrijeme dok se zarobljeni nalaze u Novoj školi, u komunikaciji sa Komandom Brigade, budući da visoki oficiri VRS, dolaze kod optuženog, optuženi Stanišić je sigurno znao da se planiraju masovne egzekucije ovih muškaraca u zoni odgovornosti Zvorničke brigade i Drinskog korpusa, kao i da identična sudbina čeka i sve ostale srebreničke muslimane muškarce, pa je prema tome morao znati i da se zarobljenici dovezeni u Petkovce ubijaju u kontekstu svih tih dešavanja, čiji je cilj očigledan - uništenje do zadnjeg, svih zarobljenika, kao etničke i nacionalne skupine muslimana iz Srebrenice čije je civilno stanovništvo već protjerano sa područja zaštićene enklave.

242. Takođe, a kako je to naprijed detaljno elaborirano postojala je komunikacija između komande 6. Bataljona i komande Zvorničke brigade, a iz dokaza također proizilazi da su na područje Petkovaca, i to u objekte gdje će biti zatvoreni zarobljenici dolazili visokopozicionirani oficiri koji su prema optužnici imali plan da se bošnjačko stanovništvo trajno ukloni iz Srebrenice, odnosno Ljubiša Beara i Drago Nikolić, o čemu je optuženi bio obaviješten, kada je optuženi, zasigurno bio u prilici da kao glavnokomandujući na čelu 6. Bataljona kontaktira sa istima i na taj način dobije saznanja o njihovoj namjeri da se istrijebi grupa bošnjačkog naroda. Dakle, radi se o visokorangiranim oficirima VRS-a Ljubiši Beara, (načelnik Uprave za bezbjednost i obavještajne poslove GŠ VRS) i Dragi Nikoliću, (pomoćnik komandanta za bezbjednost Zvorničke brigad), koji su pred MKSJ oglašeni krivim između ostalog i za planiranje, naređivanje i činjenje genocida, po članovima 4(3)(a) i 7(1) Statuta, počinjenog ubijanjem pripadnika grupe i nanošenjem teške tjelesne ili duševne povrede pripadnicima grupe (Beara), a

Drago Nikolić za pomaganje i podržavanje genocida, po članovima 4(3)(a) i 7(1) Statuta, počinjenog ubijanjem pripadnika grupe i nanošenjem teške tjelesne ili duševne povrede pripadnicima grupe.

243. Sve to, posmatrano u vezi sa uslovima u kojima su zarobljenici držani prilikom dovođenja u Petkovce, izloženi maltretiranju i sporadičnim ubistvima koja su započela odmah po dolasku u to mjesto, izloženi nehumanim uslovima, bez hrane, vode i medicinske pomoći, zastrašeni sporadičnim i proizvoljnim ubistvima pojedinih zarobljenika, na nesumnjiv način ukazuje da nije postojao bilo kakav plan za njihovu razmjenu ili preživaljavanje. To je posebno moralo biti jasno ljudima kakav je bio i optuženi, koji je svojim ponašanjem uticao na dalju sudbinu zarobljenika. Kao što je ranije rečeno, da je postojala stvarna namjera za razmjenom zarobljenika, isti bi bili legitimisani i popisani, te ne bi bilo u početku sporadično, a kasnije i masovno ubijani.
244. Dakle, cjelokupan kontekst događaja prije i tokom dolaska zarobljenika u Petkovce samo je mogao učvrstiti svijest i uvjerenje optuženog o tome kakva sudbina je namijenjena zarobljenim muškarcima. Samim masovnim dovođenjem zarobljenika u Petkovce, optuženi je morao vidjeti razmjere akcije i zatvaranja muškaraca Bošnjaka. Ljudi su vođeni bez bilo kakvog poštivanja, makar u najmanjoj mjeri, njihovog ljudskog dostojanstva i digniteta, a o pravilima međunarodnog humanitarnog prava, kojih je optuženi kao komadant bataljona morao biti svjestan, nije bilo govora. Da je postojao plan da se izvrši razmjena, ne bi bilo potrebe za njihovim premještanjem u Petkovce, a što je i sam vještak Buttler utvrdio. Petkovci su očito predstavljalo pogodno mjesto za dovođenje zarobljenika jer se u blizini nalazi brana crvenog mulja, na kojoj će kasnije zarobljenici biti ubijeni i zakopani.
245. Optuženi je nesumnjivo, kao komadant bataljona, imao značajnu poziciju u komandovanju u inkriminisano vrijeme, pa je opravdano zaključiti i da je u tom svojstvu znao namjere svojih nadređenih, ili im iste nisu mogle ostati nepoznate nakon svih događaja masovnog karaktera koji su se zbivali hronološki u vrlo kratkom vremenom periodu. Optuženi je, kao vojno lice, bio svjestan nezakonitih radnji koje su poduzimane, a koje su evidentno bile usmjerene na potpuno uništenje žrtava, odabranih samo zbog svoje pripadnosti određenoj grupi, pa samim tim ne može izbjeći odgovornost, tvrdeći da nije bio upoznat sa svim detaljima sveobuhvatnog genocidnog plana ili politike.
246. U predmetu Krstić, Žalbeno vijeće je prilikom utvrđivanja znanja Radoslava Krstića o genocidnoj namjeri glavnih počinitelja, veliki značaj također pridavalo upravo činjenici da je bio svjestan masovnih ubistava¹³³
247. Obzirom da je optuženi u inkriminisano vrijeme *de facto* komandovao pripadnicima 6. Bataljona, Vijeće je ispitalo okolnosti na njegovoj strani u odnosu na *Actus reus* pomaganja i podržavanja prema stavu Žalbenog vijeća MKSJ u predmetu *Blagojević i Jokić*. Tako je navedeno vijeće „utvrdilo da su uslovi *actus reus* pomaganja i podržavanja mogu zadovoljiti kada je komandant dozvolio

¹³³ Drugostepena presuda u predmetu Krstić, par. 26.

korištenje sredstava pod njegovom kontrolom, uključujući i ljudstvo, kako bi se omogućilo počinjenje krivičnog djela“¹³⁴ što je u konkretnom slučaju učinjeno.

248. Sa druge strane *Mens rea* za pomaganje i podržavanje jeste znanje da su izvršena djela pomogla počinjenju konkretnog krivičnog djela glavnog počinioca. U slučajevima da djelo zahtjeva postojanje posebne namjere, kao što je slučaj sa genocidom, pomagač i podržavalac moraju znati za posebnu namjeru glavnog počinioca.¹³⁵
249. Navedeni zaključak potkrepljuje i nesporna činjenica da prilikom masovnog dolaska zarobljenika i boravka zarobljenika u Petkovce, pri čemu optuženi niti jednog trenutka nije izrazio čuđenje ili neslaganje sa načinom postupanja prema zarobljenim muškarcima, upravo jer je bio svjestan plana postupanja sa svim odvojenim i zarobljenim muškarcima.
250. Shodno navedenom, Apelaciono vijeće je zaključilo da navedena djela posmatrana u kontesktu svih događaju nakon pada Srebrenice nesumnjivo dokazuju pružanje praktične pomoći u sprovođenju genocidnog plana, odnosno u počinjenju krivičnog djela Genocid.
251. Dodatno, vijeće nalazi da je optuženi morao biti svjestan, imajući u vidu sve prethodno opisane okolnosti, kao i činjenicu da zarobljenici dovedeni i zatim ubijeni na lokalitetu koji pokriva njegov bataljon, a da se, iseljavanje muslimanskog civilnog stanovništva, tako i zarobljavanje i likvidacija muškaraca iz kolone koji su se predali, a koje dvije radnje se ne mogu posmatrati odvojeno, preduzimane prema Bošnjacima iz Srebrenice iz jedinog konkretnog razloga-činjenice da pripadaju jednoj nacionalnoj, etničkoj odnosno vjerskoj skupini.
252. Iz svega do sada navedenog proizilazi da je Vijeće određene relevantne činjenice u konkretnom predmetu utvrđivalo i na osnovu posrednih dokaza – indicija. U ovom predmetu postoji mnoštvo dokaza koji upućuju na određene okolnosti, koje uzete zajedno (kao što je prethodno navedeno) upućuju na postojanje konkretnih činjenica, tj da je optuženi bio upoznat sa genocidnom namjerom glavnih izvršilaca. U vezi sa dokazivanjem putem posrednih dokaza i indicija, vijeće je imalo u vidu da je u sudskoj praksi utvrđeno pravilo dokazivanja putem indicija, na način da indicije moraju djelovati kao čvrst zatvoreni krug, koji dozvoljava samo jedan opravdan zaključak u odnosu na relevantnu činjenicu, te da objektivno isključuje mogućnost bilo kakvog drugog zaključka u odnosu na istu činjenicu. Ustavni sud BiH zauzeo je stav da utvrđivanje činjenica putem indicija nije u suprotnosti sa načelom pravičnosti suđenja predviđenim članom 6. stav 1. EKLJP.¹³⁶ U svakom slučaju, iz do sada navedenog jasno proizilazi da u konkretnom predmetu, takvi dokazi nisu bili jedini, niti odlučujući dokazi na kojima se temelji odluka vijeća.
253. Uzimajući u obzir prethodno navedeno, Apelaciono vijeće zaključuje da optuženi nije mogao spriječiti ubijanja zarobljenih, ali je mogao spriječiti da objekti odnosno resursi i ljudstvo 6. Bataljona budu korišteni u svrhu prihvata i

¹³⁴ Isti stav je zastupljen u drugostepenoj presudi *Krstić*, par. 137, 138 i 144.

¹³⁵ Drugostepena presuda u predmetu *Ntagerura i dr.* par. 370 i Drugostepena presuda u predmetu *Krstić*, par. 140 i 141.

¹³⁶ AP 5/05 (Ustavni sud BiH), 2006., paragraf 31

obezbjedenja zarobljenih, što ipak nije učinio, pri čemu je optuženi, kao komandant 6. Bataljona u inkriminisanom periodu, bio svjestan genocidne namjere glavnih izvršilaca.

254. Kao što je prethodno navedeno, učešće pripadnika 6. Bataljona pod komandom i nadzorom optuženog, bilo je karika u lancu sa ciljem realizacije genocidnog plana, a što ukazuje ulogu optuženog kao pomogača u izvršenju prednog krivično djela. Iz izvedenih dokaza vijeće je nedvosmisleno zaključilo da je optuženi potpuno bio svjestan cilja da se bošnjačko stanovništvo istrijebi sa tog područja i imajući tu svijest, poduzeo je aktivno učešće u radnjama koje predstavljaju znatan doprinos realizaciji genocidnog plana.

iii. Nema dokaza da je optuženi i sam dijelio namjeru glavnih izvršilaca

255. Uzimajući u obzir prethodno navedeno, Apelaciono vijeće ne nalazi spornim da je i kod optuženog postojala svijest o genocidnoj namjeri glavnih izvršilaca. Vijeće nalazi da je optuženi morao biti svjestan, imajući u vidu sve prethodno opisane okolnosti, a koje se ne mogu posmatrati odvojeno, da su iste preduzimate prema Bošnjacima iz Srebrenice iz jedinog konkretnog razloga-činjenice da pripadaju jednoj nacionalnoj, etničkoj odnosno vjerskoj skupini.

256. Kao što je ranije navedeno, radnje pripadnika 6. Bataljona pod komandom optuženog su predstavljale kariku u lancu realizacije genocidnog plana i kao takve se ne mogu posmatrati izolovano, nego u cijelom kontekstu dešavanja što uključuje i prihvati i čuvanje zarobljenika, a sve dovodi do nesumnjivog zaključka da sve te radnje u cjelini predstavljaju radnje pomaganja. Apelaciono vijeće je utvrdilo da iako na strani optuženog nije postojao doprinos kao kod drugih pomogača pravosnažnim presudama vezanim za događaje u Srebrenici, ipak je bio dovoljan da se njegove radnje kvalifikuju kao pomogačke, ali istovremeno je utvrdilo da tako preduzete radnje, u svim okolnostima konkretnog slučaja, nisu takvog intenziteta i značaja da bi nesumnjivo ukazale na namjeru da istrijebi muslimansko stanovništvo Srebrenice.

257. Ovo vijeće zaključuje da je optuženi postupao sa umišljajem, te iako nije lično posjedovao namjeru istrebljenja Bošnjaka, kao jedne nacionalne, etničke ili vjerske skupine, kroz sve prethodno opisane okolnosti, bio je svjestan takvog cilja i genocidne namjere glavnih izvršilaca. Optuženi je, po ocjeni ovog vijeća, bio svjestan da su ubistva u Petkovcima dio realizacije genocidnog plana. Stoga se radnja optuženog u izvršenju krivičnog djela Genocida može podvesti pod definiciju pomaganja, iz člana 31. KZ BiH.

258. Naime, ovo vijeće konačno zaključuje, optuženi je postupajući s umišljajem, a prethodno spoznavši razmjere šireg genocidnog plana kreiranog glavnih izvršilaca, pristao poslužiti kao sredstvo koje je doprinijelo istrebljenju zaštićene grupe- skupine bošnjačkog naroda opštine Srebrenica, te je svojim radnjama pomogao u realizaciji namjere potpunog uništenja Bošnjaka iz enklave Srebrenica, a time i djelimičnog istrebljenja Bošnjačkog naroda Istočne Bosne.

259. U takvim njegovim radnjama ostvarena su sva obilježja pomaganja u Genocidu iz člana 141, u vezi sa članom 24..preuzetog KZ SFRJ.

XI. IZMJENE U ČINJENIČNOM OPISU IZMJENJENE OPTUŽNICE

260. Apelaciono vijeće je izvršilo određene intervencije u činjeničnom opisu precizirane optužnice, koje se odnosi na radnje optuženog nakon ubistva zarobljenika pri tome ne dirajući u objektivni identitet između optužnice i presude. Naime, vijeće je činjenično stanje precizirane opisano u optužnici, prilagodilo dokazima izvedenim na glavnom pretresu i činjeničnom stanju kakvo iz analize istih proizilazi.

261. Naime, vijeće je iz činjeničnog opisa izostavilo i radnje optuženog koje se odnose na skrivanje leševa ubijenih i tragova krivičnog odjela, tj. pomaganje nakon što su zarobljena lica već bila ubijena, obzirom da nije dokazano postojanje prethodnog dogovora između optuženog i izvršilaca, vojske i policije RS-a, da se to učini, a što je neophodno kod postojanje takve vrste pomaganja.

262. Naime, odredbom člana 24. stav 2. Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, propisano je:

Kao pomaganje u učinjenju krivičnog djela smatra se naročito: davanje savjeta ili uputstava kako da se učini krivično djelo, stavljanje učiniocu na raspolaganje sredstava za izvršenje krivičnog djela, otklanjanje prepreka za izvršenje krivičnog djela, kao i unapred obećano prikrivanje krivičnog djela, učinioca, sredstava kojima je krivično djelo učinjeno, tragova krivičnog djela ili predmeta pribavljenih krivičnim djelom.

263. Dakle, uzimajući u obzir navedenu zakonsku odredbu, te analizom izvedenih dokaza, Apelaciono vijeće zaključuje da Tužilaštvo nije dokazalo postojanje činjenica i okolnosti iz kojih bi nesumnjivo proizlazilo postojanje unaprijed datog obećanja optuženog (na neposredan ili posredan način) da će optuženi nakon što zarobljenici budu ubijeni, pomoći izvršiocima u smislu sakrivanja tijela, odnosno uklanjanju tragova krvi ubijenih zarobljenika. Prema navedenoj definiciji pomaganja iz člana 24. stav 2. KZ SFRJ kao pomaganje u izvršenju krivičnog djela (između ostalog) naročito se smatra *unaprijed obećano prikrivanje krivičnog djela*, a što se, kad se analizira činjenični opis precizirane optuženice, pored drugih radnji, također optuženom stavlja na teret. Tako definisno pomaganje izvršiocima, podrazumjeva utvrđivanje i obrazlaganje postojanja takovog obećanja koje se može manifestovati verbalno, neverbalno, direktno ili indirektno.

264. Apelaciono vijeće ističe da je zadaće tužioca u tom dijelu bila takva da je morao izvesti dokaze iz kojih se može vidjeti koje su to konkretne radnje, koje optuženi poduzima pri izvršenju krivičnog djela, kojima ostvaruje obilježja krivičnog djela. Posebno kada se radi o krivičnom djelu izvršenom od strane više lica, ili kada je u pitanju pomaganje u izvršenju krivičnog djela, njihove radnje moraju biti dovoljno elaborirane i dokazane, da bi njihove radnje mogle podvesti pod odgovarajući institut krivičnog materijalnog prava.

265. U konkretnom slučaju, kada se govori o pomagačkim radnjama optuženog nakon ubistva zarobljenih lica, nije dovoljno pozvati samo se na odgovarajuće odredbe krivičnog zakona, bez navođenja i utvrđivanja okolnosti i činjenica iz kojih bi se mogao izvući zaključak da postoji određena vrsta obećanja (direktnog ili indirektnog) da se pomogne izvršiocima prilikom prikriivanja tragova krivičnog djela.
266. Dakle, u konkretnom slučaju, tužilaštvo nije dokazalo koje su to konkretne radnje optuženog iz kojih bi se mogao izvući zaključak o unaprijed datom obećanju o prikriivanju tragova krivičnog djela da bi se optuženi mogao tretirati kao pomagač u izvršenju krivičnog djela i to nakon ubistva zarobljenih lica tj. tužilaštvo nije izvodilo dokaze iz kojih bi se moglo utvrditi postojanja unaprijed datog obećanja, a što je od bitnog značaja u procesu izvršenja djela, pa sam u tom kontekstu i izvršene izmjene u činjeničnom opisu precizirane optužnice.

XII. ODLUKA O KAZNI, TROŠKOVIMA KRIVIČNOG POSTUPKA I IMOVINSKO-PRANVIM ZAHTJEVIMA

i. Odluka o kazni

267. Vijeće je prilikom odmjeravanja kazne optuženom Stanišiću, polazeći od opće svrhe kažnjavanja propisane članom 33.¹³⁷ KZ SFRJ i slijedeći pravila za odmjeravanje kazne predviđena članom 41.¹³⁸ KZ SFRJ, pritom imajući u vidu zakonski okvir kazne propisane za ovo krivično djelo, cijenilo i uzelo u obzir sve relevantne okolnosti i optuženom izreklo kaznu zatvora u trajanju od 5 (pet) godina.
268. U odnosu na stepen krivične odgovornosti, Vijeće je utvrdilo da je optuženi postupao sa direktnim umišljajem, odnosno da je bio svjestan da svojim postupanjem pomaže drugima u izvršenju djela, na što je i pristao.
269. Sud je na strani optuženog našao kao otežavajuće okolnosti broj ubijenih, posebno cijeneći činjenicu da je među ubijanim bilo kako lica mlađe životne dobi, tako i starijih lica. Također, kao otežavajuća okolnost cijanjeno je da su svega dvije osobe preživjele strijaljanje, a radi se o osobama koje će nositi bolnu traumu ovog događaja.
270. Kao olakšavajuće okolnosti sud, u odnosu na ovog optuženog cijenio njegove lične i porodične prilike tj. njegovo narušeno zdravstveno stanje, da je porodičan čovjek, kao i činjenicu da je njegov doprinos u izvršenju djela bio manji u odnosu na druge pomače u genocidu (kako je tu utvrđeno u drugim presudam Suda BiH za događaje nakon pada Srebrenice)
271. Dakle, Vijeće je na osnovu svih provedenih dokaza došlo do nesumnjivog zaključka da je optuženi umišljajno ostvario sva bitna obilježja djela za koje je

¹³⁷ Član 33. KZ SFRJ (svrha kažnjavanja)

¹³⁸ Član 41. KZ SFRJ (opšta pravila odmjeravanja kazne)

oglašen krivim, a koje je počinio na način opisan u izreci presude, te nalazi da je izrečena kazna zatvora u trajanju od 5 (pet) godina predstavlja adekvatan odraz društvene osude djela, kao i da će ista ostvariti ciljeve generalne i specijalne prevencije srazmjerna težini počinjenog djela i nastupjelim posljedicama, te da će se istom ostvariti svrha kažnjavanja, kao i da je njena visina u srazmjeri sa naprijed navedenim okolnostima na strani optuženog.

ii. Odluka o uračunavanju lišenja slobode i pritvora u izrečenu kaznu

272. Apelaciono vijeće je na osnovu člana 50. stav 1. KZ SFRJ optuženom s u izrečenu kaznu uračunalo i vrijeme provedeno u pritvoru i to u periodu od 21.06.2012. godine do 12.04.2013. godine a sve u skladu sa rješenjima određivanju i produženju pritvora.

iii. Odluka o troškovima krivičnog postupka i imovinsko-pravnom zahtjevu

273. Vijeće je našlo opravdanim osloboditi optuženog obaveze naknade troškova ovog krivičnog postupka, s obzirom da je optuženi lošeg imovnog stanja.

274. U tom smislu, imajući u vidu dužinu trajanje postupka kao i da je ovom presudom pravosnažno osuđen na višegodišnju kaznu zatvora, što znači da će u narednom periodu biti objektivno spriječen da ostvaruje zaradu, te cijeneći da su u dosadašnjem toku postupka i troškovi zastupanja putem branioca po službenoj dužnosti, plaćani iz budžetskih sredstava Suda, obavezivanjem optuženog na plaćanje troškova krivičnog postupka bi, prema ocjeni Apelaciono vijeća, bilo dovedeno u pitanje njegovo izdržavanje, zbog čega je Vijeće, primjenom člana 188. stav 4. ZKP BiH, donijelo odluku o oslobađanju optuženog od obaveze naknade troškova krivičnog postupka.

275. Na osnovu odredbe člana 198. stav 2. ZKP BiH, našavši da podaci krivičnog postupka u odnosu na optuženog Stanišić Ostoju kojeg je Sud ovom presudom oglosio krivim, ne pružaju pouzdan osnov ni za potpuno ni za djelimično presuđenje, Sud je oštećene uputio da imovinskopravni zahtjev u cjelini mogu da ostvare u parničnom postupku.

ZAPISNIČAR:
Pravni savjetnik-asistent
Nedim Muminović

PREDSJEDNIK VIJEĆA
SUDIJA
Mirko Božović

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: protiv ove presude žalba nije dozvoljena

IV. ANEKS 1 - UTVRĐENE ČINJENICE U PREDMETIMA PRED MKSJ

Redni br. UČT:	Paragraf u presudi po žalbi	Paragraf u prvostepenoj presudi	UTVRĐENE ČINJENICE KT = Prvostepena presuda Krstiću IT-98-33-T KA = Drugostepena presuda Krstiću IT-98-33-A BT = Prvostepena presuda Blagojeviću IT-02-60-T BA = Drugostepena presuda Blagojeviću IT-02-60-A
1		KT 481	...postojao je oružani sukob između BiH i njenih oružanih snaga s jedne i Republike Srpske i njenih oružanih snaga s druge strane.
2		BT 549	...od 11. jula do 1. novembra 1995. u istočnoj Bosni je postojao oružani sukob.
3		BT 551	Napad, koji su izvršili VRS i MUP, planiran je i definisan u naređenju "Krivaja 95".
4		BT 551	Napad je nastavljen nakon pada Srebrenice i njime je pogođeno oko 40.000 ljudi koji su u vrijeme napada na Srebrenicu živjeli u toj enklavi.
5		BT 552	ogromnu većinu ljudi u samoj enklavi i u koloni činili su civili.
6		BT 673	...ciljnu grupu su činili bosanski Muslimani iz Srebrenice – znatan dio grupe bosanskih Muslimana.
7		BT 111	Već u februaru 1995. VRS je elementima Bratunačke brigade ograničavao kretanje međunarodnih konvoja humanitarne pomoći i zaliha za Srebrenicu i druge enklave.
8		BT 111	Tokom cijelog proljeća 1995. VRS je nastavio da ograničava pristup enklavama, uzrokujući dalje pogoršanje životnih uslova stanovnika i slabljenje vojne moći UNPROFOR-a.
9		BT 106	Dana 8. marta 1995. vrhovni komandant Oružanih snaga RS, predsjednik Karadžić, izdao je Direktivu za dalja dejstva op. br. 7: "planskim i osmišljenim borbenim aktivnostima" trebalo je stvoriti "uslove totalne nesigurnosti, nepodnošljivosti i besperspektivnosti daljnjeg opstanka i života mještana u Srebrenici i Žepi"
10		BT 106	Odvajanje enklava Srebrenice i Žepe palo je u zadatak Drinskom korpusu.
11		BT 106	Kao posljedica direktive [predsjednika Karadžića], general Ratko Mladić je 31. marta 1995. izdao Direktivu za dalja dejstva, op. br. 7/1, u kojoj su navedeni daljnji zadaci Drinskog korpusa.

12		BT 103	Dana 4. jula 1994. pukovnik Ognjenović, tadašnji komandant Bratunačke brigade, poslao je jedinicama Bratunačke brigade jednu informaciju. U ovoj informaciji u glavnim crtama je izložio "konačni cilj" VRS-a: "[...] da Podrinje bude u cijelosti srpsko. Enklave: Srebrenica, Žepa i Goražde moraju biti vojnički poražene." U toj informaciji se dalje kaže sljedeće: "Vojsku RS moramo neprekidno opreмати, obučavati disciplinovati i pripremati za izvršenje tog odlučujućeg zadatka - protjerivanja muslimana iz enklave Srebrenica. Oko enklave Srebrenica nema povlačenja, već se mora ići naprijed. Neprijatelju treba zagorčavati život i činiti nemogućim privremeni opstanak u enklavi, da bi što prije organizovano masovno napustio enklavu, shvatajući da mu u njoj nema opstanka"
13		BT 105	Na sastanku između komandanta UNPROFOR-a i generala Mladića 7. marta 1995. u Vlasenici, general Mladić je izrazio nezadovoljstvo režimom zaštićenih zona i naznačio da bi mogao vojno napasti istočne enklave.
14		BT 112	Procjene su bile da će bez dostave svježih zaliha gotovo polovina stanovništva Srebrenice krajem juna ostati bez hrane.
15		BT 112	Od maja u enklavu nije bila dozvoljena dostava svježih zaliha hrane, mliječnih proizvoda, te proizvoda od brašna i mesa.
16		BT 112	Zbog manjka namirnica, Holandski bataljon nije više mogao držati svoju narodnu kuhinju, otvorenu da bi se nahranilo najugroženije stanovništvo.
17		BT 111	U julu 1995. u Holandskom bataljonu vladala je strahovita nestašica municije, što je ponovo bila posljedica blokade koju je VRS uveo na dotur zaliha.
18		BT 117	Opšte uzev, VRS je granatirao zapadni dio enklave, a selo Slatina je gađano mnogo puta u periodu koji je prethodio julu 1995.
19		BT 117	Bratunačka brigada je otvarala snajpersku vatru na enklavu i dva puta ulazila u nju.
20		BT 117	Dana 25. maja 1995. [Bratunačka brigada] otvorila je vatru i na Srebrenicu.
21		KT 31; BT 125	Ofenziva VRS-a na Srebrenicu započela je 6. jula 1995.

22		BT 125	Zbog loših vremenskih uslova, 7. i 8. jula je bilo relativno mirno, ali se granatiranje pojačalo oko 9. jula. Tokom napada, jedinice VRS-a granatirale su enklavu Srebrenica, a posebno grad Srebrenicu, Potočare i položaje Holandskog bataljona, između ostalog "iz pravca Bratunca."
23		BT 125	Srebrenica je granatirana sve do pada enklave 11. jula. Suprotno očekivanjima VRS-a, Armija BiH je pružila veoma slab otpor.
24		KT 122	. . . granatiranje je započelo 6. jula 1995., kako je krenula i operacija "Krivaja 95."
25		KT 122	8. jula 1995. kolona izbjeglica dospjela pod artiljerijsku vatru VRS-a (Drinskog korpusa).
26		KT 122	9. jula 1995. kako tenkovi VRS-a otvaraju vatru prema gradu Srebrenici, iako su se u blizini nalazile samo izbjeglice i baza UN-a.
27		KT 122	Ponovo, 10. jula 1995., uprkos vojničkim uspjesima koje je VRS već postigao, granatiranje se nastavilo cijelog tog i idućeg dana
28		KT 122	Granate koje je ispalio VRS pogodile su bolnicu, gdje se sklonilo 2.000 civila, pri čemu je poginulo šestero ljudi.
29		KT 123	Hiljade stanovnika, očajnički tražeći zaštitu, okupile su se oko baze UNPROFOR-a čete "Bravo", da bi na kraju silom provalili unutra.
30		KT 123	Haotična scena postala je još konfuznija kada su oko podneva minobacačke granate pale u krug baze, ranivši nekoliko ljudi.
31		KT 123	Nakon granatiranja čete "Bravo" i na poticaj vojnika Holandskog bataljona, bosanskomuslimanski stanovnici Srebrenice počeli su kretati na sjever, prema Potočarima.
32		KT 123	VRS je isto tako započeo s akcijom spaljivanja kuća bosanskih Muslimana kako bi osigurao da za njihove vlasnike više ne bude povratka.
33		KT 125, 123, 147, 430; BT 131	. . . granatiranje Srebrenice, koje je izvršio Drinski korpus 10. i 11. jula 1995., do kada su prvobitni ciljevi operacije "Krivaja 95" već bili postignuti, bilo smišljeno kako bi se bosansko-muslimansko stanovništvo zastrašilo i istjeralo iz grada Srebrenice.
34		KT 121, 429; BT 120	. . . cilj plana za operaciju "Krivaja 95" bio je svodjenje srebreničke "zaštićene zone" na njeno gradsko središte, te da je predstavljao korak prema obuhvatnijem cilju VRS-a da bosansko-muslimansko stanovništvo gurne u humanitarnu krizu i da na kraju eliminiše enklave.

35		KT 146	Svakako, suočene sa realnošću svoje užasne situacije uvečer 11. jula 1995., izbjeglice iz Srebrenice bučno su zahtijevale da izađu iz enklave. . . . mnoge od bosanskih Muslimanki u bazi već su rekly vojnicima Holandskog bataljona da čekaju da stignu autobusi i da odu.
36		KT 147 u julu 1995. bosansko-muslimansko stanovništvo Srebrenice nije bilo u položaju da zaista bira hoće li otići ili ostati na tom području.
37		KT 41	Kako je prolazio dan 12. juli 1995., i ovako teški fizički uslovi postali su još gori zbog aktivne kampanje terora koja je povećala paniku stanovništva, tako da su svi izbezumljeno željeli otići. Izbjeglice u bazi vidjele su srpske vojnike kako pale kuće i stogove sijena.
38		KT 147	Osim toga, general Mladić je bio taj koji je zakazao sastanke u hotelu "Fontana".
39		BT 133	Popodne 11. jula general Mladić, general Živanović i general Krstić, u pratnji još nekoliko oficira VRS-a, obišli su Srebrenicu. Tamo su ih dočekali, između ostalih, pripadnici 10. diverzantskog odreda, "Vukovi sa Drine" i pripadnici 2. romanijske motorizovane brigade.
40		KT 36	Kasno poslijepodne 11. jula 1995. general Mladić, u pratnji generala Živanovića (tadašnjeg komandanta Drinskog korpusa), generala Krstića (u to vrijeme zamjenika komandanta i načelnika štaba Drinskog korpusa) i drugih oficira VRS-a, trijumfalno je prošetao praznim ulicama Srebrenice. Taj trenutak snimio je filmskom kamerom srpski novinar Zoran Petrović
41		KT 149, 148, 147, 433	. . . 12. i 13. jula 1995., bosansko-muslimanski civili iz Srebrenice, koji su autobusima odvezeni iz Potočara, nisu slobodno izabrali da napuste područje bivše enklave.
42		KT 425	Po zauzimanju Srebrenice u julu 1995., snage bosanskih Srba skovale su i sprovele plan da iz enklave odvezu sve žene, djecu i starce bosanske Muslimane
43		KT 37	Iako su tamo velikom većinom bili okupljeni žene, djeca, starci i invalidi, svjedoci su procijenili da se u samoj bazi UN-a nalazilo najmanje 300 muškaraca, dok ih je u masi izvan baze bilo između 600 i 900.
44		KT 84, 426, BT 671	. . . u julu 1995. snage bosanskih Srba su, nakon pada Srebrenice, pogubile nekoliko hiljada muškaraca bosanskih Muslimana. Ukupan broj pogubljenih kreće se vrlo vjerovatno između 7000 i 8000 muškaraca.

45		BT 719	. . . više hiljada mladića i muškaraca bosanskih Muslimana je bilo zarobljeno, zatočeno, pogubljeno, pokopano i ponovno zakopano.
46		BT 291	Hiljade muškaraca bosanskih Muslimana iz srebreničke enklave pogubljene su i pokopane na raznim lokacijama u opštinama Srebrenica, Bratunac i Zvornik.
47	KA 35	KT 591-599	. . . ubijanje su organizirali i nadzirali neki članovi Glavnog štaba VRS-a.
48	KA 28		...ubijeni muškarci činili su približno petinu cijele srebreničke zajednice.
49		KT 37	Do večeri 11. jula 1995. u Potočarima se okupilo oko 20.000 do 25.000 izbjeglica bosanskih Muslimana. Njih nekoliko hiljada nahrupilo je u samu bazu UN-a, dok su se drugi smjestili po obližnjim fabrikama i poljima.
50		KT 1	U roku od nekoliko dana snage bosanskih Srba protjerale su otprilike 25.000 bosanskih Muslimana, većinom žena, djece i staraca koji su živjeli na tom području, i u atmosferi terora ih ukrkali u pretrpane autobuse, da bi ih potom prebacili preko linija sukoba na teritoriju pod kontrolom bosanskih Muslimana
51		KT 38	Uslovi u Potočarima bili su užasni.
52		BT 147	Od 11. do 13. jula 1995. temperatura je bila veoma visoka i dostizala je 35 stepeni Celzija, a ta mala količina vode nije bila dovoljna za 20.000 do 30.000 izbjeglica okupljenih ispred baze UNPROFOR-a. Situacija je bila jedva nešto povoljnija u bazi u kojoj je bilo tekuće vode.
53		KT 150	Izbjeglice bosanski Muslimani koji su se sklonili u bazu ili oko nje bili su 12. i 13. jula 1995., po dolasku srpskih snaga u Potočare, izvrgnuti kampanji terora koja se sastojala od prijetnji, vrijeđanja, pljačkanja i spaljivanja obližnjih kuća, batinanja, silovanja i ubistava
54		KT 42	Tokom poslijepodneva 12. jula 1995. srpski vojnici su se umiješali u masu.
55		KT 45	[U toku noći 12. jula], bolničar Holandskog bataljona naletio na dvojicu srpskih vojnika koji su silovali jednu mladu ženu.
56		KT 46	Nekoliko je ljudi bilo toliko izbezumljeno od straha da su počinili samoubistvo vješanjem.
57		KT 46	Tokom noći i rano idućeg jutra masom su se proširile priče o silovanjima i ubistvima, pa je logor zahvaćao sve veći strah.

58		BT 167	Raspoloženje među izbjeglicama u Potočarima tokom večeri i noći 12. jula bilo je "strašno."
59		KT 47	Izjutra 13. jula 1995. Neke izbjeglice, koje su tražile vodu, naišle su na hrpe tijela kod obližnjeg potoka. To što su pronašli tijela na tako vidljivom mjestu pojačalo je njihovu odlučnost da pobjegnu što je prije moguće.
60		KT 434	Pripadnici Drinskog korpusa koji su se 12. i 13. jula 1995. nalazili u bazi u Potočarima, morali su biti svjesni katastrofalne humanitarne situacije u kojoj su se nalazili izbjegli bosanski Muslimani i zlostavljanja od strane snaga bosanskih Srba, ali na to nisu reagovali.
61		KT 435	Pripadnici Drinskog korpusa koji su 12. i 13. jula 1995. bili u bazi u Potočarima, znali su da se prema muškarcima bosanskim Muslimanima, razdvojenima od žena, djece i staraca, ne postupa u skladu sa prihvaćenom praksom za pronalaženje počinitelja ratnih zločina, te da vlada užasna neizvjesnost u vezi sa sudbinom tih muškaraca.
62		KT 43	U kasnim jutarnjim satima 12. jula 1995. hrpa od 20 do 30 tijela bila je nagomilanih iza zgrade "Transporta" u Potočarima, uz neki stroj nalik na traktor.
63		KT 44	. . . te noći odvedeni su trojica braće, od kojih je jedan bio tek dijete, dok su ostali bili adolescenti. Kada je majka dječaka krenula da ih traži, našla ih je zaklane.
64		KT 58	Dana 13. jula 1995. vojnici Holandskog batlajona primijetili su jasne znake da bosanski Srbi ubijaju neke od muškaraca bosanskih Muslimana koji su bili izdvojeni.
65		BT 168	Pripadnici VRS-a i MUP-a su, idući između izbjeglica bosanskih Muslimana, odvajali sve bosanske Muslimane od 16 do otprilike 60 ili 70 godina od njihovih porodica.
66		BT 168	Odvajanje muškaraca se nastavilo 12. i 13. jula.
67		BT 169, 53	Muškarce bosanske Muslimane upućivali su na različita mjesta, ali su većinu slali u "Bijelu kuću" pored štaba UNPROFOR.
68		KT 157	... kada su odvedeni u "bijelu kuću", bili su prisiljeni da prije ulaska ostave svoje stvari, uključujući i novčanike i lične dokumente, na velikoj hrpi ispred zgrade.
69		KT 158, 435	oficiri Drinskog korpusa sudjelovali u obezbjeđivanju autobusa i da su nadgledali njihovo putovanje iz enklave, što daje razloga za

			zaključak da su i oni odigrali ulogu u ukrcavanju bosansko-muslimanskih izbjeglica u autobuse.
70		KT 158	Oficiri Drinskog korpusa viđeni su i u blizini "bijeke kuće" u vrijeme kada su tamo bili zatočeni izdvojeni muškarci.
71		KT 159	Počevši od poslijepodneva 12. jula 1995. i tokom cijelog 13. jula 1995. muškarci zatočeni u "bijeloj kući" odvoženi su autobusima iz baze u Potočarima na mjesta zatočenja u Bratuncu.
72		KT 160, 547	Kasnije, nakon što su svi civili bosanski Muslimani otišli iz Potočara, hrpe ličnih stvari, uključujući i lične karte, oduzete muškarcima bosanskim Muslimanima, spaljene su.
73		KT 48	Žene, djeca i starci potrpani su 12. i 13. jula 1995. u autobuse i pod kontrolom snaga VRS-a odvezeni iz Potočara na teritoriju pod kontrolom bosanskih Muslimana u blizini Kladnja.
74		KT 50	Vojnici Holandskog batljajona pokušali su pratiti autobuse iz Potočara, u kojima su se nalazili civili bosanski Muslimani. Uspjeli su ispratiti prvi konvoj izbjeglica 12. jula 1995., no nakon toga su zaustavljeni na putu, a vozila su im ukradena uz prijetnju oružjem.
75		KT 51	Odvoženje bosansko-muslimanskog civilnog stanovništva iz Potočara dovršeno je uvečer 13. jula 1995. do 20:00 sati.
76		BT 266	Na osnovu dokaza utvrđeno je da je te večeri do 19:00 ili 20:00 sati Potočare autobusima i kamionima napustilo ukupno oko 9.000 do 10.000 muškaraca, žena, djece i starih ljudi bosanskih Muslimana.
77		KT 547, 56	Htijenje da se pohvataju svi bosansko-muslimanski muškarci bilo je tako jako da su bosansko-srpske snage kod Tišće sistematski zaustavljale autobuse koji su prevozili žene, djecu i starije i provjeravale da li se u njima kriju i muškarci.
78		KT 142, 431	. . . Drinski korpus odigrao je značajnu ulogu prilikom obezbjeđivanja autobusa i drugih vozila koja su korišćena za odvoženje bosanskomuslimanskih žena, djece i staraca iz baze u Potočarima 12. i 13. jula 1995., kao i u nabavi goriva potrebnog za izvođenje tog zadatka.
79		KT 66	Nije učinjen nikakav vidljivi napor da se zarobljenike iz Potočara drži odvojeno od muškaraca iz kolone, zarobljenih u šumi.

80		KT 347, 464	. . . general Krstić naredio je da se nabave autobusi za prevoz bosansko-muslimanskog stanovništva iz Potočara 12. i 13. jula 1995., svojim podređenima naredio je da se obezbijedi cesta kojom će autobusi ići u Kladanj i on je nadzirao cjelokupni tok operacije prevoza.
81		BT 218	Kako se situacija u Srebrenici zaoštravala i dosegla krizu uveče 10. jula, među bosanskim Muslimanima se proširila vijest da vojno sposobni muškarci treba da krenu u šumu, formiraju kolonu sa pripadnicima 28. divizije Armije BiH i pokušaju se probiti prema teritoriji pod kontrolom bosanskih Muslimana sjeverno od srebreničke enklave
82		BT 218	Dana 11. jula oko 22:00 sati, "komanda divizije", zajedno s opštinskim vlastima bosanskih Muslimana u Srebrenici, odlučila je da formira kolonu.
83		KT 60	Mlađi muškarci bojali su se da će ih ubiti ako padnu u ruke bosanskih Srba u Potočarima i vjerovali da su im šanse veće ako kroz šume pokušaju pobjeći do Tuzle.
84		BT 219	Do večeri 11. jula, 10.000 do 15.000 izbjeglica bosanskih Muslimana okupilo se blizu sela Jagličići i Šušnjari i krenulo prema sjeveru.
85		KT 62	Oko ponoći 11. jula 1995. kolona se počela kretati duž poteza Konjević Polje- Bratunac.
86		BT 220	Ta grupa bosanskih Muslimana sastojala se uglavnom od mladića i muškaraca od 16 do 65 godina, [] i nekoliko žena, djece i starih ljudi.
87		KT 61	Čelo kolone činile su jedinice 28. divizije, nakon njih su išli civili pomiješani sa vojnicima, a na začelju kolone nalazio se Samostalni bataljon 28. divizije.
88		KT 162	Narednih dana jedinice VRS-a, uključujući i jedinice Drinskog korpusa koje nisu bile angažovane u pohodu na Žepu, raspoređene su na zadatak da blokiraju kolonu. Osim ovih jedinica Drinskog korpusa, u akciji blokiranja kolone dejstvovala su i jedinice van sastava Drinskog korpusa, uključujući jedinice specijalne brigade policije Ministarstva unutrašnjih poslova (MUPa), elemente bataljona vojne policije 65. zaštitnog puka, a kasnije i elemente opštinske policije.
89		KT 162	Niz prisluškivanih razgovora registrovanih tokom 12. i 13. jula 1995. otkriva da su Drinski korpus i VRS uopšte sticali sve više saznanja o koloni.

90		BT 221; KT 62	[Dana] 12. jula. . .[K]asnije tog dana na kolonu je otvorena žestoka vatra. Oružane snage bosanskih Srba, među kojima je bilo mnogo jedinica MUP-a koje su patrolirale putem između Kravice i Konjević-Polja i putem između Konjević-Polja i Nove Kasabe, otvorile su vatru na kolonu uz primjenu artiljerijskog oružja, mitraljeza i ručnih bombi.
91		BT 222	U periodu od 12. do 17. jula, pripadnici Drinskog korpusa i njemu potčinjenih brigada pretraživali su područje kako bi zarobili muškarce iz kolone.
92		KT 63	Tokom poslijepodneva 12. jula 1995., ili najkasnije u ranim večernjim satima, snage bosanskih Srba počele su zarobljavati veliki broj ljudi sa začelja kolone.
93		KT 295	12. i 13. jula 1995. zarobljeno je nekih 6000 ljudi iz kolone koja je bježala kroz šumu.
94		KT 63	Na nekim mjestima su postavljene zasjede, a na drugima su bosanski Srbi pozivali ljude iz šume, nagovarajući ih da se predaju i obećavajući da će se pridržavati Ženevskih konvencija.
95		KT 63	Snage bosanskih Srba su muškarcima bosanskim Muslimanima oduzimale ličnu imovinu, a neke od njih bi na licu mjesta likvidirali.
96		KT 436	U periodu od 12. do 18. jula 1995., brigade Drinskog korpusa, a posebno Bratunačka i Zvornička brigada, bile su angažovane u borbenim dejstvima protiv kolone bosanskih Muslimana koja se nastojala probiti na teritoriju pod kontrolom bosanskih Muslimana.
97		KT 62	Samo otprilike jedna trećina muškarca uspješno je prešla asfaltnu cestu i kolona je razbijena u dva dijela.
98		KT 65	Jaka vatra i granatiranje nastavili su se tokom cijelog dana 12. jula 1995. sve do u noć, i na kraju su ljudi sa čela kolone izgubili svaku nadu.
99		BT 238	Grupa od otprilike 2.000 do 3.000 ljudi iz kolone stigla je na područje između Konjević-Polja i Nove Kasabe do jutra 13. jula. 826 Nisu mogli preći put jer su ga blokirale jedinice bosanskih Srba. Oko 13:00 sati snage bosanskih Srba su opkolile tu veliku grupu. . . . Veliku grupu su tada prisilili da krene asfaltnim putem.
100		BT 240	Između 1.000 i 4.000 zarobljenih muškaraca bosanskih Muslimana iz kolone držano je 13. jula na livadi u Sandićima, koja se nalazi na putu Konjević-Polje-Bratunac. Većina muškaraca su bili civili.
101		BT 242	. . . zarobljenici su dobijali batine cijeli dan, a neki su i ubijeni.

102		BT 242	Tokom dana ranjeni i povrijeđeni su poslani u jednu kuću u blizini livade i kasnije pogubljeni.
103		KT 65	Dana 13. jula 1995. nastavili su cestom Kalesija-Zvornik, gdje su isto tako padali u zasjede i gdje su pretrpjeli daljnje žrtve.
104		KT 65	. . . čelo kolone uspjelo se konačno 16. jula 1995. probiti do teritorije pod nadzorom bosanskih Muslimana. Snage ABiH u napadu iz pravca Tuzle pritekale su u pomoć nadolazećoj koloni probivši liniju u širini od oko kilometar i po.
105		KT 66	Muškarci bosanski Muslimani, koji su u Potočarima odvojeni od žena, djece i staraca (čiji broj je iznosio otprilike 1000), prebačeni su u Bratunac, gdje su kasnije dovedeni muškarci bosanski Muslimani zarobljeni u koloni.
106		KT 180	Naselje Bratunac nalazilo se u zoni odgovornosti Bratunačke brigade Drinskog korpusa.
107		BT 492	. . . pripadnici Vojne policije Bratunačke brigade u noćima 12. i 13. jula učestvovali su u pritvaranju muškaraca bosanskih Muslimana u Bratuncu, i u autobusima i u školi "Vuk Karadžić."
108		BT 492	. . . u školi "Vuk Karadžić" i oko nje bilo je još pripadnika Bratunačke brigade.
109		BT 499	. . . pripadnici Vojne policije Bratunačke brigade sproveli autobuse s muškarcima bosanskim Muslimanima, određenim da budu ubijeni, do dvije škole (Orahovac i Pilica) u kojima su ti muškarci privremeno zatočeni i kasnije pogubljeni.
110	BA 72	BT 264; KT 179	Hiljade bosanskih Muslimana je 12. i 13. jula stiglo u Bratunac i tamo je zatočeno od jednog do tri dana. Smješteni su u privremene zatočeničke objekte, npr. u školu "Vuk Karadžić" i oko nje, na fudbalski stadion u Bratuncu, kao i u autobuse parkirane po ulicama u Bratuncu.
111		BT 264	Bezbjednosna situacija u gradu je bila veoma napeta i haotična.
112	BA 72	BT 264	Uslovi zatočenja su bili strašni. Zatočenici nisu dobivali dovoljne količine hrane i vode i mučili su se u pretrpanim zatočeničkim objektima i autobusima u kojima je bilo nepodnošljivo vruće.
113		BT 267	U Bratuncu je u noći 13. jula bilo parkirano između 80 i 120 autobusa i kamiona, a procjenjuje se da je u njima bilo zatočeno od 3.500 do 4.500 muškaraca bosanskih Muslimana.
114		BT 268	Autobuse u Bratuncu čuvali su pripadnici oružanih snaga Republike Srpske, među kojima je bilo nekoliko pripadnika voda Vojne policije

			Bratunačke brigade, pripadnika civilne policije MUP-a, kao i naoružanih civila-dobrovoljaca.
115		KT 295	Do 13. jula 1995. počelo je provođenje plana Drinskog korpusa za masovne egzekucije.
116		KT 295	. . . komanda Drinskog korpusa je do večeri 13. jula 1995. morala znati da VRS planira da pogubi sve te hiljade vojno sposobnih muškaraca bosanskih Muslimana, zarobljenih na području bivše enklave.
117		KT 181	... vojna policija Bratunačke brigade je 14. i 15. jula 1995. bila angažovana u sprovođenju tih zarobljenika na lokacije za zatočenje na sjeveru.
118		KT 66	Nakon što su u Bratuncu bili zatočeni jedan do tri dana, zarobljenici su prebačeni na druga mjesta budući da su autobusi korišćeni za evakuaciju žena, djece i staraca iz Potočara bili ponovo na raspolaganju.
119		KT 68, 66	Muškarce su prvo odvodili u prazne škole ili skladišta. Nakon što bi ih tamo držali nekoliko sati, ukrcali bi ih u autobuse ili kamione, odveli na neko drugo mjesto i tamo ih pogubili.
120		KT 171	Golema većina zarobljenika uhvaćena je na cesti između Bratunca i Konjević Polja 13. jula 1995. godine.
121		BT 192	Transport muškaraca bosanskih Muslimana iz Potočara 13. jula krenuo je u pravcu Bratunca, s odredištem na području odgovornosti Zvorničke brigade.
122		BT 717; KT 179	Većina tih muškaraca i mladića iz kolone zarobljena je 13. jula 1995. na cesti Bratunac - Milići.
123		BT 674	Snage bosanskih Srba odvojile su vojno sposobne muškarce u Potočarima, te zarobile one koji su bili u koloni koja se kretala ka Tuzli, bez obzira na njihov vojni ili civilni status.
124		BT 271	Od 12. jula, otprilike 2.000 ili 3.000 muškaraca bilo je zatočeno u školi "Vuk Karadžić" u Bratuncu i objektima oko nje, kao što je sportska dvorana, hangar i obližnja srednja tehnička škola koja se zvala "Sloboda, ime ti je Tito."
125		BT 272	Školu "Vuk Karadžić" i razne okolne objekte čuvali su pripadnici više jedinica Oružanih snaga Republike Srpske, među kojima i pripadnici voda Vojne policije Bratunačke brigade, specijalne policije, civilne policije MUP-a, kao i pripadnici "Vukova sa Drine" i paravojnih formacija.
126	BA 72	BT 273	Zatvorenici zatočeni u zgradi škole "Vuk Karadžić" bili su u stanju šoka i u strahu. Nisu dobili dovoljno vode ni ljekarsku pomoć.

127	BA 75	BT 494	. . . u noći 12. i noći 13. jula . . . u više navrata ljudi su izvođeni iz autobusa i nisu se vraćali. Po izvođenju tih ljudi, oni koji su ostali u autobusima slušali su strašne jauke, za kojima bi uslijedila prvo pucnjava, a zatim tišina.
128		BT 564	. . . od 12. do 14. jula više od 50 muškaraca bosanskih Muslimana pogubljeno je po prijekom postupku u školi "Vuk Karadžić" i oko nje.
129		BT 285	Muškarci bosanski Muslimani iz Potočara, kao i iz Sandića i Nove Kasabe, koji su noć 13. jula proveli u Bratuncu odvezeni su sljedeći dan u dugačkoj koloni autobusa u razne privremene zatočeničke objekte i na stratišta u opštinama Bratunac i Zvornik.
130		BT 293	Ujutro 13. jula, 16 bosanskih Muslimana zarobljenih iz kolone prevezeno je autobusom iz skladišta u Konjević-Polju na obalu rijeke Jadar.1052 Među njima je bio i jedan petnaestogodišnji dječak.
131		BT 293	Četiri srpska vojnika, koja su s njima došla autobusom, otvorila su vatru iz automatskih pušaka. Jedan od muškaraca bosanskih Muslimana preživio je tako što se bacio u rijeku nakon što je pogođen.
132	BA 75	BT 567(c)	. . . 13. jula 150 muškaraca prevezeno na područje duž puta u dolini Cerske, oko 3 km od Konjević-Polja, i pogubljeno po prijekom postupku, nakon čega su uz pomoć teške mehanizacije pokopani.
133		BT 253	Dana 13. jula 1995. . . . otprilike 1.500 do 3.000 muškaraca bosanskih Muslimana zarobljenih iz kolone bilo je 13. jula zatočeno na fudbalskom igralištu u Novoj Kasabi.
134		BT 253	. . . muškarci u Novoj Kasabi morali su predati sve dragocjenosti i ostaviti svoje stvari.898 Zarobljenici su sjedili u redovima jedan pored drugoga, a oko njih su bili pripadnici vojske bosanskih Srba.899 Tokom svog zatočenja nisu dobili ništa za piće.
135		BT 254	Tokom dana su stigli autobusi i odvezli zarobljenike u Bratunac.
136		BT 255	U julu 1996., tim istražitelja forenzičara pod vodstvom dr. Williama Haglunda ekshumirao je četiri primarne, nedirnute grobnice na području Nove Kasabe. Grobnice, koje su se nalazile na dva polja, sadržavale su tijela 33 muške žrtve. Trideset i dvije žrtve poginule su od hitaca iz vatrenog oružja, dok je jedna žrtva umrla od posljedica masivne traume glave.

137		BT 255	Godine 1999. ekshumirane su još četiri primarne grobnice u Novoj Kasabi u kojoj su pronađeni ostaci još najmanje 55 lica. . . . [N]ajmanje 52 žrtve bile su muškog pola i najmanje 43 žrtve su podlegle višestrukim ranama od vatrenog oružja.
138		BT 296, 567(d)	. . . 13. jula preko 1.000 muškaraca zatočeno je u velikom skladištu u Kravici i pogubljeno po prijekom postupku iz automatskog oružja, ručnim bombama i drugim oružjem.
139		BT 306, 567(d)	. . . žrtve masakra u skladištu u Kravici pokopane su u masovnim grobnicama u Glogovi i Ravnicama u periodu od 14. do 16. jula.
140		KT 220	Velika grupa zatvorenika koje su preko noći držali u Bratuncu, rano ujutro 14. jula 1995. godine odvezena je konvojem od 30 autobusa u školu u Grbavcima kod Orahovca.
141		BT 368, 317	. . . pripadnici Vojne policije Bratunačke brigade učestvovali su u prevoženju muškaraca bosanskih Muslimana iz Bratunca u školu u Grbavcima u selu Orahovac, opština Zvornik, u ranim popodnevnim satima 14. jula. Konkretno, oni su u oklopnom transporteru s natpisom "UN" pratili konvoj od tridesetak autobusa na putu od Bratunca do lokacija u opštini Zvornik.
142		BT 319	Kada su ti muškarc bosanski Muslimani stigli pred školu, naoružani pripadnici VRS-a koji su tu školu čuvali prisilili su ih da, prije ulaska, pred školom ostave svoje stvari.
143		KT 225 Zvornička brigada Drinskog korpusa učestvovala u pogubljenju muškaraca bosanskih Muslimana u Orahovcu 14. jula 1995. godine.
144		KT 225	Ljudstvo 4. bataljona Zvorničke brigade nalazilo se za vrijeme egzekucija u Orahovcu i pomagalo u njihovom počinjenju.
145		KT 225	. . . mehanizacija i oprema koja je pripadala inženjerijskoj četi Zvorničke brigade bila je angažovana na zadacima u vezi s ukopom žrtava iz Orahovca između 14. i 16. jula 1995. godine.
146		BT 320, 763	... od 1.000 do 2.500 muškaraca bosanskih Muslimana bilo je zatočeno u gimnastičkoj sali škole u Grbavcima kod Orahovca.
147		BT 763, 567(f); KT 221	. . . 14. jula više od 1.000 muškaraca bosanskih Muslimana pritvoreno u školi u Grbavcima kod Orahovca i da su, rano iza podneva 14. jula, tim muškarcima stavljeni povezi preko očiju nakon čega su prevezeni na jedne obližnje polje i pogubljen.

148		BT 567(f) and BT 332-336	. . . žrtve su pokopane u masovnim grobnicama u Orahovcu u blizini mjesta pogubljenja tokom večeri i noći sa 14. na 15. juli.
149		BT 567(l), 357	. . . 15. ili 16. jula 500 muškaraca bosanskih Muslimana prevezeno u Kozluk, blizu Drine, i pogubljeno na obali rijeke.
150		BT 567(l), 357	Dana 16. jula, žrtve su pokopane u masovne grobnice u blizini mjesta na kom su pogubljene.
151		BT 567(l)	Njihovi posmrtni ostaci su kasnije premješteni u obližnju sekundarnu masovnu grobnicu.
152		BT 357	Koliko je poznato, nema preživjelih s tog mjesta pogubljenja.
153		KT 453	Bageri i buldožeri Zvorničke brigade koji su od 16. jula 1995. radili u području Kozluka, korišćeni su za radove oko ukopa žrtava egzekucija u Kozluku koje su se dogodile između 14. i 17. jula 1995.
154		BT 347	Dana 14. jula, zatvorenike bosanske Muslimane su autobusima prebacili iz Bratunca, preko Zvornika, u Pilicu, gdje su ih zatočili u sportsku dvoranu škole u Pilici.
155		KT 233	Dana 14. jula 1995. u pravcu sjevera, u školu u selu Pilici, sjeverno od Zvornika, autobusima je prevezeno još zarobljenika.
156		BT 567(i)	. . . muškarci bosanski Muslimani su 14. jula zatočeni u školi u Pilici.
157		BT 567(i)	Zbog pretrpanosti prostorija u kojima su ti ljudi bili zatočeni, postoje dokazi na osnovu kojih se može van razumne sumnje utvrditi da su najmanje dvojica muškaraca preminula u toj školi.
158		KT 233	Ljude su u školi u Pilici držali dvije noći.
159		BT 567(i), 348	. . . u noći sa 14. na 15. juli neki od njih izvedeni iz škole i ubijeni.
160		BT 349, 233	Dana 16. jula, zatvorenicama [...] su vezali ruke na leđima i odveli su ih u autobuse.
161		BT 349	Zatvorenici su odvedeni na Vojnu ekonomiju Branjevo, koja se nalazi u Mjesnoj zajednici Pilica.
162		BT 349	Zatvorenike su u grupama iskrcavali iz autobusa i odvodili na jednu livadu.
163		BT 349, 233	Postrojeni vojnici su tim ljudima rekli da im okrenu leđa i otvorili na zatvorenike vatru iz automatskih pušaka i mitraljeza.

164		KT 241	[S]ama branjevačka ekonomija bila pod izravnom nadležnošću i kontrolom 1. pješadijskog bataljona Zvorničke brigade.
165		KT 236	Toga dana, na tom stratištu (Vojna ekonomija Branjevo), ubijeno je između 1.000 i 1.200 ljudi.
166		BT 350	. . . pripadnici 10. diverzantskog odreda Glavnog štaba učestvovali su u ubijanjima na Vojnoj ekonomiji Branjevo.
167	BA 162		. . . Prvi bataljon Zvorničke brigade je zatražio utovarivač, rovokopač i kiper za Vojnu ekonomiju Branjevo, a “za slučaj da inženjerska četa nema kamion, bio [je] obaviješten komandant pozadinskog obezbjeđenja.”
168		BT 354	Postoje forenzički dokazi da su na velikom obrađenom polju približno 130 metara sjeverno od Vojne ekonomije Branjevo pokopane najmanje 132 osobe muškog pola, od kojih su sve bile u civilnoj odjeći.
169		BT 354	Na 82 osobe su pronađene ligature, a dokazi o pripadnosti muslimanskoj vjeroispovijesti na pet osoba.
170		BT 354	U sekundarnoj grobnici uz Čančarski put, pronađeni su posmrtni ostaci ljudi koji su prvobitno bili pokopani na Ekonomiji Branjevo.
171		BT 354	. . . u sekundarnoj grobnici pronađene su najmanje 283 žrtve.
172		BT 354	Od ukupnog broja žrtava, za tri je utvrđeno da su bile stare između 8 i 12 godina, za 49 da su bile stare između 13 i 24 godine, a za 231 da su bile starije od 24 godine.
173	BA 162	BT 354	Najmanje 269 žrtava je bilo muškog pola.
174		BT 355	Dana 16. jula, pripadnici VRS-a pogubili su približno 500 muškaraca bosanskih Muslimana u Domu kulture u Pilici.
175		BT 355	S obzirom na veličinu zgrade i velik broj muškaraca, ti muškarci su, po svemu sudeći, nagurani u glavnu prostoriju, gdje su stajali na pozornici.
176		BT 355	S druge strane puta čula se pucnjava i detonacije bombi, što je trajalo oko 20 minuta.
177		BT 355	. . . mrtva tijela sutradan utovarena u kamion i pokopana na Vojnoj ekonomiji Branjevo, koja se nalazi oko tri kilometra od Doma kulture u Pilici.
178		BT 355	Koliko je poznato, niko nije preživio taj masakr.
179		BT 356	Postoje forenzički dokazi koji potvrđuju ubijanja. Analizom DNA iz krvi i uzoraka tkiva sakupljenih u Domu kulture u Pilici utvrđeno je da su uzorci ljudskog porijekla.

180		KT 195	Obimno planiranje i koordinacija na visokom nivou, bez čega ne bi u nekoliko dana bilo moguće pobiti hiljade ljudi, očigledni su i iz najšturijeg opisa razmjera i metodičnosti kojom su egzekucije bile izvršavane.
181		BT 568	Ogromna većina žrtava je na mjesta zatočenja i pogubljenja odvedena autobusima i kamionima; mnogima su stavili poveze na oči i vezali im ruke, a ponekad i noge; prozivali su ih da izlaze iz kamiona i autobusa u malim grupama, nakon čega su ih streljali.
182		BT 568	Tijela muškaraca zatim su odmah pokopana bilo na samom mjestu pogubljenja ili drugdje u blizini mjesta pogubljenja.
183		BT 577	. . . gore navedena ubijanja predstavljala su dio jedne ubilačke operacije koja je dovela do smrti više od 7.000 muškaraca i mladića bosanskih Muslimana.
184		KT 71	Od 21 ekshumirane grobnice, njih 14 su bile primarne grobnice, u koje su tijela stavljena odmah nakon što su te osobe ubijene. Od tih grobnica, njih osam je kasnije neovlašteno prekopano i tijela su premještena i zakopana na drugom mjestu, često u sekundarnim grobnicama, lociranim na zabačenijim područjima.
185		KT 73	. . .po zauzimanju Srebrenice hiljade muškaraca bosanskih Muslimana pogubljeni po kratkom postupku i pokopani u masovne grobnice. . . . zbog stepena raspadnutosti tijela i činjenice da sumnoga unakažena tokom procesa premještanja iz primarnih u sekundarne grobnice, koji je obavljen uz pomoć teške mehanizacije, vještaci su ipak bili u stanju načiniti uzdržanu procjenu, prema kojoj je iz masovnih grobnica ekshumirano najmanje 2028 odvojenih tijela.
186		KT 74	Na osnovu identifikacionih dokumenata i ličnih predmeta, pronađenih u većini ekshumiranih grobnica, može se pretpostaviti veza žrtava sa Srebrenicom.
187		KT 75	. . . većina osoba čija su tijela ekshumirana nije poginula u borbi. Ti ljudi ubijeni su tokom masovnih pogubljenja.
188		KT 78, 257	. . . snage bosanskih Srba tokom razdoblja od nekoliko sedmica u septembru i početkom oktobra 1995. otkopale su mnoge od primarnih masovnih grobnica i tijela ponovo pokopale na još zabačenijim lokacijama.

189		KT 78	Forenzički testovi povezali su određene primarne i sekundarne grobnice, i to: Vojnu ekonomiju Branjevo i Čančarski put 12, branu kod Petkovca i Liplje 2, Orahovac (Lažete 2) i cestu prema Hodžićima – lokacija br. 5, Orahovac (Lažete 1) i cestu prema Hodžićima – lokacije 3 i 4, Glogovu i Zeleni Jadar 5, te Kozluk i Čančarski put 3.
190		KT 78, 382; BT 730, 731	. . . ukazuju na usaglašene pokušaje da se sakriju tijela muškaraca iz tih primarnih grobnica, što je bilo nesumnjivo potaknuto pojačanom pažnjom koju je međunarodna zajednica posvećivala događajima koji su uslijedili poslije zauzimanja Srebrenice.
191		KT 257	Sve primarne i sekundarne masovne grobnice dovedene u vezu sa zauzimanjem Srebrenice . . . nalazile su se u zoni odgovornosti Drinskog korpusa.
192		BT 382	. . . masovne grobnice na brani kod Petkovaca, u Kozluku, Glogovi, Orahovcu i na Vojnoj ekonomiji Branjevo su remećene, a tijela iz tih grobnica su ekshumirana.
193		BT 382	. . . među tijelima u primarnoj grobnici u Glogovi bila i tijela žrtava masakra u skladištu u Kravici, te da su tijela tih žrtava kasnije prebačena u grobnice na području Zelenog Jadra; da su tijela iz grobnica na Vojnoj ekonomiji Branjevo i u Kozluku prebačena u sekundarne grobnice uz Čančarski put; da su tijela iz grobnica u okolini Orahovca prebačena u manje grobnice pokraj puta za Hodžiće; te da su tijela iz grobnice kod brane u blizini Petkovaca ponovno pokopana na lokaciji u blizini Liplja.

V. ANEKS 2 POPIS MATERIJALNIH DOKAZA

a.

MATERIJALNI DOKAZI TUŽILAŠTVA

T-1	Nova škola u Petkovicima	Uveden dana 24.10.2012. godine
T-2	Unutrašnjost nove škole	Uveden dana 24.10.2012. godine
T-3	Unutrašnjost nove škole, sprat	Uveden dana 24.10.2012. godine
T-4	Konopac kojim su vezani zarobljenici u Petkovicima	Uveden dana 24.10.2012. godine

T-5	Plato kod brane u Đulićima	Uveden dana 24.10.2012. godine
T-6	Kanal kod brane u Đulićima	Uveden dana 24.10.2012. godine
T-7	Iskaz o vojnim događanjima u Srebrenici (revizija) – Operacija „Krivaja“ Tabela dokaza i CD sa izdvojenim dokumentima koje je Rick Battler navodio u fus notama	Uveden dana 14.11.2012. godine Uloženo dana 11.02.2015. godine
T-8	Dnevnik operativnog dežurnog u Zvorničkoj brigadi	Uveden dana 14.11.2012. godine
T-9	Dnevna zapovijest za inženjerijsku četu Zvorničke brigade	Uveden dana 14.11.2012. godine
T-10	Putni radni list za vozilo „TAM 80“	Uveden dana 14.11.2012. godine
T-11	Putni radni list za vozilo „TAM 75“	Uveden dana 14.11.2012. godine
T-12	Izveštaj o komandnoj odgovornosti u Glavnom štabu VRS	Uveden dana 14.11.2012. godine
T-13	Izveštaj o komandnoj odgovornosti u brigadi VRS	Uveden dana 14.11.2012. godine
T-14	Izveštaj o pješadijskom bataljonu Zvorničke brigade VRS	Uveden dana 14.11.2012. godine
T-15	Uputstvo za rad pomoćnika komandanta za BO poslove, strogo pov. 17/353 od 21.09.1994. godine	Uveden dana 14.11.2012. godine
T-16	Spisak vojnih obveznika koje treba privesti od strane VP jer su isti napustili ZO IV bataljona, broj 136/93 od 09.01.1993. godine	Uveden dana 14.11.2012. godine
T-17	Nalaz i mišljene vještaka Hajdar Mevludin	Uveden dana 05.12.2012. godine
T-18	Izveštaj vještaka Karahasanović Elmire broj 09-14/1-174/09 od 05.10.2009. godine, sa fotodokumentacijom u prilogu	Uveden dana 19.12.2012. godine
T-19	Nalaz i mišljenje vještaka Karahasanović Elmire broj 10-15/20 od 12.09.2011. godine, sa fotodokumentacijom u prilogu	Uveden dana 19.12.2012. godine
T-20	Nalaz balističkog vještanja tragova uvidjaja, vještak Franjić Bruno, broj 09-14/1-3-04-5- 5656/09 od 19.10.2009. godine, Čahure	Uveden dana 19.12.2012. godine Uloženo dana 18.03.2015. godine KDP-59/15
T-21	Zapisnik o saslušanju svjedoka – audio snimak , svjedok Radenko Bašić, broj KTN-RZ -19/08, od 30.11.2011. godine	Uveden dana 30.01.2013. godine

T-22	Transkript o saslušanju svjedoka, audio zapis, zapisnik o saslušanju svjedoka – Stanišić Milana, od 29.11.2011. godine	Uveden dana 30.01.2013. godine
T-23	Zapisnik o saslušanju svjedoka Ignjatović Ignjata od 23.11.2011. godine sa audio zapisom	Uveden dana 06.02.2013. godine
T-24	Zapisnik o saslušanju svjedoka Bujić Slavice od 22.09.2010. godine sa audio zapisom	Uveden dana 13.02.2013. godine
T-25	Zapisnik o saslušanju svjedoka Mirković Milisava od 08.07.2009. godine, transkript i audio zapis saslušanja, kao i zapisnik o saslušanju svjedoka Mirković Milisava od 22.07.2009. godine	Uveden dana 27.02.2013. godine
T-26	Putni radni list broj 22-1463/95 od 14.07. do 31.07.1995. godine	Uveden dana 06.03.2013. godine
T-27	Karta Zvornika i šire okoline	Uveden dana 06.03.2013. godine
T-28	Avionski snimak Crvene brane	Uveden dana 06.03.2013. godine
T-29	Zapisnik o saslušanju svjedoka Spasojević Marka od 28.11.2011. godine, transkript svjedočenja, audio zapis i fotografija predočavana svjedoku na sudjenju dana 13.03.2013. godine	Uveden dana 13.03.2013. godine
T-30	Zapisnik o saslušanju svjedoka Kostić Vukice od 19.08.2010. godine, transkript svjedočenja, audio zapis i skica koju je sačinila svjedokinja u istrazi	Uveden dana 13.03.2013. godine
T-31	Zapisnik o saslušanju svjedoka Josipović Ratka broj KTN-RZ-19/08 od 24.09.2009. godine, transkript i audio zapis	Uveden dana 20.03.2013. godine
T-32	Medicinska dokumentacija za svjedoka Jovanović Živorada	Uveden dana 27.03.2013. godine
T-33	Službena zabilješka Državne agencije za istrage i zaštitu broj 16-04/2-6-04-2-356/13 od 20.03.2013. godine	Uveden dana 27.03.2013. godine
T-34	Zapisnik o saslušanju svjedoka Nikolić Zlatimira, transkript i audio zapis navedenog saslušanja, kao i dva crteža sačinjena od strane svjedoka	Uveden dana 03.04.2013. godine
T-35	Zapisnik o saslušanju svjedoka Milošević Spomenka od 17.09.2009. godine, transkript, audio zapis i skica koju je sačinio svjedok	Uveden dana 10.04.2013. godine
T-36	Zapisnik o saslušanju svjedoka Milošević Mileta od 09.10.2009. godine, transkript, audio zapis	Uveden dana 17.04.2013. godine
T-37	Zapisnik o saslušanju svjedoka Jovičić Radojice od 27.10.2010. godine, transkript, audio zapis	Uveden dana 24.04.2013. godine

T-38	Zapisnik o saslušanju svjedoka Josipović Ljube od 30.11.2011. godine, audio snimak saslušanja i Bilten dnevnih događaja CJB Zvornik od 16/17.07.1995. godine	Uveden dana 08.05.2013. godine
T-39	Zapisnik o saslušanju svjedoka Tomanić Zorana od 12.11.2009. godine, audio zapis i transkript istog svjedočenja, a kao prilozi: Pregled angažovanja ljudstva inženjerijske čete za juli, Dnevna zapovijest (00822610), 5 fotografija koje su predočavane svjedoku	Uveden dana 15.05.2013. godine
T-40	Zapisnik o saslušanju svjedoka Jokić Boška od 17.08.2010. godine, audio snimak saslušanja i transkript	Uveden dana 22.05.2013. godine
T-41	Zapisnik o saslušanju svjedoka Savić Cvjetka od 01.02.2012. godine, audio snimak saslušanja i pregled angažovanja ljudstva II čete za mjesec juli 1995. godine	Uveden 22.05.2013. godine
T-42	Zapisnik o saslušanju svjedoka Ivanović Dragoslava od 16.07.2009. godine, audio zapis i fotografija koju je svjedok označavao	Uveden 29.05.2013. godine
T-43	Zapisnik o saslušanju svjedoka Filipović Srpka od 23.07.2009. godine, transkript, audio zapis i 3 fotografije koju je svjedok označavao	Uveden 05.06.2013. godine
T-44	Zapisnik o saslušanju svjedoka Ivanović Miloša, zajedno sa transkriptom, evidencijom, audio zapisom i fotografijom	Uveden dana 19.06.2013. godine
T-45	Zapisnik o saslušanju svjedoka Mitrović Milisava od 18.08.2010. godine, transkript i audio zapis saslušanja i evidencija prisustva ljudstva Treće čete.	Uveden dana 17.07.2013. godine
T-46	Zapisnik o saslušanju svjedoka Jospiović Vitomira od 21.07.2010. godine sa priložima: transkript saslušanja svjedoka, audio zapis, pregled angažovanja ljudstva I čete, kao i spisak 6. pješadijskog bataljona, te skica koju je svjedok načinio sa njegovim potpisom	Uveden dana 24.07.2013. godine
T-47	Zapisnik o saslušanju svjedoka Vuković Srećko od 02.11.2013. godine sa priložima: transkript saslušanja svjedoka, audio zapis, pregled angažovanja ljudstva III čete, kao i 2 spiska poginulih boraca Zvorničke brigade	Uveden dana 26.08.2013. godine
T-48	Zapisnik o saslušanju svjedoka Ivanović Dragoje od 29.12.2011. godine sa audio zapisom.	Uveden dana 26.08.2013. godine
T-49	Zapisnik o saslušanju svjedoka Vidović Vladimira od 05.06.2013. godine sa audio zapisom.	Uveden dana 18.09.2013. godine.
T-50	Zapisnik o saslušanju svjedoka Milošević Jovana od 06.10.2013. godine sa audio zapisom, transkriptom i evidencijom pregleda	Uveden dana 25.09.2013. godine.

	angažovanja ljudstva I čete mjesec 07.95 (evidencija uložena ranije u sklopu dokaza T-46)	
T-51	Izvod iz matične knjige umrlih za Jerkić Tihomira, broj: 07/1-202.1-2077/13 od 23.09.2013, Zvornik	Uveden dana 02.10.2013.godine
T-52	Zapisnik o saslušanju svjedoka Bojo Ivanović od 16.03.2013.godine sa audio zapisom i pregled angažovanja ljudstva IV čete mjesec juli 1995.godine	Uveden dana 02.10.2013.godine
T-53	Podaci o građevinskim mašinama 1, 8 slika koje su predočene svjedoku (slike Brane su uložene ranije u sklopu dokaza T-29), pregled angažovanja ljudstva inž. čete mjesec juli (evidencija uložena ranije u sklopu dokaza T-39), evidencija prisustva ljudstva inž.čete na izvršavanju borbenih zadataka mjesec septembar.	Uveden dana 09.10.2013.godine
T-54	Odluka o davanju imuniteta svjedoku Žarku Saviću od 03.10.2013.godine	Uveden dana 09.10.2013.godine
T-55	Zapisnik o saslušanju svjedoka Tihomira Jerkića od 01.10.2009.godine sa audio zapisom	Uveden dana 09.10.2013.godine
T-56	Zapisnik o saslušanju svjedoka Delić Momčila od 16.06.2009.godine, broj 17-04/2-6-04-2-583/09 sa audio zapisom i akt o formacijskom položaju	Uveden dana 16.10.2013.godine
T-57	Zapisnik o saslušanju svjedoka Borisava Jovića od 23.06.2013.godine, audio zapis, Transkript saslušanja svjedoka Jović Borisava, broj KTN-RZ-19/08 od 23 juna 2009god., pregled angažovanja ljudstva poz. vod čete mjesec juli, Putni radni list br 22-1527/95, Putni radni list br 22-1529/95 (u boji), Putni radni list br 22-1529/95, Putni radni list br 22-1530/95, Putni radni list br 22-1531/95, Putni radni list br 22-1532/95	Uveden dana 16.10.2013.godine
T-58	Zapisnik o saslušanju svjedoka Topalović Dragomira od 24.04.2012. godine, audio zapis o ispitivanju istog, te evidencija prisustva ljudstva čete za juli i putni radni listovi za dva vozila TAM (koji su ranije uvedeni kao T-57) i dozvola za kretanje u zoni i van zone Drinskog korpusa	Uveden dana 30.10.2013. godine
T-59	Pregled angažovanja ljudstva, jedinica vojna policija, mjesec juli 1995. godine	Uveden dana 06.11.2013. godine
T-60	Zapisnik o saslušanju svjedoka Stević Zorana od 21.09.2010.godine, broj: 17-04/2-6-04-2-511/10 sa audio zapisom i pregledom ljudstva II čete, mjesec juli 1995.godine, slika	Uveden dana 06.11.2013. godine

	Petkovaca sa potpisom svjedoka i smrtni list za lice Stević Drago, broj 04413779	
T-61	Slika Petkovaca sa potpisom svjedoka Ivanović Save	Uveden dana 13.11.2013. godine
T-62	Zapisnik o saslušanju svjedoka Bujić Stevana, broj: KTN-RZ-19/08 od 11.09.2009 godine, audio zapis, transkript saslušanja svjedoka Bujić Stevana od 11 septembra 2009.godine, broj KTN-RZ-19/08, Izvod iz matične knjige umrlih za lice Bujić Stevan, broj 10/13-1-01192/13 od 22.02.2013.godine.	Uveden dana 13.11.2013. godine
T-63	Zapisnik o saslušanju svjedoka Lazarević Zdravka, broj: KTN-RZ-19/08 od 28.05.2009. godine, audio zapis, Transkript saslušanja svjedoka Lazarević Zdravka, broj: KTN-RZ-19/08 od 28 maja 2009.godine, 2 slike Nova škola uloženo kao dokaz T-1)	Uveden dana 20.11.2013. godine
T-64	Zapisnik o saslušanju svjedoka Jovičić Arsena, broj: 16-04/2-6-04-2-125/11 od 15.03.2013.godine sa audio zapisom, Naredba o postavljanju pov.br.:06-52 od 15.06.95 godine, formacijski položaj ICTY TPIY ovjera, broj: od 00733986 do 00734010, pregled angažovanja ljudstva I čete, mjesec juli 1995g., pregled angažovanja ljudstva II čete, mjesec juli 1995g. (ranije uloženo kao dokaz T-60), 1xslika sa inicijalima svjedoka A.J (ranije uložena u sklopu dokaza T-43)	Uveden dana 04.12.2013. godine
T-65	Zapisnik o saslušanju svjedoka Jović Lazara od 22.07.2009. godine, audio zapis istog, fotografija doma na koju se svjedok potpisao i evidencija prisustva ljudstva za juli 1995. godine	Uveden dana 11.12.2013. godine
T-66	Zapisnik o saslušanju svjedoka Nikolić Nedeljka i audio zapis, transkript o saslušanju svjedoka Nikolić Nedeljka	Uveden dana 18.12.2013. godine
T-67	Zapisnik o saslušanju Erić Mirka od 29.05.2013.godine sa audio zapisom, pregled angažovanja ljudstva III čete za mjesec juli i telegram od 03.07.1995. godine.	Uveden dana 18.12.2013. godine
T-68	Zapisnik o saslušanju svjedoka SM-106, broj: KTN-RZ 19/08 od 16.06.2009. godine, transkript o saslušanju svjedoka SM-106, audio zapis, dvije fotografije sa potpisom svjedoka SM-106.	Uveden dana 22.01.2014. godine
T-69	Zapisnik o saslušanju svjedoka Bujić Vidosava broj KTN-RZ-19/08 od 22.09.2010. godine, audio zapis svjedočenja I transcript	Uveden dana 12.02.2014. godine
T-70	Zapisnik o saslušanju svjedoka Jović Ratka broj KTN-RZ-19/08 od 16.09.2011. godine,	Uveden dana 12.02.2014. godine

	audio zapis i transkript; Zapisnik o saslušanju svjedoka Jović Ratka broj KTN-RZ-19/08 od 01.10.2009. godine, audio zapis I transcript	
T-71	Zapisnik o saslušanju svjedoka Rakić Slaviše broj KTN-RZ-19/08 od dana 16.06.2009. godine, audio zapisi i transkript i Izvod iz matične knjige umrlih broj 07/1-202.6-55/12 od dana 19.09.2012. godine,	Uveden dana 19.02.2014. godine
T-72	Transkript o saslušanju umrlog svjedoka Deronjić Miroslava broj IT-02-60/1-S u predmetu protiv Momira Nikolića od dana 28.10.2003. godine i izvod iz matične knjige umrlih 03-202/08 od dana 18.08.2008. godine (izvod iz matične knjige umrlih, broj 02-4-202-70/14 od 26.02.2014.-orginal, uložena dana 05.03.2014 .godine)	Uveden dana 19.02.2014. godine
T-73	Transkript o saslušanju umrlog svjedoka Čamile Omanović broj IT-98-33-T MKSJ Hag od dana 22.03.2000. i 23.03.2000. godine i izvod iz matične knjige umrlih 10/13-1-1285/07 od dana 24.08.2007. godine, (orginal izvod iz matične knjige umrlih broj: 09/1-13-4-1442-2007/14 od 04.03.2014.godine- dostavljen dana 12.03.2014.g)	Uveden dana 19.02.2014. godine
T-74	Fotografija, Evidencija prisustva ljudstva inž. Čete na izvršavanje borbenih zadataka za mjesec septembar, pet fotografija od 18.05.2007. godine i fotografija Machine facts 1.	Uveden dana 26.02.2014. godine
T-75	Zapisnik o saslušanju svjedoka SM-109, BROJ: 17-04/2-04-2-493/07 od 08.05.2007.godine, Zapisnik o saslušanju svjedoka SM-109, broj: 17-04/2-04-2-411/07, datum: 20.04.2007. godine, 3 fotografije sa potpisom svjedoka SM-109 i audio zapis	Uveden dana 12.03.2014. godine
T-76	Naredba za vještačenje (en. i bos. verzija) od 19.10.2012. godine, izvještaj vještaka Michael MacQueena (eng. i bos. verzija) od 27.02.2014. godine, biografija vještaka I cd s materijalima korištenim za izradu izvještaja	Uveden dana 26.03.2014. godine
T-77	Zapisnik o saslušanju svjedoka SM-102 od 11.06.2009. godine, transcript I audio zapis istog; zapisnik o saslušanju svjedoka SM-102 od 15.11.2010. godine, transcript I audio zapis istog, kao I fotografije koje je svjedok obilježavao, video snimak saslušanja svjedoka SM-102 od 15.11.2010. godine dva dijela.(dostavljen 14.05.2014)	Uveden dana 02.04.2014. godine
T-78	Zapisnik o saslušanju svjedoka Galić Mihajla broj KTN-RZ 19/08 od 13.12.2011. godine;	Uveden dana 09.04.2014. godine

	putni radni list broj 22-1530/95 za TAM 75; putni radni list broj 22-1529/95 za TAM 80; uvjerenje o smrti Marjanović Slaviše, broj 05/3- 54/95 od 04.08.1995. godine	
T-79	Zapisnik o saslušanju svjedoka Milošević Bate od 27.05.2009. godine, skica koju je pravio svjedok, evidencija prisustva ljudstva od VII 1995. godine I telegram od 03.07.	Uveden dana 30.04.2014. godine
T-80	Putni radni list br. 22-1526/95, od 01.07 do 31.07.1995.godine, Zvornik, 00694846 za TAM 80, Putni radni list br. 22-1529/95, od 01.07 do 31.07.1995.godine, Zvornik, 00694838 za JUGO 55, Putni radni list br. 22-781/95, od 01.04 do 30.04.1995.godine, Zvornik, 02982566 za TAM 80	Uveden dana 15.05.2014. godine
T-81	Zapisnik o saslušanju I Transkript saslušanja svjedoka Birčaković Jove KTNRZ 19/08 od 20.08.2009.godine, sa sudio zapisom, putni radni list br.22-1467795 od 01.07 do 31.07 1995.godine, pregled angažovanja ljudstva K- De stanja čete za mjesec juli, putni radni list br.22-1993/95 Moped Tomos, od 01.09.do s30.09.1995.godine	Uveden dana 02.06.2014.godine
T-82	Zapisnik o saslušanju svjedoka Vidosava Josipovića KZTN-RZ 19/08 od 06.10.2009.godine, sa transkriptom i audio zapisom,	Uveden dana 11.06.2014.godine
T-83	Video snimak "Srebrenica", transkript istog, te fotografije	Uveden dana 09.07.2014. godine
T-84	Transkripti saslušanja svjedoka V. Egbersa u predmetu Popović Vujadin i dr. od 18., 19. i 20.10.2006. godine, bosanska I engleska verzija	Uveden dana 16.07.2014. godine
T-85	Transcript saslušanja svjedoka Jović Vitomira od 11.11.2009. godine, audio zapis istog I prilozi	Uveden dana 23.07.2014. godine
T-86	Zapisnik o saslušanju svjedoka Jovanović Živorada KZTN-RZ 19/08 od 23.07.2009.godine, 1x audio zapisom 23.07.2009.godine.	Uveden dana 03.09.2014. godine

	<p>Zapisnik o saslušanju svjedoka Jovanović Živorada KZTN-RZ 19/08 od 09.07.2009.godine, sa audio zapisom 23.07.2009.godine. Transcript saslušanja svjedoka Živorada od 09.07.2009. godine, 1x audio zapis istog.</p> <p>1x CD – video snimak svjedoka Jovanović Živorada</p> <p>Akt komande 2.rmtbr, broj 2132/1-93, od 06.10.1993.godne.</p>	
T-87	<p>Transkript (fco) razgovora svjedoka "P" preveden na BHS o saslušanju svjedoka od 14,15,16.08.1995.godine, sa prilogom istog transkripta na ENG verziji (sve redigovano). Transkript (fco) sa glavnog pretresa svjedoka "P" preveden na BHS o saslušanju svjedoka od 14,.04.2000.godine, sa prilogom istog transkripta na ENG verziji.</p> <p>11x Fotografije: P-22/7, P-22/6, P-22/4, P-22/3, P-21/7, P-21/5, P-21/4, P-21/3, P-21/1, 1/E/1 I P-12-4.</p>	<p>Uveden dana 10.09.2014. godine</p>
T-88	<p>2x CD sa transkriptima Momira Nikolića. Transkript razgovora svjedoka Momira Nikolića, od petka 19.09.2003. godine, bosanska I engleska verzija .</p> <p>Transkript o saslušanju svjedoka Momira Nikolića od 22.09.2003. godine, bosanska verzija.</p> <p>Transkript o saslušanju svjedoka Momira Nikolića, od 22.09.2003. godine engleska verzija.</p> <p>Transkript – tužilac protiv Vidoja Blagojevića I Dragana Jokića od 23.09.2003. godine, bosanska I engleska verzija.</p> <p>Transkript o saslušanju svjedoka Momira Nikolića, od 01.10.2003. godine, bosanska verzija.</p>	
T-89	<p>Transkript-Dragan Obrenović, svjedočenje u predmetu MKSJ-a, protiv Vidoje Blagojevića od 01.10.2003. godine:</p> <p>Str: 2417, red 1 – 2423, red 9. 2426, red 24 – 2427, red 2. 2428, red 16 – 2433, red 25. 2434, red 1 – 2422, red 20.</p> <p>Transkript- Dragan Obrenović, svjedočenje u predmetu MKSJ-a, protiv Vidoje Blagojevića od 02.10.2003. godine:</p> <p>2446, red 22- 2451, red 25. 2452, red 1- 2454, red 11. 2457, red 20- 2461, red 3.</p>	

	<p>2463, red 4- 2464, red 20. 2465, red 3-7. 2467, red 1- 2471, red 25. 2472, red 1- 2496, red 25. 2497, red 1- 2500, red 25. 2501, red 1- 2510, red 25. 2511, red 3- 12. 2519, red 1-2548 red 25. Transkript- Dragan Obrenović, svjedočenje u predmetu MKSJ-a, protiv Vidoje Blagojevića od 06.10.2003. godine: 2550, red 11- 2560. 2561, red 10- 2563, red 25. 2583, red 20- 2584, red 4. 2584, red 11- 2585, red 25. 2586, red 1- 2600. 2600, red 1- 2619. 2619, red 1- 2625, red 12.</p>	
T-90	<p>Mapa s potpisom svjedoka SM-112, fotografija uređaja RRU 800 Kenwood, fotografija UHER-a, obje s potpisom svjedoka, bilježnica i razgovori od 14.07.1995., 15.07.1995. i 22.09.1995.godine, šifrnarij na engleskom jeziku</p>	<p>Uveden dana 15.10.2014. godine</p>
T-91	<p>CV Manninga (eng i bos), mapa prezentovana svjedoku D55, mapa Petkovci sa aerosnimcima Petkovaca i Brane od 05-27.07. i snimak od 27.09. brane, i snimak 02.10. Liplje 1 i 2, karta Liplje – sekundarne grobnice koje je svjedok označio od 1-4, izvještaj Dean Manninga od 2004. na eng i bos, izvještaj od februara 2001., rezime odnosno sudsko-medicinski dokazni materijal pogubljenja na grobnici iz predmeta Blagojević, tabela pod oznakom 647 – tabela grobnica koja je dio izvještaja, dokaz 646 – tabelarni pregled istražitelja korištenih u predmetu u pisanju izvještaja, tabelarni prikaz vještaka koji su sačinili izvještaj – 5749, dokaz 548 iz Blagojevića – izvještaj D Manninga, procjena 2006. godine, informativni izvještaj – analiza i rezultati ispitivanja čahura, dokaz 776 iz predmeta Blagojević, izvještaj o obdukciji ljudskih ostataka na bos i eng jeziku, a korišten je kao dokaz 759,</p>	<p>Uveden dana 22.10.2014. godine</p>
T-92	<p>Izvještaj Dean Manninga od 2007. godine</p>	<p>Uveden dana 22.10.2014. godine</p>
T-93	<p>Mapa koju je označio svjedok SM-113, 2 fotografije uređaja UHER I Kenwood, bilježnice od 14. 07. I 16.07.1995. godine,</p>	<p>Uveden dana 29.10.2014. godine</p>

	isječci iz prisluškivanih razgovora od 17.07.1995. godine, kodni nazivi I indeks imena na eng. I bos. jeziku	
T-96	Nestali iz Srebrenice – osobe koje su prijavljene kao nestale nakon što su snage bosanskih Srba zauzele enklavu Srebrenica dana 11.07.1995. Sa prevodom.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-97	IKM 65. Motorizovanog puka, Procedure za postupanje sa ratnim zarobljenicima, u potpisu SAVČIĆ	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-98	Borbeni izvještaj 1. PLPBR broj: 04-520-57/95 odštampan potpis potpukovnika Rajka KUSICA, od 14. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-99	Instrukcija sektora za bezbjednost Drinskog korpusa broj: 17/450, u vezi postupanja sa ratnim zarobljenicima i drugim osobama, u potpisu Maj Vujadin POPOVIĆ, načelnik za bezbjednost, od 15. 04. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-100	Drinski korpus broj: 03/277-2, zapovijest za odbranu i aktivna borbena dejstva, Operativa br. 7, u potpisu ŽIVANOVIĆ, od 20. 03. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-101	Drinski korpus br. 03/277-3, zapovijest za odbranu i aktivna borbena dejstva, Op. br. 7/1, u potpisu ŽIVANOVIĆ, od 08. 04. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-102	Izveštaj odjeljenja za bezbjednost Drinskog korpusa broj: 17/875, Aktivnosti neprijatelja u enklavi Srebrenica, u potpisu POPOVIĆ, 07. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-103	Naređenje Drinskog korpusa broj: 04/112-14 da se stabilizuje odbrana oko enklava Žepe i Srebrenice i stvore uslovi za oslobođenje enklava. Na naređenju odštampan potpis pukovnika Radislava KRSTIĆA, zamjenika komadanta, od 15.05.1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-104	Naređenje Drinskog korpusa broj: 04/112-15, kao dodatak ranijem naređenju 04/112-14, da se stabilizuje odbrana oko enklava Žepa i Srebrenica i uspostave uslovi za oslobođenje enklava. Na naređenju otkucan potpis pukovnika Radislava KRSTIĆA, zamjenika komadanta, od 16. 05. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-105	Naređenje Drinskog korpusa broj: 04/112-17 u vezi zatvaranja enklava Srebrenica i Žepa. U naređenju se navodi naređenje Drinskog korpusa 04/112-15, od 16.05.1995. i izvještaj 1.Plpbr 01-561/95, od 18.05.1995. Na naređenju otkucan potpis pukovnika Radislav KRSTIĆA, zamjenika komadanta, od 18. 05. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine

T-106	Redovni borbeni izvještaj Drinskog korpusa, broj 03/2-216, od 15. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-107	Redovni borbeni izvještaj Drinskog korpusa, broj 03/2-218, od 16. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-108	Redovni borbeni izvještaj Drinskog korpusa, broj 03/2-219, od 17. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-109	Redovni borbeni izvještaj Drinskog korpusa, broj 03/2-222, od 18. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-110	Specijalni borbeni izvještaj Drinskog korpusa, broj 03/2-221, od 18. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-111	Redovni borbeni izvještaj Drinskog korpusa, broj 03/2-223, od 19. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-112	Redovni borbeni izvještaj Drinskog korpusa, broj 03/2-224, od 20. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-113	Redovni borbeni izvještaj Drinskog korpusa, broj 03/2-225, od 21. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-114	Redovni borbeni izvještaj Drinskog korpusa, broj 03/2-226, od 22. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-115	Redovni borbeni izvještaj Drinskog korpusa, broj 03/2-227, od 23. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-116	Specijalni borbeni izvještaj Drinskog korpusa, broj 03/2-228, od 23. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-117	Bilježnica dežurnog operativnog Zvorničke brigade	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-118	Zvornička brigada - Izvještaji dežurnog operativnog (jedna stranica nedostaje - izvještaji za 07.08.95. i 08.09.95.)	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-119	Ratni dnevnik broj 5 Zvorničke brigade od 15. 10. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-120	Otpremna knjiga pošte Kp-6 Zvorničke brigade	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-121	Bilježnica operativnog dežurnog Zvorničke brigade 27. 07. 1995. do 29. 10. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-122	Dnevnik operativnog dežurnog Zvorničke brigade od 12. 02. 1995. do 03. 01. 1996.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-123	Popratno pismo komisije RS za Srebrenicu šefu kancelarije MKSJ-a u Banja Luci, sa opisom dokumenta koji se dostavljaju, broj 01-012-136/04, od 27. 05. 2004.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-124	Izvještaj o stanju na ratištu Glavnog štaba VRS-a. Izvještaj broj 03/3-185, otkucan potpis Radivoja MILETIĆA, od 04. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-125	Izvještaj o stanju na ratištu Glavnog štaba VRS-a. Izvještaj broj 03/3-186, otkucan potpis Radivoja MILETIĆA, od 05. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-126	Izvještaj o stanju na ratištu Glavnog štaba VRS-a. Izvještaj broj 03/3-187, otkucan potpis Radivoja MILETIĆA, od 06. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine

T-127	Izvjestaj o stanju na ratištu Glavnog štaba VRS-a. Izvjestaj broj 03/3-188, otkucan potpis Radivoja MILETIĆA, od 07. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-128	Izvjestaj o stanju na ratištu Glavnog štaba VRS-a. Izvjestaj broj 03/3-189, otkucan potpis Radivoja MILETIĆA, od 08. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-129	Izvjestaj o stanju na ratištu Glavnog štaba VRS-a. Izvjestaj broj 03/3-190, otkucan potpis Radivoja MILETIĆA, od 09. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-130	Izvjestaj o stanju na ratištu Glavnog štaba VRS-a. Izvjestaj broj 03/3-191, otkucan potpis Radivoja MILETIĆA, od 10. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-131	Izvjestaj o stanju na ratištu Glavnog štaba VRS-a. Izvjestaj broj 03/3-192, otkucan potpis Radivoja MILETIĆA, od 11. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-132	Izvjestaj o stanju na ratištu Glavnog štaba VRS-a. Izvjestaj broj 03/3-193, otkucan potpis Radivoja MILETIĆA, od 12. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-133	Izvjestaj o stanju na ratištu Glavnog štaba VRS-a. Izvjestaj broj 03/3-194, otkucan potpis Radivoja MILETIĆA, od 13. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-134	Izvjestaj o stanju na ratištu Glavnog štaba VRS-a. Izvjestaj broj 03/3-195, otkucan potpis Radivoja MILETIĆA, od 14. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-135	Izvjestaj o stanju na ratištu Glavnog štaba VRS-a. Izvjestaj broj 03/3-196, otkucan potpis Radivoja MILETIĆA, od 15. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-136	Izvjestaj o stanju na ratištu Glavnog štaba VRS-a. Izvjestaj broj 03/3-197, otkucan potpis Radivoja MILETIĆA, od 16. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-137	Izvjestaj o stanju na ratištu Glavnog štaba VRS-a. Izvjestaj broj 03/3-198, otkucan potpis Radivoja MILETIĆA, od 17. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-138	Izvjestaj o stanju na ratištu Glavnog štaba VRS-a. Izvjestaj broj 03/3-199, otkucan potpis Radivoja MILETIĆA, od 18. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-139	Izvjestaj o stanju na ratištu Glavnog štaba VRS-a. Izvjestaj broj 03/3-200, otkucan potpis Radivoja MILETIĆA, od 19. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-140	Izvjestaj o stanju na ratištu Glavnog štaba VRS-a. Izvjestaj broj 03/3-201, otkucan potpis Radivoja MILETIĆA, od 20. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-141	Izvjestaj o stanju na ratištu Glavnog štaba VRS-a. Izvjestaj broj 03/3-202, otkucan potpis Radivoja MILETIĆA, od 21. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-142	Izvjestaj o stanju na ratištu Glavnog štaba VRS-a. Izvjestaj broj 03/3-203, otkucan potpis Radivoja MILETIĆA, od 22. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine

T-143	Izveštaj o stanju na ratištu Glavnog štaba VRS-a. Izveštaj broj 03/3-204, otkucan potpis Radivoja MILETIĆA, od 23. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-144	Izveštaj o stanju na ratištu Glavnog štaba VRS-a. Izveštaj broj 03/3-205, otkucan potpis Radivoja MILETIĆA, od 24. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-145	Izveštaj o stanju na ratištu Glavnog štaba VRS-a. Izveštaj broj 03/3-206, otkucan potpis Radivoja MILETIĆA, od 25. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-146	Izveštaj o stanju na ratištu Glavnog štaba VRS-a. Izveštaj broj 03/3-207, otkucan potpis Radivoja MILETIĆA, od 26. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-147	Izveštaj o stanju na ratištu Glavnog štaba VRS-a. Izveštaj broj 03/3-208, otkucan potpis Radivoja MILETIĆA, od 27. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-148	Izveštaj o stanju na ratištu Glavnog štaba VRS-a. Izveštaj broj 03/3-209, otkucan potpis Radivoja MILETIĆA, od 28. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-149	Izveštaj o stanju na ratištu Glavnog štaba VRS-a. Izveštaj broj 03/3-210, otkucan potpis Radivoja MILETIĆA, od 29. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-150	Izveštaj o stanju na ratištu Glavnog štaba VRS-a. Izveštaj broj 03/3-211, otkucan potpis Radivoja MILETIĆA, od 30. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-151	Izveštaj o stanju na ratištu Glavnog štaba VRS-a. Izveštaj broj 03/3-212, otkucan potpis Radivoja MILETIĆA, od 31. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-152	Zahtjev Ministarstva odbrane za mobilizaciju motornih vozila, br. 02/21-3656/95, potpisao Momčilo KOVACEVIC, od 13. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-153	Naređenje Ministarstva odbrane Zvornik za mobilizaciju autobusa, da se pošalju u Bratunac na sportski stadion, br. 02-78/95 potpisao Stevan IVANOVIC, od 12. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-154	Naređenje Ministarstva odbrane Zvornik za mobilizaciju motornih vozila /nečitko/ br. 02-78/95, od 12. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-155	Naređenje Ministarstva odbrane Zvornik za mobilizaciju svih raspoloživih autobusa, br. 02-79/95, odštampani potpis: Stevan IVANOVIC, od 12. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-156	Zahtjev Zvorničke brigade, br. 01-257, za mobilizaciju sedam autobusa, potpisao Vinko PANDUREVIC, od 15. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-157	Naređenje Bratunačke brigade br.04/254-58 za mobilizaciju obveznika radne obaveze, i spisak preduzeća gdje će se obveznici rasporediti, potpisao Vidoje BLAGOJEVIC, od 10. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine

T-158	Naređenje Ministarstva odbrane Zvornik, br. 02-81/95, mobilizacija svih vojno sposobnih muškaraca za "obezbjeđenje" terena od muslimanskih grupa koje bježe iz Srebrenice. Potpisao Stevan IVANOVIĆ, od 15. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-159	Depeša - Naređenje predsjednika RS, br. 01-1118/95, od 16. 06. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-160	Naređenje Drinskog korpusa br. 05/1-205, za mobilizaciju svih vojno sposobnih muškaraca za ratna dejstva u zoni odgovornost Korpusa, odštampan potpis: general major Milenko ZIVANOVIC, od 16. 06. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-161	Naređenje Predsjednika RS-a, br 01-1118/95, kojom se uvodi najviši novo borbene gotovosti u RS-u u cilju "slamanja opšte ofanzive na RS" i poraza neprijatelja. Naređenje sadrži potpis Radovana KARADZICA i pečat, od 16. 06. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-162	Zapovest Drinskom korpusu za aktivna borbena dejstva, br. 04/156-2, radi odsecanja enklava Srebrenice i Žepe i stvaranja uslova za njihovu "eliminaciju", potpisao general major Milenko ZIVANOVIC, od 02. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-163	Naređenje Glavnog štaba VRS , generala Ratka MLADIĆA, br. 03/4-1790 za uvođenje pune borbene gotovost u VRS, od 28. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-164	Obavještajni izvještaj, br. 05-1920/95, RDB Sarajevo, zamjeniku ministra unutrašnjih poslova, odštampan potpis: Dragan KIJAC od 07. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-165	Depeša /obavještajni izvještaj/ RDB Sarajevo, br. 05-1936/95, zamjeniku ministra unutrašnjih poslova, odštampan potpis: Dragan KIJAC, od 09. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-166	Depeša /obavještajni izvještaj/ RDB Sarajevo, br. 05-1989/95, zamjeniku ministra unutrašnjih poslova, odštampan potpis: Dragan KIJAC, od 12. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-167	Depeša /obavještajni izvještaj/ RDB Sarajevo, br. 05-2018/95, zamjeniku ministra unutrašnjih poslova o., od 13. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-168	Depeša /obavještajni izvještaj/ RDB Sarajevo, br. 05-2000/95, zamjeniku ministra unutrašnjih poslova, odštampan potpis: Dragan KIJAC, od 13. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-169	Depeša /obavještajni izvještaj/ RDB Sarajevo, br. 05-2037/95, zamjeniku ministra unutrašnjih poslova, odštampan potpis: Dragan KIJAC, od 14. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine

T-170	Depeša /obavještajni izvještaj/ RDB Sarajevo, br. 05-2046/95, zamjeniku ministra unutrašnjih poslova, odštampan potpis: Dragan KIJAC, od 15. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-171	Depeša /obavještajni izvještaj/ RDB Sarajevo, br. 05-2083/95, zamjeniku ministra unutrašnjih poslova, odštampan potpis: Dragan KIJAC, od 17. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-172	Depeša obavještajni izvještaj/ RDB Sarajevo, br. 05-2097/95, zamjeniku ministra unutrašnjih poslova, odštampan potpis: Dragan KIJAC, od 18. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-173	Depeša /obavještajni izvještaj/ RDB Sarajevo, br. 05-2274/95, zamjeniku ministra unutrašnjih poslova, odštampan potpis: Dragan KIJAC, od 19. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-174	Naređenje Ratnog predsjedništva RBiH kojom se objavljuje opšta mobilizacija u općini Srebrenica, potpisao Hajrudin Avdic, bez datuma	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-175	Završni Izvještaj Komisije Republike Srpske za istraživanje događaja u i oko Srebrenice od 10. do 19. jula 1995., od 11. 06. 2004.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-176	Naređenje glavnog štaba VRS, br. 03/4-1807, za zauzimanje odbrambenih linija i popravljanje taktičke pozicije u oblasti enklava Srebrenica I Žepa, odštampani potpis: general Ratko MLADIC, od 10. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-177	Izvještaj Glavnog štaba VRS, br. 03/3-201, u vezi sa situacijom na frontu, odštampani potpis: general MILETIC, od 20. 07. 1995.	Uveden dana 26.11.2014. godine
T-178	Izvještaj 4. voda za radio izviđanje, br. 13-6/4, u vezi s komunikacijom iz Žepe, razbijenim jedinicama ABiH iz Srebrenice i Tuzle, odštampani potpis: poručnik Mirko PETROVIC od 4.7.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-179	Prva Zvornička pješadijska brigada, dokument broj: 01-271 u vezi sa popunom bataljona, u potpisu potpukovnik Vinko PANDUREVIĆ od 21.7.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-180	Prva Zvornička pješadijska brigada, dokument broj: 01-272 u vezi sa zahtjevom za rotaciju osoblja, u potpisu potpukovnik Vinko PANDUREVIĆ od 21.7.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-181	Zvornička brigada, interni borbeni izvještaj broj: 06-224/2, u potpisu potpukovnik Vinko PANDUREVIĆ od 19.7.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-182	Ministarstvo odbrane RS, naredba broj: 02-78/95 se odnosi na autobuse, u potpisu Stevan IVANOVIĆ od 12.7.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine

T-183	Ministarstvo odbrane RS, naredba broj: 02-79/95, odnosi se na mobilizaciju autobusa i kamiona, u potpisu Stevan IVANOVIĆ od 12.7.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-184	Drinski korpus, zahtjev broj. 05/1-241, odnosi se mobilizaciju vojnih obveznika, u potpisu Maj. Gen. Radislav KRSTIĆ od 15.7.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-185	Drinski korpus, Naredba broj: 04/156-28 o uključivanju jedinica za pomoć Prvoj zvorničkoj pješadijskoj brigadi u borbenim aktivnostima, u potpisu Gen. Maj. Radislav KRSTIĆ od 16.7.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-186	Centar javne bezbjednosti Zvornik, izvještaj broj: 12-6/08-512/95 o situaciji na području Zvornika od 15.7.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-187	prav Zvornička brigade dokument broj: 01-272 zahtjev za rotaciju osoblja, u potpisu potpukovnik Vinko PANDUREVIĆ od 21.7.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-188	Drinski korpus, dokument broj: 04/156-14 kojim se traži informacija o rezultatima pretresa terena, u potpisu Poručnik. Slobodan ^EROVIC od 20.7.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-189	Drinski korpus, Laka pješadijska brigada, redovni borbeni izvještaj broj 01-7, u potpisu Maj. Dragan OBRENOVIĆ od 03.10.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-190	Drinski korpus, Laka pješadijska brigada, redovni borbeni izvještaj broj 01-8, u potpisu Maj. Dragan OBRENOVIĆ od 04.10.1995	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-191	Spisak vojnih pošti štaba Vojske Republike Srpske (bez datuma)	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-192	Spisak vojnih pošti korpusa Vojske Republike Srpske i lokacije (bez datuma)	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-193	Zabilješka Komisije za Srebrenicu RS-a sa informacijama o otkrivenim masovnim grobnicama od 29.05.04.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-194	Spisak 28 različitih lokacija i vrsta masovnih grobnica sa procjenom broja tijela pokopanih u svakoj od tih grobnica od 29.05.04.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-195	Izveštaj o uviđaju na nekoliko masovnih grobnica oko Srebrenice od 27.04.04.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-196	Izveštaj o uviđaju na nekoliko masovnih grobnica oko Srebrenice od 05.5.2004	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-197	Izveštaj o uviđaju na nekoliko masovnih grobnica oko Srebrenice od 12.5.2004.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-198	Izveštaj o uviđaju na nekoliko masovnih grobnica oko Srebrenice od 18.5.2004.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-199	Izveštaj o uviđaju na nekoliko masovnih grobnica oko Srebrenice od 25.05.04.	Uveden dana 03.12.2014. godine

T-200	Popratni dopis koji je potpisao ministar odbrane STANKOVIĆ i popis zatvorenika u logoru Batković od 13.5.2004.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-201	Naredba (03-386/95) Okružnog štaba Civilne zaštite kojom se uspostavljaju jedinice civilne zaštite sa zadatkom "čišćenja" terena u i oko Srebrenice od 08.07.95.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-202	Naredba (03-386/95) Okružnog štaba Civilne zaštite kojom se uspostavljaju jedinice civilne zaštite sa zadatkom "čišćenja" terena u opštinama Srebrenica i Bratunac od 08.07.95.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-203	Ministarstvo odbrane RS-a, Šekovići, spisak (05/3-830-263/95) 11 ljudi koje treba uputiti u Srebrenicu radi "čišćenja" terena od 30.07.95.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-204	Ministarstvo odbrane RS, Šekovići, spisak (05/3-830-263/95) 11 ljudi koje treba uputiti u Srebrenicu radi "čišćenja" terena od 30.07.95.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-205	Naređenje (03-137/95) okružnog štaba civilne odbrane Zvornik, kojim se uspostavljaju jedinice civilne odbrane za potrebe "čišćenja" van-borbenih područja od 21.07.95.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-206	Naređenje (03-137/95) okružnog štaba civilne odbrane Zvornik kojim se uspostavljaju jedinice civilne odbrane za potrebe "čišćenja" van-borbenih područja od 21.07.95.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-207	Zahtjev Ministarstva odbrane RS, Zvornik (03-368/95) za pomoć u raščišćavanju "posljedica ratnih dejstava" u Srebrenici od 25.07.95.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-208	Popratno pismo naslovljeno: Mobilizacija motornih vozila, Krivaja 95. (bez datuma)	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-209	Zahtjev Ministarstva odbrane RS (02/21-3640/95) za najmanje 50 autobusa, da se pošalju na sportski stadion u Bratuncu, u potpisu Momčilo KOVAČEVIĆ od 13.7.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-210	Naređenje Glavnog štaba VRS-a (09/31/13-3/154) kojim se mobilizuje najmanje 50 autobusa, da se upute u Bratunac, odštampan potpis Gen. maj. Petra ŠKRBIĆA od 12.7.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-211	Izveštaj Ministarstva odbrane RS u Zvorniku (??-79/95) o poslanim motornim vozilima, odštampan potpis Stevana IVANOVIĆA od 13.7.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-212	Izveštaj Ministarstva odbrane RS (05-80-328) o mobilizaciji minibusa u vlasništvu Zvorničkog društvenog preduzeća Inžinjeri, u potpisu Ristan CVJETINOVIĆ od 05.7.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-213	Naređenje Ministarstva odbrane RS Zvornik (02-143-13/95) kojim se mobilizuje mali	Uveden dana 03.12.2014. godine

	autobus za Ministarstvo odbrane, odjel u Zvorniku, u potpisu Stevan IVANOVIĆ od 29.06.95.	
T-214	Izveštaj Ministarstva odbrane RS Zvornik (05-80-350) o 34 mobilizovana motorna vozila, u potpisu Ristan CVIJETINOVIĆ od 20.7.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-215	Izveštaj Ministarstva odbrane RS Zvornik (05-80-348) o mobilizaciji autobusa u vlasništvu Zvorničkog Drinatransa, društvenog preduzeća, u potpisu Ristan CVIJETINOVIĆ od 12.7.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-216	Naređenje Ministarstva odbrane RS Zvornik (02-143-15/95) kojim se mobilišu dva autobusa, u potpisu Stevan IVANOVIĆ od 11.7.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-217	Naređenje Ministarstva odbrane RS Sarajevo (01-21-011-198/95) kojim se mobilizuju sva raspoloživa motorna vozila, odštampan potpis Mitra KOVAČEVIĆA od 13.7.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-218	Zahtjev iz VP 7469 Zvornik (05/284-1) za mobilizaciju sedam vojnih obveznika, u potpisu maj. Mihajlo GALIĆ od 14.7.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-219	Zahtjev 5. sanitetske čete (01-02-/95) za jednog vozača i jedno motorno vozilo, u potpisu Dr. Zoran LAZAREVIĆ od 15.7.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-220	Zahtjev Drinskog korpusa (22/236) za pet vozača i pet motornih vozila, u potpisu Radislav KRSTIĆ od 16.7.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-221	Izveštaj Ministarstva odbrane RS Zvornik (05-80-353). Izveštaj o mobilizaciji 14 motornih vozila, u potpisu Ristan CVIJETINOVIĆ od 17.7.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-222	Naređenje Ministarstva odbrane RS Zvornik za mobilizaciju motornih vozila od 20.7.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-223	Naređenje Ministarstva odbrane RS Zvornik, (02-137/95) za mobilizaciju motornih vozila, odštampan potpis Milorada MILIĆA od 20.7.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-224	Izveštaj Ministarstva odbrane RS u Bratuncu (03-07/95) o mobilizaciji autobusa i kamiona, u potpisu Aleksandar TEŠIĆ od 20.7.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-225	Naređenje Ministarstva odbrane RS Zvornik (02-137/95) za mobilizaciju motornih vozila, odštampan potpis Milorada MILIĆA od 20.7.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-226	Izveštaj Ministarstva odbrane RS Zvornik (05-80-358). Izveštava se o mobilizaciji autobusa i kamiona, u potpisu Ristan CVIJETINOVIĆ od 20.7.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine

T-227	Zahtjev Zvorničke brigade (01-268) za produženje vremena za korištenje "dizalice" /sic/, u potpisu Mihajlo GALIĆ od 20.7.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-228	Naređenje Ministarstva odbrane RS Zvornik (02-147/95) za mobilizaciju autobusa i naoružanih vozača, odštampan potpis Stevana IVANOVIĆA od 01.8.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-229	Zahtjev Drinskog korpusa (05/1-242) Ministarstvu odbrane, odsjek Vlasenica, za mobilizaciju vojnih obveznika radi "pretresa terena" zbog muslimanskih grupa koje bježe iz Srebrenice, u potpisu gen. maj. Radislav KRSTIĆ od 15.7.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-230	Naređenje Ministarstva odbrane RS Zvornik (02-82/95) za mobilizaciju svih vojno-sposobnih muškaraca radi "obezbjedenja" zone odgovornosti Drinskog korpusa, u potpisu Stevan IVANOVIĆ od 15.7.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-231	Popratna nota/depeša Ministarstva odbrane RS Zvornik (01-84/95) uz naredbu predsjednika RS-a br. 01-118/95, odštampan potpis Stevana IVANOVIC od 17.6.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-232	Ministarstvo odbrane RS Zvornik - spisak (05-80-34) 255 vojnih obveznika, pozvanih za dan 15. juli, 1995., u potpisu Ristan CVJETINOVIĆ od 17.7.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-233	Odluka o imenovanju Zvorničke brigade 06-53 od 17.03.1994.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-234	Spisak imenovanja komande stana Zvorničke brigade (bez datuma)	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-235	Evidencija prisutva ljudstva komande Zvorničke brigade za juli 1995 (bez datuma)	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-236	Evidencija prisustva ljudstva u Inženjerskoj četi Zvorničke brigade za juli 1995. (P02851, IT-05-88-T, Vujadin Popovic i dr.) od 01.7.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-237	Pravilo bataljon JNA od 28.07.1988. (bez datuma)	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-238	Propisi SFRJ o primjeni međunarodnog ratnog prava u oružanim snagama (bez datuma)	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-239	Izveštaji Posmatračke misije UN-a (UNPROFOR) od jula 1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-240	Direktiva za dalja dejstva 7.1 br. 02/2-15- od 31.03.1995., Glavni štab Vojske Republike Srpske, general-pukovnik Ratko Mladić od 31.03.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-241	Redovni borbeni izvještaj 1. Bratunačke lake pješadijske brigade, 03-253-96 od 04.07.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-242	Rezolucija 819 Vijeća sigurnosti UN-a, S/RES/819 dated 16.04.1993	Uveden dana 03.12.2014. godine

T-243	Rezolucija 824 Vijeća sigurnosti UN-a, S/RES/824 od 06.05.1993.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-244	Rezolucija 836 Vijeća sigurnosti UN-a, S/RES/836 od 04.06.1993.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-245	Saopštenje za štampu predsjednika Vijeća sigurnosti UN -a, UN Dok. S/PRST/1995/32 od 14.07.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-246	Izveštaj Holandske kraljevske vojne policije 02.08.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-247	Dokument Zvorničkog Centra Javne bezbjednosti br. 277/95 od 12.07.1995., Dragomir Vasić	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-248	Lista kompanija koje su imale autobuse, 12.07.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-249	Uputstvo za rad komande 4. korpusa u izvršavanju prioriternih zadataka u miru i ratu, 01-15-62 od 29.08.1991.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-250	Dokument o pohvalama pripadnika Zvorničke brigade od 18.07.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-251	Sporazum o demilitarizaciji Srebrenice od 18.04.1993. između Armije RBiH i VRS.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-252	Sporazum o demilitarizaciji Srebrenice od 08.05.1993. između Armije RBiH i VRS.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-253	GŠ VRS, 08.03.1995., Br. 2/2-11: Direktiva za daljnje operacije br. 7 od 08.03.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-254	03.07.1995., 1. zvornička pješadijska brigada – Komanda taktičke grupe, Strogo povjerljivo, br. 01-246: Naredba za pokret br.3 od 03.07.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-255	Službeni glasnik Republike Srpske, Vol. II, Br. 22, član 386, "Odluka o strateškim ciljevima Srpskog naroda u Bosni i Hercegovini," 12.05.1992.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-256	Naredba Drinskog korpusa, Br.05/2-293, 13.07.1995. (ERN: 0300-7385-0300-7385) od 13.07.1995..	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-257	Pregled angažovanja ljudstva komande bataljona, 6.bataljon, mjesec juli 1995	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-258	Pregled angažovanja ljudstva Radnog voda 6. bataljona, mjesec juli 1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-259	Pregled angažovanja ljudstva Izviđačkog voda 6. bataljona, mjesec juli 1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-260	Spisak ljudstva 6. Bataljona (bez datuma)	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-261	Spisak ljudstva 6. Bataljona (bez datuma)	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-262	Dokument o komandnoj strukturi i formacijskoj popunjenosti u 6. pješadijskom bataljonu (bez datuma)	Uveden dana 03.12.2014. godine

T-263	Naređenje o imenovanju u 6. Bataljon od 15.06.1995.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-264	Mape zona odgovornosti različitih bataljona (bez datuma)	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-265	STANIŠIĆ Ostoja (dnevnik) bez datuma	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-266	STANIŠIĆ Ostoja (vojna knjižica) bez datuma	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-267	Izveštaj o pretresu i oduzimanju predmeta iz kuće Ostoje Stanišića na adresi Sime Perića 5, Zvornik, Općina Zvornik, na dan 22.06.2012. godine, kao i lista oduzetih predmeta.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-268	Stara lična karta Ostoje Stanišića (bez datuma)	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-269	Stara lična karta Marka Miloševića (bez datuma)	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-270	Izveštaj o pretresu i oduzimanju predmeta iz kuće Marka Miloševića na adresi Vuka Karadžića 1, Zvornik, Općina Zvornik na dan 22.06.2012. godine, i lista oduzetih predmeta. (bez datuma)	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-271	Izveštaj Ujedinjenih Nacija u skladu sa Rezolucijom Generalne skupštine 53/35: Pad Srebrenice" od 15.11.1999.	Uveden dana 03.12.2014. godine
T-272	Iskaz Rifata Kešetovića – vještačenje, i popratna dokumentacija (zapisnici o ekshumaciji i identifikaciji, i dr)	Uveden dana 17.12.2014. godine
T-273	Rezolucija 743 (1992) Vijeća sigurnosti UN od 21.02.1992.	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-274	Izveštaj MUP-a RS broj 56/95 od 06.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-275	Izveštaj MUP-a RS broj 64/95 od 10.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-276	Zapisnik broj: 07/22-55, izvod iz ukaza o imenovanju predsjednika, sudija i sekretara vojno-disciplinskog suda, od 28.05.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-277	Glavni štab VRS, broj: 03/4-1767, naređenje u vezi sprečavanja curenja povjerljivih vojnih informacija u području Žepe, od 25.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-278	Depeša 1. Plpbr broj: 07/23-44 od 15.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-279	Depeša 1. Plpbr, broj: 04-520-52/95 od 13.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-280	Depeša 1. Plpbr broj: 04-520-50/95 od 25.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-281	Depeša Glavnog štaba VRS, broj: 12/45-936 od 25.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine

T-282	Depeša 1. Plpbr broj 04-520-63/95 od 25.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-283	IKM Drinskog korpusa (Krivača) broj: 04/02/1931 rukom pisani izvještaj u vezi razgovora između potpukovnika Rajka KUSICA i Avde PALICA, koji se odvijao putem UN-ove radio veze, od 17.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-284	Odluka predsjedništva srpske republike BiH od 15.04.1992. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-285	Izvještaj 1. PLPBR broj: 04-520-61/95 od 21.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-286	Izvještaj 1. PLPBR broj 04-520-55/95 od 14.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-287	Izvještaj Drinskog korpusa od 13 04 1994 godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-288	Naređenje Drinskog korpusa broj: 01/5-373 od 24.07.1994. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-289	Naređenje Drinskog korpusa broj: 03/158-1 od 20.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-290	Obrazac za registraciju vojnih obveznika 1. Bratunačke lake pješadijske brigade na ime Miroslava STANOJEVIĆA, rođ. 10 apr. 1972., i prijava ranjavanja STANOJEVIĆA u Kravici dana 13.07.1995. u 12.00, od 08.08.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-291	Naređenje 1. Birčanske pješadijske brigade broj: 03/2-28/2 od 16.05.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-292	Borbeni izvještaj 5. Inženjerskog bataljona br. 38-56 komandi Drinskog korpusa broj 38-56 od 14.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-293	Dokument Drinskog korpusa br. 04/156-10 od 11.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-294	Obavještajni dokument Drinskog korpusa br. 17/897 od 12.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-295	Dokument Drinskog korpusa br. 21/6-686 od 12.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-296	Dokument Drinskog korpusa br. 22/227 od 12.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-297	Dokument 1. Miličke pješadijske brigade br. 06/11 od 12.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-298	Obavještajni dokument Drinskog korpusa br. 17/895 od 12.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-299	Dokument glavnog štaba VRS br. 03/3-193 od 12.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-300	Obavještajni dokument Drinskog korpusa br. 17/896 od 12.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-301	Dokument 1. Podrinjske lake pješadijske brigade br. 04/520-51/95 od 13.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine

T-302	Dokument Drinskog korpusa br. 03/156-12 od 13.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-303	Dokument Drinskog korpusa br. 21/6-625 od 13.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-304	Dokument glavnog štaba VRS br. 03/4-1629 od 13.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-305	Dokument Zvoničke brigade br. 05/283-03 od 7.20.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-306	Dokument glavnog štaba VRS br. 3/4-1731 od 21.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-307	Dokument Zvorničke brigade br. 01-333 od 12.08.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-308	Redovni borbeni izvještaj Drinskog korpusa od 10.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-309	Redovni borbeni izvještaj Drinskog korpusa od 11.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-310	Redovni borbeni izvještaj Drinskog korpusa od 13.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-311	Redovni borbeni izvještaj Drinskog korpusa od 14.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-312	Redovni borbeni izvještaj Drinskog korpusa od 15.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-313	Bilješke s razgovora s uhapšenim pripadnicima ABiH, Mehmedom NUKICEM i Enverom BEHTICEM, od 15.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-314	Dnevni izvještaj br. 5-7910, Kontraobavještajna grupa VJ, od 15.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-315	Bilješke s razgovora s uhapšenim pripadnikom ABiH, Seadom Salihovićem, od 17.07.1995. godine	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-316	Crno bijela fotografija snimljena iz vazduha pod naslovom "Pripreme za premještanje izbjeglica, enklava Žepa, Bosna i Hercegovina"	Uveden dana 24.12.2014. godine
T-317	Redovni borbeni izvještaj 1. lake pješadijske brigade Milići, br. 332-1700, odštampani potpis: kapetan Milomir NASTIC	Uveden dana 14.01.2015. godine
T-318	Redovni borbeni izvještaj 1. lake pješadijske brigade Milići, br. 332-1703, odštampani potpis: vodnik Dragomir LALOVIC	Uveden dana 14.01.2015. godine
T-319	Duga Romanijska motorizovana brigada, redovni borbeni izvještaj broj: 1133/3-95, u potpisu potpukovnik Radovan VIDOVIĆ	Uveden dana 14.01.2015. godine
T-320	Druga Romanijska motorizovana brigada, redovni borbeni izvještaj broj 1133/4-95, u potpisu potpukovnik Radovan VIDOVIĆ	Uveden dana 14.01.2015. godine
T-321	Prva Biračka brigada, redovni borbeni izvještaj broj 03/1-711, u potpisu Pukovnik Svetozar ANDRIĆ	Uveden dana 14.01.2015. godine

T-322	Prva Biračka brigada, vanredni borbeni izvještaj broj:1-73, u potpisu Pukovnik. Svetozar ANDRIĆ	Uveden dana 14.01.2015. godine
T-323	Prva Biračka brigada, redovni borbeni izvještaj broj 03/1-712, u potpisu Pukovnik. Svetozar ANDRIĆ	Uveden dana 14.01.2015. godine
T-324	Generalštab, izvještaj broj: 03/4-1654 u vezi odlaska pješadijske čete za pomoć Prvoj Zvorničkoj pješadijskoj brigadi, u potpisu Maj. Gen. Radivoje MILETIĆ	Uveden dana 14.01.2015. godine
T-325	Drinski korpus, Upustvo broj: 03/57-1 o isključivanju telefonskih i telegrafskih linija na području borbenih operacija, u potpisu Maj. Gen. Milenko ŽIVANOVIĆ	Uveden dana 14.01.2015. godine
T-326	Drinski korpus, Naredba broj: 03/157-7 o povratu opreme Prve zvorničke pješadijske brigade, u potpisu Gen. Maj. Radislav KRSTIĆ	Uveden dana 14.01.2015. godine
T-327	Državna granica Ljubovija, izvještaj stanice kontrolne policije broj: 28-193/95 od 20. jula 1995. godine, o predaji Muslimana Ahmeta TEPIĆA i Edina DŽANIĆA bratunačkoj stanici kontrolne policije Državne granice Bratunac. Sadrži pečat i potpise Zorana SEVIĆA. lica koje je predalo Muslimane i Vidoja RADOVIĆA, lica koje ih je preuzelo.	Uveden dana 14.01.2015. godine
T-328	Državna granica Bratunac, stanica kontrolne policije, službena zabilješka od 20. jula 1995. godine, potpisu Vidoje RADOVIĆA, o primopredaji Muslimana Ahmeta TEPIĆA i Edina DŽANIĆA koji su deportirani iz Srbije i preuzeti od strane stanice kontrolne policije državne granice Bratunac i predati Komandi Prve bratunačke lake pješadijske brigade.	Uveden dana 14.01.2015. godine
T-329	Potvrda Policijske stanice za kontrolu državne granice Bratunac broj: 01/2-4.3-47/95 od 23. jula 1995. godine o predaji Muslimana Abdurahmana MALKIĆA, Hamdije MALKIĆA, Hamze MALKIĆA, Hariza IBRAHIMOVIĆA, Hazima IBRAHIMOVIĆA i Fahrudina IBRAHIMOVIĆA koji su prešli granicu i predati Prvoj Bratunačkoj lakoj pješadijskoj brigadi. Sadrži pečat i potpis Vidoja RADOVIĆA koji je predao Muslimane i Momira NIKOLIĆA lica koje ih je preuzelo.	Uveden dana 14.01.2015. godine
T-330	Izvještaj Policijske stanice za kontrolu državne granice Bajina Basta broj: 28-240/95, od 23. jula 1995., godine i predaji Muslimana Hariza IBRAHIMOVIĆA, Hazima IBRAHIMOVIĆA i Fahrudina IBRAHIMOVIĆA koji su prešli granicu i predani stanici kontrolne policije	Uveden dana 14.01.2015. godine

	Državne granice Bratunac u mjestu Skelani. Potvrda je potpisana od strane Riste SEOVCA lica koje ih je predalo i Pere MILIĆA lica koje je peuzelo Muslimane.	
T-331	Zahtjev 27. logističke baze (63-218) da kamioni prevezu kontejnere iz Srebrenice, u potpisu pukovnik Marko SARKANOVIĆ.	Uveden dana 14.01.2015. godine
T-332	Romanijaprevoz, Pale - spisak autobusa koje je koristila VRS u periodu od 02. jula 1995. i 31. jula 1995., sa pravcima kojima su se kretali, u potpisu Verislav SAVČIĆ, direktor.	Uveden dana 14.01.2015. godine
T-333	Izveštaj Ministarstva odbrane RS Šekovici (05-800-77/95) o rezultatima mobilizacije u Šekovićima, u potpisu Tomislav BOBAR. Ministarstvo odbrane RS Šekovići -izvještaj (05-800-77/95) o rezultatima mobilizacije u Zvorniku, u potpisu Tomislav BOBAR.	Uveden dana 14.01.2015. godine
T-334	Izveštaj o radu MUP-a RS za 1995.	Uveden dana 14.01.2015. godine
T-335	Rukom sačinjen spisak broja zarobljenih vojnika i civila.	Uveden dana 14.01.2015. godine
T-336	Dokumenat MUP-a RS-a (199) u vezi sa bezbjedonosnom situacijom (Dio 0362-5104-0362-5523)	Uveden dana 14.01.2015. godine
T-337	Dokumenat MUP-a RS-a (200) u vezi sa bezbjedonosnom situacijom. (Dio 0362-5104-0362-5523)	Uveden dana 14.01.2015. godine
T-338	Dokumenat MUP-a RS-a (202) u vezi sa bezbjedonosnom situacijom. (Dio 0362-5104-0362-5523)	Uveden dana 14.01.2015. godine
T-339	Izveštaj MUP RS Zvornik o radu policijske stanice Zvornik, juli 1995., potpisan od strane Petka PANICA. (Dio 0362-5104-0362-5523)	Uveden dana 14.01.2015. godine
T-340	Izveštaj Komisije za istraživanje događaja u i oko Srebrenice u periodu između 10. i 19. jula 1995. godine u Vladi RS-a, "Događaji u i oko Srebrenice od 10. do 19. jula 1995", Banja Luka, juni 2004. godine.	Uveden dana 14.01.2015. godine
T-341	Karta – "Operacija Stupcanica-95 (Žepa), 1. podrinjska laka pješadijska brigada", jedna od nekoliko karata (komunikacije, artiljerija, taktike) koja prikazuje borbene aktivnosti na području Žepe. Karta – "Operacija Stupcanica-95 (Žepa), 1. podrinjska laka pješadijska brigada", jedna od nekoliko karata (komunikacije, artiljerija, taktike) koja prikazuje borbene aktivnosti na području Žepe. Karta – "Operacija Stupcanica-95 (Zepa), 1. podrinjska laka pješadijska brigada", jedna od	Uveden dana 14.01.2015. godine

	<p>nekoliko karata (komunikacije, artiljerija, taktike) koja prikazuje borbene aktivnosti na području Žepe.</p> <p>Karta – “Operacija Stupcanica-95 (Zepa), 1. podrinjska laka pješadijska brigada”, jedna od nekoliko karata (komunikacije, artiljerija, taktike) koja prikazuje borbene aktivnosti na području Žepe.</p> <p>Karta – “Operacija Stupcanica-95 (Zepa), 1. podrinjska laka pješadijska brigada”, jedna od nekoliko karata (komunikacije, artiljerija, taktike) koja prikazuje borbene aktivnosti na području Žepe.</p>	
T-342	<p>Karta sa rukom napisanom bilješkom: “Srebrenica je bila srpska i ostaće srpska!” (od 12. jula 1995.), potpisana od strane general majora Radislava KRSTICA. Bilješka napisana istim rukopisom, “I Žepa je srpska!” (od 27. jula 1995.) također sa potpisom general majora Radislava KRSTICA.</p>	<p>Uveden dana 14.01.2015. godine</p>
T-343	<p>Karta pod nazivom, “Pregrupisavanje snaga naših neprijatelja i UNPROFOR u enklavama Srebrenice i Žepe”, sa rukom napisanom informacijom o muslimanskim snagama i snagama UNPROFOR-a.</p>	<p>Uveden dana 14.01.2015. godine</p>
T-344	<p>Karta pod nazivom, “Radna karta komandnog osoblja Drinskog korpusa, počev od 1. jula 1994. pa do 10. aprila 1995.”, ovjerena, odobrena i potpisana od strane načelnika štaba general majora Milutina SKOČAJIĆA, na kojoj su prikazane pozicije VRS i Armije BiH u zoni odgovornosti Drinskog korpusa.</p>	<p>Uveden dana 14.01.2015. godine</p>
T-345	<p>Karta - bez naslova, bez datuma i potpisa koja prikazuje borbene operacije za napada na Žepu.</p>	<p>Uveden dana 14.01.2015. godine</p>
T-346	<p>Karta pod nazivom, “Odluka komandanta Drinskog korpusa za odbranu”, odobrena, bez potpisa, od strane general pukovnika Ratka MLADIĆA i general majora Milenka ŽIVANOVIĆA, na kojoj su prikazane borbene aktivnosti na području Rogatice, Visegrada, Olova, Srebrenice i Zvornika</p>	<p>Uveden dana 14.01.2015. godine</p>
T-347	<p>Karta sa naslovom, “Plan pregrupisavanja snaga Drinskog korpusa za sprečavanje neprijateljskih snaga iz enklava (Žepa i Srebrenica) da prođu pravcem Kladanj-Tuzla”, iz 1995., nepotpisana, na kojoj su prikazani položaji snaga VRS i Armije BiH na području Srebrenice, Kravica, Konjevic Polja, Zepe i Jasena</p>	<p>Uveden dana 14.01.2015. godine</p>

T-348	Karta sa naslovom, "Odluka komandanta Drinskog korpus završnim operacijama u enklavi Žepa" pod šifrom "Stupcanica-95", ovjerena, odobrena i potpisana od strane general pukovnika Ratka MLADIĆA i general majora Radislava KRSTIĆA, na kojoj su prikazane borbene aktivnosti u operaciji Žepa.	Uveden dana 14.01.2015. godine
T-349	Dvije stranice izdvojene iz registra pacijenata bolnice sa informacijama od 13. jula 1995. godine, na kojima se nalazi 14 imena Muslimana. Oduzete iz bolnice u Milićima dana 12. decembra 2002. godine u skladu sa nalogom za pretres.	Uveden dana 14.01.2015. godine
T-350	Devet formulara pod nazivima "Uputnica specijalisti, Republika Srpska, bolnica SV.NIKOLA, Milići, koji sadrže imena Muslimana i u kojima se obrazlaže potreba tih pacijenata za specijalističkim lječničkim tretmanom. Oduzeti iz bolnice u Milićima dana 12. decembra 2002. godine u skladu sa nalogom za pretres.	Uveden dana 14.01.2015. godine
T-351	Bolnički izvještaji u vezi sa hirurškim tretmanom pacijenata Muslimana i Srba. Oduzeti iz bolnice u Milićima dana 12. decembra 2002. godine u skladu sa nalogom za pretres.	Uveden dana 14.01.2015. godine
T-352	List papira formata A3, savijen na pola, sa rukom napisanom bilješkom i datumom 20-07-95 sa naznakom "izdvojeno prema naredbi profesora Davidovića". Oduzet iz bolnice u Milićima dana 12. decembra 2002. godine u skladu sa nalogom za pretres	Uveden dana 14.01.2015. godine
T-353	Zabilješka u vezi sa otpuštanjem ranjenih lica iz bolnice u Zvorniku prema naredbi šefa medicinskih službi VRS, potpisana od strane dr. Radomira Davidovića. Oduzeta iz bolnice u Milićima dana 12. decembra 2002. godine u skladu sa nalogom za pretres	Uveden dana 14.01.2015. godine
T-354	Zapisnik sa 1. sjednice ratnog predsjedništva Zvornik održanog 31.07.1995. na kojem su bili prisutni Jovan MITROVIĆ (predsjednik), Zoran ZEKIĆ, Jovo MIJATOVIĆ, Stevo IVANOVIĆ, Branko GRUJIĆ, Dragomir VASIĆ i Mihajlo GALIĆ, zapisničar Mitar VASIĆ. U skladu sa objavom ratnog stanja koje je priglasio predsjednik KARADŽIĆ, ratno predsjedništvo preuzima dužnosti izvršnog odbora skupštine opštine.	Uveden dana 14.01.2015. godine
T-355	Zapisnik 3. sastanka Opštinskog ratnog predsjedništva Zvornik, kojim je predsjedavao	Uveden dana 14.01.2015. godine

	Jovan MITROVIĆ, 02. avgusta, 1995.; ostali prisutni: Zoran ZEKIĆ, Jovo MIJATOVIĆ, Stevo IVANOVIĆ, Branko GRUJIĆ i Dragomir VASIĆ; zapisnik pripremio Mitar VASIĆ.	
T-356	Komanda Drinskog korpusa-Pov. Br. 05/2-583 Prijedlog GŠ VRS-a za redovno unaprijeđenje rezervnih oficira	Uveden dana 14.01.2015. godine
T-357	Spisak lica iz jedinica Drinskog korpusa predloženih za stimulativne mjere	Uveden dana 14.01.2015. godine
T-358	Analiza aktivnosti 6. bataljona u toku 1992., Komanda 6. bataljona, 25.02.1993., u potpisu Ljubisav Štrbac (str. 0432-4554 u okviru veće kolekcije).	Uveden dana 21.01.2015. godine
T-359	Mapa područja Srebrenice i Zvornika	Uveden dana 21.01.2015. godine
T-360	Fotografija šume u blizini Crvene brane	Uveden dana 21.01.2015. godine
T-361	Fotografija Crvene brane koju je preživjeli opisao kao mjesto na kojem su vršena streljanja.	Uveden dana 21.01.2015. godine
T-362	Fotografija područja u blizini brane kuda je preživjeli pobjegao	Uveden dana 21.01.2015. godine
T-363	Fotografija vozila sa natpisom "Kraljica smrti" napisanim sa strane.	Uveden dana 21.01.2015. godine
T-364	<p>Fotografije područja iza nove školske zgrade napravljene iz vazduha;</p> <p>Photografija stepeništa koje vode u školsku zgradu;</p> <p>Fotografija koja pokazuje stepenište u unutrašnjosti nove školske zgrade;</p> <p>Fotografija učionice u novoj školskoj zgradi u Petkovcima u kojoj je svjedok bio zatočen;</p> <p>Fotografije Petkovaca sačinjene iz vazduha. RUEZ, Jean-Ren;</p> <p>Fotografija koja pokazuje hodnik i ulaze u učionice školske zgrade. RUEZ, Jean-Ren;</p> <p>Fotografija brane. RUEZ, Jean-Ren;</p> <p>Fotografija koja pokazuje područje pored brane na kojem je izvršeno strijeljanje. RUEZ, Jean-Ren;</p> <p>Fotografija koja pokazuje jarak pored brane. RUEZ, Jean-Ren;</p> <p>Fotografija koja pokazuje uzvišenje pored brane. RUEZ, Jean-Ren;</p> <p>Dvije fotografije brane načinjene iz vazduha dana 5. jula 1995. i 27. jula 1995. godine, na kojima se vidi da je prekopavanje obavljeno na zemljištu</p> <p>Zbirka fotografija i mapa priloženih uz izjavu svjedoka Jean-Rene</p>	<p>Uveden dana 21.01.2015. godine</p> <hr/> <p>Uloženo dana 04.02.2015.</p>

	RUEZ u predmetu Popović i dr. na suđenju pred MKSJ.RUEZ, Jean-Ren;	
T-365	Registratori koji sadrže fotografije poveza pronađenih na brani u Petkovcima, Liplje 2, Nova Kasaba i Zeleni Jadar 5	Uveden dana 21.01.2015. godine
T-366	Dijagram koji pokazuje veličinu i dubinu grobova na brani i CR-12 (iz Wrightovog izvještaja iz 1998. godine).	Uveden dana 21.01.2015. godine
T-367	Fotografije grobnica u Lipnju sačinjene iz vazduha	Uveden dana 21.01.2015. godine
T-368	Mapa: Krivaja 95	Uveden dana 21.01.2015. godine
T-369	Fotografije načinjene iz vazduha pod nazivom "Segment puta Snagovo-Liplje" (sa oznakama od LP-1 do LP-4)	Uveden dana 21.01.2015. godine
T-370	Fotografije načinjene iz vazduha pod nazivom "Dva lokaliteta sa iskopanom zemljom, Snagovo" (bez oznaka), 7. septembar 1995. godine	Uveden dana 21.01.2015. godine
T-371	Fotografije načinjene iz vazduha pod nazivom "Dva lokaliteta sa iskopanom zemljom, Snagovo" (sa oznakama LP-1 & LP-2), 2. oktobar 1995. godine	Uveden dana 21.01.2015. godine
T-372	5) Kompilacija za dan 09.07.95.	Uveden dana 21.01.2015. godine
T-373	6) Kompilacija za dan 10.07.95.	Uveden dana 21.01.2015. godine
T-374	8) Kompilacija za dan 12.07.95.	Uveden dana 21.01.2015. godine
T-375	Naredba komande zborničke brigade od 14. septembra 1993. godine	Uveden dana 21.01.2015. godine
T-376	Naredba za napada izdata od strane Armije RBiH, komanda 245. brdske brigade od 13. jula 1995. godine. Opisuje napad Armije BiH na području 6. bataljona zborničke brigade.	Uveden dana 21.01.2015. godine
T-377	Interni izvještaj zborničke brigade od 14. jula 1995. godine u kojem se ne pominju zatvorenici u Petkovcima.	Uveden dana 21.01.2015. godine
T-378	Redovni borbeni izvještaj zborničke brigade od 15. jula 1995. godine u kojem se ne pominju zatvorenici u Petkovcima.	Uveden dana 21.01.2015. godine
T-379	Dokumenti kojim se određuje sastav taktičke grupe 1, snaga koje su otišle u Srebrenicu. Korišteno kako bi se svjedok podsjetio o broju ljudi koje je odredio u taktičke snage koje su otišle u Srebrenicu u julu 1995. godine	Uveden dana 21.01.2015. godine
T-380	Interni borbeni izvještaj zborničke brigade, u potpisu Vinko Pandurevic od 18.07.1995. godine	Uveden dana 21.01.2015. godine

T-381	Fotografija povreda koje je svjedok zadobio u rame, ruku i u predjelu grudnog koša; Fotografija povreda koje je svjedok zadobio u rame, ruku i u predjelu grudnog koša; Fotografija na kojoj se vidi povreda stopala svjedoka.	Uveden dana 21.01.2015. godine
T-382	Fotografija čovjeka i njegove ruke; Dvije fotografije na kojima se vide povrede na čovjekovoj ruci; Fotografija povrede zgloba.	Uveden dana 21.01.2015. godine
T-383	Dokumentacija o uviđaju sa naredbom za vršenje uviđaja, stare škole staze, nove osnovne škole, brane u Petkovcima, dokumentacija i naredba o obavljannijuu dodatnog uviđaja od 22.07.2011. godine, izvještaj o krim.tehn. pregledu lica mjesta;	Uveden dana 21.01.2015. godine
T-384	Crtež lica mjesta Petkovaca od 29.08.2011. br.1,2,3,4,5,6 i 7.; Fotodokumentacija SIPA-e Dom kulture od 28.08.2011.; Krim.teh.pregled lica mjesta Petkovci 28.08.2011.; Krim.teh. Pregled Dom kulture 29.08.2011.; Crtež lica mjesta Petkovaca i krim.teh pregled; Fotodokumentacija Stare škole i stambenog objekta pored od 27.08.2009.; Crtež lica mjesta Stare škole od 27.08.2009.; Crtež lica mjesta Doma kulture od 27.08.2009.; Fotodokumentacija Osnovne škole od 28.08.2009.; Skica Nove škole; Fotodokumentacija Petkovaca od 29.08.2011.;	Uveden dana 21.01.2015. godine
T-385	Popratni akt u vez sa izvršenim uviđajem u Petkovcima od 05.11.2009.; Naredba za vršenje uviđaja Petkovci Škola, Dom i Crvena brana od 18.08.2009.; Zapisnik o uviđaju od 01.09.2009.; Izvještaj o pronađenim predmetima-tragovima od 07.09.2009.; Fotodokumentacija krim-teh. pregled put prema Petkovcima iz pravca Zvornika, put prema Brani i Brana od 28.08.2009.; Fotodokumentacija pronađeni tragovi-predmeti Plato-ravnica-Brana od 28.08.2009.; Crtež Lica mjesta krim-teh. pregled Brana od 28.08.2009.; Satelitski snimak kuća u Petkovcima sa legendom; (u optužnici: C5-007, C5-008 i C5-009);	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-386	Pravilo brigade pješadijske, motorizovane, brdske, planinarske pješadije, lake, datum dokumenta iz 1974. godine;	Uveden dana 04.02.2015. godine

T-387	Izveštaj o komandnoj odgovornosti u korpusu VRS-a, 05. April 2000.; Richard Batler;	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-388	Dužnosti i zadaci štaba komande i organa štaba, u poptisu Dragan Obrenović.	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-389	Akt-Komanda brigade, Dužnosti organa komande brigade, komandovanje, rad komande brigade na pripremanju i organizovanju borbenih dejstava.	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-390	Uputstvo za rad komandi-štabova, nacrt, 1983. godina;	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-391	Pravilo korpus kopnene vojske (privremeno), Generalštab oružanih snaga SFRJ, Centar visokih vojnih škola OS "Maršal Tito," 1990. godina.	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-392	Pravilnik o nadležnostima komande korpusa kopnene vojske u miru, Svezni Sekretarijat za narodnu odbranu, Generalštab Oružanih snaga SFRJ, III uprava, 1990. godina.	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-393	Naredba broj: 21-59/92 od 16.06.1992. godine ministra odbrane, pukovnika Gorana Subotića;	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-394	Privremeni propisi o službi u vojsci, broj: 583-23 od 25.08.1992. godine, pukovnik Milutin Vukelić u potpisu;	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-395	Pravilo službe organa bezbednosti u oružanim snagama SFRJ, Savezni sekretarijat za narodnu odbranu, 1984. godina;	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-396	Obaveštajno obezbeđenje Oružanih snaga, Pravilo, Savezni sekretarijat za narodnu odbranu, 1984. godina;	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-397	Smjernice za određivanje kriterijuma krivičnog gonjenja, Glavni štab vojske Republike Srpske, Vojno Tužilaštvo pri Glavnom štabu vojske, 1992. godina;	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-398	Odluka o proglašenju ratnog stanja u opštini Srebrenica-Skelani, broj: 01-1372/95 od 17.07.1995., Sarajevo, u potpisu Dr. Radovan Karadžić;	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-399	Naredba Komande drinskog korpusa, broj: 01/159-2 od 29.07.1995. godine, u potpisu dr. Radovan Karadžić;	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-400	Propisi o primeni pravila međunarodnog ratnog prava u oružanim snagama SFRJ, Savezni sekretarijat za narodnu odbranu, 1988. godina;	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-401	Informacija o potrebi pridržavanja međunarodnih normi u ratu, Komanda drinskog korpusa, broj: 2-160, od 18.12.1992. godine, načelnik OONP pukovnik Miladin Prstojević;	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-402	Naredba predsjednika Republike Srpske dr. Radovana Karadžića broj: 01-1118/95 od 16.06.1995. godine;	Uveden dana 04.02.2015. godine

T-403	Naredba vrhovnog komadanta Oružanih snaga Republike Srpske dr. Radovana Karadžića broj: 01-715-1/95 od 22.04.1995. godine;	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-404	Propisi o primeni pravila međunarodnih ratnog prava u Oružanim snagama SFRJ, Savezni sekretarijat za narodnu odbranu, 1988. godina;	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-405	Drinski list zborničke pešadijske brigade, jun 1995, broj 19;	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-406	Naredba K-de Zvorničke brigade, broj: 18192, od dana 02.07.1992. godine; Preduzimanje mjera borbenog obezbjeđenja, u potpisu: p. pukovnik Vidoje Blagojević;	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-407	Izveštaj Glavnom štabu VRS-a, broj: 2-1942/24 od 24.01.1993., u potpisu pukovnik Skočajić Milutin;	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-408	Naredna dejstva vojske Republike Srpske, direktiva, Glavni štab vojske RS, broj: 02/5-210 od 19.11.1992. godine, komadant general-pukovnik Ratko Mladić;	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-409	Naredba Komande zvorničke brigade broj: 01-21 od 22.01.1993., u potpisu komadant major Vinko Pandurević;	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-410	Sporazum o demilitarizaciji Srebrenice koji su sklopili general-pukovnik Ratko Mladić i general Sefer Halilović 8. maja 1993. godine u prisustvu general-potpukovnika Philippea Morillona;	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-411	Direktiva vrhovne komande OS Republike Srpske broj: 2/2-11 od 08.03.1995. godine, u potpisu vrhovni komadant dr. Radovan Karadžić;	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-412	Izveštaj Komande 1. Zvorničke pbr, Organ bezbednosti, broj: 17/94 od 26.07.1995. godine, u potpisu p. pukovnik Drago Nikolić;	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-413	Pregled angažovanja ljudstva komande bataljona, 6.b.p, mjesec juli 1995. Godine:	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-414	Obavijest sa sjednice Predsjedništva opštine Srebrenica, broj: 01- /95 od 09.07.1995. godine; predsjednika Predsjedništva Osmana Suljića;	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-415	Naredba predsjednika Republike Srpske dr. Radovana Karadžića broj: 01-1351/95 od 11.07.1995. godine,	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-416	Presretnuti razgovor između Obrenovića i x lica.	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-417	Naređenje za evakuaciju iz enklave Srebrenica, broj: 22/226 od 12.07.1995. godine, u potpisu komadant general-major Milenko Živanović;	Uveden dana 04.02.2015. godine

T-418	Akt IKM DK Bratunac broj: 08-444-10 od 13.07.1995. Komandi drinskog korpusa, u potpisu pukovnik Radoslav Janković;	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-419	Naredba predsjednika Republike Srpske dr. Radovana Karadžića broj: 01-509-1/95 od 21.03.1995. godine;	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-420	Naredba Komandi drinskog korpusa broj: 01/4-157-5 od 13.07.1995. godine, u potpisu general-major Radislav Krstić;	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-421	Vanredni borbeni izvještak komande prve zvrničke brigade broj: 06/217-1 od 15.07.1995., u potpisu komadant p. pukovnik Vinko Pandurević;	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-422	Vanredni borbeni izvještaj komande zvrničke brigade, broj: 06-222 od 18.07.1995. godine upućen komandi drinskog korpusa, u potpisu komadant p. pukovnik Vinko Pandurević;	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-423	Naredba komandama svih potčinjenih jedinica DK i IKM-1 DK broj: 03/156-12, Spriječavanje prolaska Muslimanskih grupa ka Tuzli i Kladrju, u potpisu komadant general-major Milenko Živanović;	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-424	Dodatak izvještaja komisije Republike Srpske za Srebrenicu od 11. juna 2004. godine u periodu između 10 i 19. juna 1995. godine, dokumenti, fotodokumentacija, plan rada CJB za mjesec juli 1995. godine, prikaz depeša potpisan od strane Vasić Dragomira);	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-425	Izvještaj generalnog sekretara u skladu sa Rezolucijom Generalne skupštine 53/35, UN, Pad Srebrenice, 15. novembar 1999. Godine,	Uveden dana 04.02.2015. godine
T-426	Fotografija	Uveden dana 11.02.2015. godine
T-427	Evidencija prisustva ljudstva na izvršavanju borbenih zadataka, Komanda brigade, mjesec juli 1995. godine.	Uveden dana 11.02.2015. godine
T-428	Presuda Suda BiH broj: S1 1 K 017791 14 Krž od 19.01.2015. i Presuda Suda BiH broj: K-KR-07/386 od 16.10.2009. godine.	Uveden dana 11.02.2015. godine
T-429	Trbić Milorad, izvod iz dnevnika od 16.07.1995. godine.	Uveden dana 11.02.2015. godine
T-430	Audo snimak razgovora između Jean-Rene Rueza i Radoslava Perića od 25.02. 1998. godine i Zapisnik sa treće sjednice Ratnog predsjedništva opštine Zvrnik održane dana 02.08.1995. godinei, u potpisu predsjedavajući Mitrović Jovan.	Uveden dana 18.03.2015. godine
T-431	Zapisnik o saslušanju svjedoka Čelić Milomira, broj: 17-04/2-6-04-2-484/08, od 20.05.2009. godine	Uveden dana 01.04.2015. godine

	SIPA	
T-432	Zapisnik o saslušanju svjedoka Maksimović Lazara, broj 17-04/2-6-04-2-485/09, od 20.05.2009. godine SIPA + Zapisnik o saslušanju svjedoka Čelić Milomira, broj KTN-RZ-19/08, od 13.10.2010. godine, sastavljen u Tužilaštvu Bosne i Hercegovine	Uveden dana 01.04.2015. godine
T-433	Zapisnik o saslušanju svjedoka Babić Milana, broj 17-04/2-6-04-2-/09, od 22.05.2009. godine, SIPA.	Uveden dana 08.04.2015. godine
T-434	Ratni dnevnik od 08.03.1995.- 20.09.1995. godine, knjiga br.3	Uveden dana 22.04.2015. godine
T-435	Zonu odgovornosti, Zvorničke apbr, karta	Uveden dana 22.04.2015. godine
T-436	Radna karta komandanta 6. Pb, u potpisu Ostoja Stanišić	Uveden dana 22.04.2015. godine
T-437	Karta koja je od 27.10.1995. godine, kapetan Petković Radenko, bez potpisa	Uveden dana 22.04.2015. godine
T-438	Fotografija, širi izgled stare OŠ i stambenog objekta, snimak škole sa ceste	Uveden dana 20.05.2015. godine
T-439	Zapovest za marš br. 3, Komanda TG 1. Zvpbr, Str.pov.br. 01-246, 03.07.1995. godine, Zvornik, u potpisu komadant, p.pukovnik Vinko Pandurević	Uveden dana 27.05.2015. godine
T-440	Pohvala svim jedinicama, Komanda 1. Zvorničke pbr, Str.pov.broj: 01-262, 18.07.1995. godine, u potpisu komadant, p.pukovnik Vinko Pandurević	Uveden dana 27.05.2015. godine
T-441a	Naredba vlade Republike Srpske, svim ministarstvima predsjednicima skupština opština-svima, GŠ VOJSKE REPUBLIKE SRPSKE, POV.BROJ: 01-1118/95, od 10.06.1995. godine, u potpisu predsjednik republike Radovan Karadžić;	Uveden dana 01.07.2015. godine
T-441b	Naredba predsjednika republike, pov. Broj: 01-1118/95 od 16.06.1995. godine, u potpisu sekretar IVANOVIĆ STEVAN;	Uveden dana 01.07.2015. godine
T-441c	Naredba, broj: 02-78/95, od 12.07.1995. godine, na osnovu naređenja Ministarstva odbrane Republike Srpske, pov. Broj: 02-21-3615/95 od 12.07.1995. godine, u potpisu IVANOVIĆ STEVAN	Uveden dana 01.07.2015. godine
T-441d	Naredba, broj: 02-79/95, od 12.07.1995. godine, na osnovu naređenja Ministarstva odbrane Republike Srpske, pov. Broj: 02-21-3615/95 od 12.07.1995. godine, u potpisu IVANOVIĆ STEVAN	Uveden dana 01.07.2015. godine

T-441e	Naredba , komanda Drinskog korpusa, str.pov. br. 03/156-12, od 13.07.1995. godine, sprečavanja prolazaka muslimanskih grupa ka Tuzli i Kladnju	Uveden dana 01.07.2015. godine
T-442	Zapisnik o saslušanju svjedoka AĆIMOVIĆ DRAGAN, broj: 17-04/2-6-04-2-523/10, od 24.09.2010. godine, Državna agencija za istrage I zaštitu + CD – Audio Aćimović Dragan, KTN-RZ-19/08	Uveden dana 15.07.2015. godine
T-443	Naredba pov.br. 06-68 Komande 1. Zvorničke pbr od 08.07.1995. o postavljanju po ratnoj formaciji u 1. Zvorničku pešadijsku brigadu, u 6. pešadijski bataljon, u potpisu pukovnik Vinko Pandurević	Uveden dana 26.08.2015. godine
T-444	Dozvola za kretanje Komande 1. pb 4. drbr, Trnovo 12.07.1995., u potpisu pukovnik Veletić Stojan, u prilogu: Pregled angažovanja ljudstva, poz.vod čete, mjesec jul.	Uveden dana 26.08.2015. godine
T-445	Zapisnik o saslušanju svjedoka Stević Milorada dat Državnoj agenciji za istrage I zaštitu broj 17-04/2-6-04-2-546/09 od 03.06.2009.godine	Uveden dana 02.09.2015.godine
T-446	Izveštaj o broju nestalih i rtvih iz Srebrenice, 12.januar 2000.godine sačinili Helge Brunborg i Henrik Urdal; Pobijenje tvrdnji odbrane u predmetu Blagojević i drugi od 25.avgusta 2004.godine; Nestali i mrtvi iz srebrenice Izveštaj i spisak iz 2005.godine, Helge Brunborg, Ewa Tabeau i Arve Hetland od 16.novembra 2005.godine; Interni memorandum od 24 jula 2008 godine na bos i na eng	Uveden dana 11.11.2015.godine
T-447	Radna karta oper. org. Komanda Zvorničke PBR. Početak: 01.09.1993., Završetak: 31.12.2015. godine. Vojna tajna, strogo povjerljivo, primjerak br 2.	Uveden dana 18.11.2015. godine
T-448	Sluzbena zabiljeska o prikupljenim podacima u predmetu Tuzilastva KTN-RZ 19/08 broj 17-04/2-6-04-2-668/09 od 04.06.2009. godine	Uveden dana 09.12.2015. godine
T-449	Sluzbena zabiljeska sacinjena na okolnosti razgovora sa zasticenim svjedokom broj T20 0 KTRZ 0003329 12 od 08.12.2015. godine	Uveden dana 09.12.2015. godine
T-450	Zapisnik o saslušanju svjedoka Mitrović Ivan dat Državnoj agenciji za istrage I zastitu broj 17-04/2-6-04-2-547/09 od 03 06 2009 godine + CD	Uveden dana 23.12.2015. godine
T-451	Zapisnik o saslušanju svjedoka Stevanović Save dat Državnoj agenciji za istrage i zaštitu broj 17-04/2-6-04-2-544/09 od 02 06 2009 godine sa prilogom Evidencija prisustva ljudstva izviđačke čete na izvrsavanju borbanih	Uveden dana 23.12.2015. godine

	zadataka od mjeseca jula 1995 godine I uvjerenje o datumu ranjavanja Stevanovic Save, Zvornik 03 08 1995 godine broj 05/4-294-95 I spisak ranjenih; Audio snimak Save Stevanović	Audio snimak uveden 10.02.2016. godine
T-452	Video zapis SM – 102	Uveden dana 10.02.2016. godine
T-453	Izjava svjedoka SM-101, Međunarodni sud za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnih prava na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991., 14., 15. i 16.08.1995. godine i Transkript od 14.04.2000. godine preveden na engleskom jeziku, ovjeren od međunarodnog tribunala.	Uveden dana 10.02.2016. godine
T-454	Ratni dnevnik, Knjiga br. 3, od 08.03.1995.- 20.09.1995. godine ovjeren i potpisan od Miodraga Dragutinovića; Knjiga prijema za Stojkić Gorana Zdravstvenog centra Zvornik; Zahtjev TBiH upućen Bolnici Foča broj: KTN-RZ 19/08 od 20.11.2009. godine; Zahtjev TBiH upućen Opštoj bolnici Zvornik broj: KTN-RZ 19/08 od 20.11.2009. godine; Dopis Kliničkog centra Istočno Sarajevo, Kliničke i bolničke službe Foča, broj: 01-601 od 01.12.2009. godine; Dopis Opšte bolnice Zvornik broj: 1451/09 od 27.11.2009. godine; Evidencija prisustva ljudstva izviđačkog čete odeljenja, juli 1995. Godine, jedinica 6.p.b. za Stojkić Gorana; Zapisnik o saslušanju svjedoka Stojkić Gorana, TBiH broj: KTN-RZ 19/18 od 02.06.2009. godinem sa priložima (3 fotografije) i Zapisnik o saslušanju svjedoka Stojkić Gorana, TBiH broj: KTN-RZ 19/08 od 07.12.2011. godine.	Uveden dana 10.02.2016. godine
T-455	Zapisnik o saslušanju svjedoka Tanacković Slavoljuba, Ministarstvo sigurnosti, Državna agencija za istrage i zaštitu, Centar za istraživanje ratnih zločina, broj: 16-04/2-6-04-2-817/11 od 29.11.2011. godine.	Uveden dana 02.03.2016. godine

(i) SVJEDOCI TUŽILAŠTVA

1. SVJEDOCI I VJEŠTACI TUŽILAŠTVA BIH

1. Svjedok SM-100 – 24.10.2012. godine
2. Svjedok SM- 110 – 28.11.2012. godine
3. Bašić Radenko – 26.12.2012. godine
4. Stanišić Milan – 30.01.2013. godine

5. Ignjatović Ignjat – 06.02.2013. godine
6. Bujić Slavica – 13.02.2013. godine
7. Josipović Brano – 20.02.2013. godine
8. Mirković Milisav – 27.02.2013. godine
9. Birčaković Milorad – 06.03.2013. godine
10. Spasojević Marko – 13.03.2013. godine
11. Kostić Vukica – 13.03.2013. godine
12. Josipović Ratko – 20.03.2013. godine
13. Milošević Rajko – 27.03.2013. godine
14. Nikolić Zlatimir – 03.04.2013. godine
15. Milošević Spomenko – 10.04.2013. godine
16. Milošević Mile – 17.04.2013. godine
17. Jovičić Radojica – 24.04.2013. godine
18. Josipović Ljubo – 08.05.2013. godine
19. Tomanić Zoran – 15.05.2013. godine
20. Jokić Boško – 22.05.2013. godine
21. Savić Cvijetko – 22.05.2013. godine
22. Ivanović Dragoslav – 29.05.2013. godine
23. Filipović Srpko – 05.06.2013. godine
24. Ivanović Miloš – 19.06.2013. godine
25. Mitrović Milisav – 17.07.2013. godine
26. Josipović Vitomir- 24.07.2013.godine
27. Vuković Srećko-26.08.2013.godine
28. Ivanović Dragoje- 26.08.2013.godine
29. Grahić Edvin – 11.09.2013. godine
30. Vidović Vladimir-18.09.2013.godine.
31. Milošević Jovan- 25.09.2013.godine.
32. Ivanović Bojo- 02.10.2013.godine
33. Savić Žarko – 09.10.2013. godine
34. Delić Momčilo- 16.10.2013.godine
35. Jović Borisav- 16.10.2013.godine
36. Topalović Dragomir – 30.10.2013. godine
37. Ljubo Gavrić- 06.11.2013.godine
38. Stević Zoran- 06.11.2013.godine
39. Savo Ivanović- 13.11.2013.godine
40. Zdravko Lazarević- 20.11.2013.godine
41. Arsen Jovičić- 04.12.2013.godine
42. Kostić Stevo- 04.12.2013.godine
43. Jović Lazar – 11.12.2013. godine
44. Nikolić Nedeljko – 18.12.2013. godine
45. Erić Mirko – 18.12.2013. godine
46. SM – 104 – 15.01.2014. godine
47. SM – 106 – 15.01.2014. godine
48. Aćimović Srećko- 22.01.2014.godine
49. SM – 105 – 05.02.2014. godine
50. SM- 107 (odustao od mjera zaštite) – Bujić Vidosav
51. SM-103 (odustao od mjera zaštite) – Jović Ratko
52. SM-108 – 26.02.2014. godine
53. SM-109 – 05.03.2014. godine
54. SM-109 – 12.03.2014. godine – dodatno

55. SM-102 – 02.04.2014. godine
 56. Galić Mihajlo – 09.04.2014. godine
 57. Milošević Bato – 30.04.2014. godine
 58. Josić Vlado-14.05.2014. godine
 59. Birčaković Jovo - 02.06.2014. godine
 60. Josipović Vidosav – 11.06.2014. godine
 61. Vincentius Egbers – 16.07.2014. godine
 62. Jović Vitomir – 23.07.2014. godine
 63. Ivanović Jovan – 24.09.2014. godine
 64. SM-112 – 15.10.2014. godine
 65. Dean Paul Manning – 22.10.2014. godine
 66. SM-113 – 29.10.2014. godine
 67. Trbić Milorad – 11.02.2015. godine
 68. Hasanović Mehmed – 02.12.2015. godine
 69. Svjedok Kulovac Bajro¹³⁹ – 09.12.2015. godine
 70. Svjedok Zukić Ejub¹⁴⁰ – 09.12.2015. godine
 71. Mitrović Ivan – 23.12.2015. godine
 72. Stevanović Savo – 23.12.2015. godine
 73. Andreas Zurcher – 13.01.2016. godine
 74. SM-101 – 27.01.2016. godine
 75. Stojkić (Ostoje) Goran – 10.02.2016. godine

VJEŠTACI

1. Richard Butler – 07.11.2012. godine
2. Hajdar Mevludin – 05.12.2012. godine
3. Karahasanović Elmira – 19.12.2012. godine
4. Franjić Bruno – 19.12.2012. godine
5. Vještak MacQueen Michael – 26.03.2014. godine
6. Vještak Kešetović Rifat – 10.12.2014. godine

(ii) DOKAZI ODBRANE i. DOKAZI ODBRANE OPTUŽENOG STANIŠIĆ OSTOJE

O-I-1	Fotografija Petkovaca učinjena iz vazduha, sa potpisom svjedoka Radović Vaje.	Uveden dana 04.03.2015. godine
O-I-2	Evidencija prisustva ljudstva na izvršavanju borbenih zadataka,	Uveden dana 04.03.2015. godine

¹³⁹ Svjedok uložio izjavu da mu se ime ne objavljuje u odluci na web stranici Suda dana 09 12 2015 godine

¹⁴⁰ Svjedok uložio izjavu da mu se ime ne objavljuje u odluci na web stranici Suda dana 09 12 2015 godine

	Komanda brigade, mjesec juli 1995. godine sa potpisom svjedoka Radović Vaje.			
O-I-3	1. Molba advokata Perić Miloša od 05.03.2015. godine, 2. Dopis broj: 180/2 od 06.03.2015. godine JU Osnovna škola "Sveti Sava," Zvornik, u potpisu direktor škole Petrović Radomir, 3. Dopis broj: 1193/1 od 03.12.2009. godine JU Osnovna škola "Sveti Sava," Zvornik, u potpisu direktor škole Petrović Radomir.	Uveden godine	dana	01.04.2015.
O-I-4	Karta – 'Rejon odbrane 6. pešadijskog bataljona zvorničke pešadijske brigade jula 1995. godine,' sa potpisom Dragutinović Miodraga.	Uveden godine	dana	15.04.2015.
O-I-5	Vještačenje po vještaku, fotografija, DSC-2393-1, DSC-2421, (izvod iz dokaza T-19)	Uveden godine	dana	22.04.2015.
O-I-6	Evidencija prisustva ljudstva Poz.Vod Čete na izvršavanju borbenih zadataka, mjesec jul 1995, sa potpisom svjedoka Nikolić Ljubice i datumom 13.05.	Uveden godine	dana	13.05.2015.
O-I-7	Fotografije koje su predočavane svjedoku, 4 fotografije, iz dokaza T-384, fotografija broj 5. Zvornik, petkovci bb, zgrada stare osnovne škole, fotografisano iz pravca prolaznog puta prema zgradi škole. Fotografija broj 6. Prostor između zgrade škole i vanjskog WC(T-384), fotografija broj 71, Viduk sa vrata prostorije (foto broj 69) mjesne kancelarije Petkovci, fotografija broj 78. Viduk sa vrata prostorije (foto broj 69) mjesne kancelarije Petkovci, Snimci doma kulture sa načinjenih sa više strana, fotografija broj 91. Magistralni put Sapna-Zvornik, fotografisano iz pravca Sapne prema Zvorniku, Fotografija broj 92. Magistralni put Sapna – Zvornik, fotografisano iz pravca Sapne prema Zvorniku.	Uveden godine	dana	20.05.2015.
O-I-8	Evidencija prisustva ljudstva II čete na izvršavanju borbenih zadataka, Komanda III PB, mjesec juli 1995. godine sa datumom 10.06.2015. i potpisom svjedoka Stević Nikole.	Uveden godine	dana	10.06.2015.
O-I-9	Evidencija prisustva ljudstva II čete na izvršavanju borbenih zadataka,	Uveden godine	dana	10.06.2015.

	Komanda III PB, mjesec juli 1995. godine sa datumom 10.06.2015. i potpisom svjedoka Marjanović Dragana			
O-I-10	Putni radni list br: 22-1529/95, Zvornik	Uveden godine	dana	10.06.2015.
O-I-11	Pripremno naređenje komande drinskog korpusa, strogo pov.br. 01/04-156-1 od 02.07.1995. godine	Uveden godine	dana	23.09.2015.
O-I-12	Zapovest komande 1. bratunačke brigade, pov.br. 439-2 od 05.07.1995. godine,	Uveden godine	dana	23.09.2015.
O-I-13	Zapovest komande 1. bratunačke brigade, pov.br. 439-2 od 05.07.1995. godine	Uveden godine	dana	23.09.2015.
O-I-14	Zahtjev za mobilizaciju autobusa, Sekretarijat ministarstva odbrane, Zvornik, pov. 02-21-3615/95 od 12.07.1995. godine	Uveden godine	dana	23.09.2015.
O-I-15	Zahtjev za mobilizaciju autobusa, Sekretarijat ministarstva odbrane, Zvornik, pov. 02-21-3638/95 od 12.07.1995. godine	Uveden godine	dana	23.09.2015.
O-I-16	Zahtjev za mobilizaciju vozila za prevoz ljudstva, Sekretarijat ministarstva odbrane, Zvornik, pov. 02-21-3655/95 od 13.07.1995. godine	Uveden godine	dana	23.09.2015.
O-I-17	Zapovest za napad na enklavu Žepa, op.br.1, Komanda drmskog korpusa, IKM Krivače, str.pov.br.02/04-158-1 od 13.07.1995. godine	Uveden godine	dana	23.09.2015.
O-I-18	Naređenje, Sprečavanje prolaska muslimanskih grupa ka Tuzli i Kladnju, Glavni štab vojske Republike Srpske, str.pov.br.03/4-1629 od 13.07.1995. godine	Uveden godine	dana	23.09.2015.
O-I-19	Dopis Komande 1.PLPBR str.pov.broj: 04-520-51/95 od 13.07.1995. godine	Uveden godine	dana	23.09.2015.
O-I-20	Naređenje komande 1. bratunačke brigade o pretresu terena, str.pov.br. 453-2 od 14.07.1995. godine	Uveden godine	dana	23.09.2015.
O-I-21	Izveštaj o prihvatu i stanju jedinica 28.dKoV Srebrenica, Generalštab ARBiH, broj: 1/825-1744 od 28.07.1995. godine	Uveden godine	dana	23.09.2015.
O-I-22	Izjava Bećirović Ramiza, ARBiH, Komanda 2. Korpusa, Odjeljenje službe vojne bezbjednosti, broj:_/95 od 11.08.1995. godine	Uveden godine	dana	23.09.2015.

O-I-23	Izveštaj o popuni ratnih jedinica ARBiH, Komanda 28.divizije, broj pov.str. 03-183-231 od 01.07.1995. godine	Uveden godine	dana	23.09.2015.
O-I-24	Informacija i naređenje Komande 2. Korpusa str.pov.br. 02/1-604/123, Tuzla, od 02.07.1995. godine	Uveden godine	dana	23.09.2015.
O-I-25	Obavijest sa sjednice Predsjedništva opštine Srebrenica održane dana 09.07.1995. godine u 19,00 casova, R BiH, Opština Srebrenica, Predsjedništvo, broj: 01-/95 od 09.07.1995. godine	Uveden godine	dana	23.09.2015.
O-I-26	Izveštaj baziran na debriefingu o Srebrenici, Wind, Assen, 4.oktobra, 1995	Uveden godine	dana	23.09.2015.
O-I-27	Izveštaj o doturu UBS i MTS u enklave Žepa i Srebrenica, R BiH, Generalštab Armije R BiH, Štab armije, broj, 1-1/7-169, Kakanj, 28.05.1996. godine	Uveden godine	dana	23.09.2015.
O-I-28	Transkript Nova Footage – Colonel Karrwmans/General Mladić, Meeting 1 in Bratunac	Uveden godine	dana	23.09.2015.
O-I-29	Kompilirani video-zapis "Srebrenica 95" od 5 minuta do 6 minuta, 18 sec	Uveden godine	dana	23.09.2015.
O-I-30	Rješenje o penzionisanju Stanišić Ostoje, Zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, Filijala Bijeljina, lbo: 1072011960, od 11.03.2015. godine	Uveden godine	dana	23.09.2015.
O-I-31	Nalaz i mišljenje vještaka prof dr Radovanović Svjetlane, demografski vještak, Beograd 2015.godine; Naredba za vještačenje data od strane advokata Perića od 16.06.2015.godine; Radna biografija dr Svetlane Radovanović; Zapisnik o utvrđivanju identiteta Delić Izeta broj 107/14 od 13.06.2014.godine, Tuzla	Uveden dana 11.11.2015.godine		
O-I-32	Karta – 'Rejon odbrane 6. pešadijskog bataljona zvorničke pešadijske brigade jula 1995. godine,' sa potpisom Dragutinović Miodraga. Analiza rukovodne nadležnosti Stanišić Ostoje i Milošević Marka u događajima jula mjeseca 1995. Godiner u rejonu Zvornika – izvjestaj vojnog vjestaka – Prof dr Bozidar Forca, Sarajevo 2015. Godine.	Uveden godine	dana	18.11.2015.
O-I-33	Ratni dnevnik, knjiga broj 5 Zvorničke brigade od 12 05 do 15.10.1995. godine	Uveden dana 23 03 2016 godine		

O-I-34	Izvod iz dnevnika operativnog dežurstva, IKM Kitovnice broj 00760268	Uveden dana 23 03 2016 godine
O-I-35	Tri fotografije sa likom Ostoje Stanisica iz razlicitih vremenskih perioda u maloj plavoj koverti	Uveden dana 23 03 2016 godine

(iii) SVJEDOCI I VJEŠTACI ODBRANE
OPTUŽENOG STANIŠIĆ OSTOJE

	Ime i prezime svjedoka	Datum svjedočenja
1.	Radović Vajo	04.03.2015. godine
2.	Aćimović Miladin	11.03.2015. godine
3.	Perić Radosav	11.03.2015. godine
4.	Jovanović Zoran	18.03.2015. godine
5.	Čelić Milomir	01.04.2015. godine
6.	Maksimović Lazar	01.04.2015. godine
7.	Radović Boro	08.04.2015. godine
8.	Babić Milan	08.04.2015. godine
9.	Dragutinović Miodrag	15.04.2015. godine
10.	Lazar Gotovac	22.04.2015. godine
11.	Radenko Petrović	22.04.2015. godine
12.	Nikolić Ljubica	13.05.2015. godine
13.	Deurić Mirko	13.05.2015. godine
14.	Goran Ristić	20.05.2015. godine
15.	Milenko Bujić	20.05.2015. godine
16.	Beatović Drago	27.05.2015. godine
17.	Stanojević Milan	27.05.2015. godine
18.	Stević Nikola	10.06.2015. godine
19.	Marjanović Dragan	10.06.2015. godine

VJEŠTACI:

1. Radovanović Svetlana 28.10.2015. godine
2. Forca Božidar 11. i 18.11.2015. godine

(iv) DOKAZI ODBRANE OPTUŽENOG
MILOŠEVIĆ MARKA

1. DOKAZI ODBRANE OPTUŽENOG MILOŠEVIĆ MARKA

O-II-1	Naredba, R BiH, Štab vrhovne komande oružanih snaga, Sarajevo, str.pov.broj: 02/398-2 od 16.03.1993. godine	Uveden godine	dana	23.09.2015.
O-II-2	Obavještenje o rezultatima pregovora o demilitarizaciji Srebrenice, R BiH, Štab vrhovne komande OS R BiH, str.pov. 02/520-2 od 20.04.1993. godine	Uveden godine	dana	23.09.2015.
O-II-3	Naređenje, Pripreme za izvođenje ofanzivnih b/d, R BiH, Generalštab Armije, broj: 1/825-84 od 17.06.1995. godine	Uveden godine	dana	23.09.2015.
O-II-4	Obavještenje po aktu GSS AR BiH broj: 1/825-564 od 28.06.1995. godine, AR BiH, Komanda 28,diviziji, Odsjek obavještajnih poslova, str.pov.broj: 02-06/95 od 29.06.1995. godine	Uveden godine	dana	23.09.2015.
O-II-5	Čestitka, Uspješno izvedena diverzantska b/d, AR BiH, Komanda 2.korpusa, str.pov.br. 02/1-670/4, Tuzla, od 28.06.1995. godine	Uveden godine	dana	23.09.2015.
O-II-6	Informacija o borbenim rezultatima jedinica i komandi 28.dKoV.2.korpusa AR BiH, AR BiH, Komanda 2.korpusa, str.pov.br. 04/1-105-603, Tuzla, od 08.07.1995. godine	Uveden godine	dana	23.09.2015.
O-II-7	Akt komande 2. Korpusa, Odjeljenje službe vojne bezbjednosti, broj: 06-101-197-7/95 od 11.09.1995. godine	Uveden godine	dana	23.09.2015.
O-II-8	Akt, Republika Srpska, MUP, Kabinet ministra, broj: k/p-1-415/95 od 13.07.1995. godine	Uveden godine	dana	23.09.2015.
O-II-9	Spisak ratnih zlocinaca koji su vrsili ratne zlocine na području opštine Bratunac, Srebrenica, Milici Vlasenica i Skelani broj 00678851	Uveden godine	dana	23.03.2016.
O-II-10	Akt komande 28. Divizije strogo pov broj 04-84/95 od 02 06 1995 godine u potpisu Nijaz Mašić	Uveden godine	dana	23.03.2016.
O-II-11	Akt MUP-a Republike Srpske broj 02-932/95 od 27 04 1995 godine	Uveden godine	dana	23.03.2016.
O-II-12	Akt MUP-a Republike Srpske broj 02-1123/95 od 09 05 1995 godine	Uveden godine	dana	23.03.2016.

O-II-13	Akt MUP-a Republike Srpske broj 02-1187/95 od 13 05 1995 godine	Uveden godine	dana	23.03.2016.
O-II-14	Akt MUP Republike Srpske broj 02-1271/95 od 22 05 1995 godine	Uveden godine	dana	23.03.2016.
O-II-15	Akt MUP Republike Srpske broj 02-1440/95 od 02 06 1995 godine	Uveden godine	dana	23.03.2016.
O-II-16	Akt MUP-a Republike Srpske, kabinet ministra broj k/p-416/95 od 13 07 1995 godine	Uveden godine	dana	23.03.2016.
O-II-17	Akt MUP Republike Srpske broj rjb-303/95 od 13 07 1995 godine	Uveden godine	dana	23.03.2016.
O-II-18	Akt CJB Zvornik broj 12-6/08-520/95 od 16 07 1995 godine	Uveden godine	dana	23.03.2016.
O-II-19	Akt MUP-a Republike Srpske, kabinet ministra broj 05-2038/95 od 14 07 1995 godine	Uveden godine	dana	23.03.2016.
O-II-20	Izvjest. 28.Divizije, strogo POV, br 04-113/95 od 30 06 1995 godine	Uveden godine	dana	23.03.2016.
O-II-21	Operativni izvjestaj 28.Divizije br 04-114/95 od 30 06 1995 godine	Uveden godine	dana	23.03.2016.
O-II-22	Izjava predstavnika civilnih vlasti 07-27/95 od 17 07 1995 godine	Uveden godine	dana	23.03.2016.
O-II-23	Pregled opštine Srebrenica, opštinski stab CZ br 04-45/95 od 11 01 1995 godine	Uveden godine	dana	23.03.2016.
O-II-24	Naredba glavnog štaba VRS, strogo POV br 03/4-1616 od 11 07 1995 godine u potpisu general Ratko Mladić	Uveden godine	dana	23.03.2016.

O-II-25	Naredba komande Drinskog Korpusa br 03/157-7 od 15 07 1995 godine, u potpisu Radislav Krstic	Uveden godine	dana	23.03.2016.
O-II-26	Komanda Drinskog korpusa, strogo pov br 03/156-11 od 13 07 1995 godine	Uveden godine	dana	23.03.2016.
O-II-27	Fotografija br 16, fotografija br 13 od 27 02 2013 godine	Uveden godine	dana	23.03.2016.
O-II-28	Fotografija br 1 (Sudija Mira Smajlovic), fotografija br 2 (adv Tomo Visnjic), fotografija br 3 (adv Miodrag Stojanovic), fotografija br 4 (sudija Robinson), fotografija br 5 (sudija Zoran Bozic), fotografija br 6 (set fotografija)	Uveden godine	dana	23.03.2016.
O-II-29	Sluzbena Zabiljeska Armije RBiH, komanda 2. Korpusa od 05 08 1995 i 03 08 1995 godine	Uveden godine	dana	23.03.2016.
O-II-30	Izjave svjedoka SM – 101 br 15-173/95 od 03 08 1995	Uveden godine	dana	23.03.2016.

2. SVJEDOCI ODBRANE OPTUŽENOG MILOŠEVIĆ MARKA

Redni broj	Ime i prezime svjedoka	Datum svjedočenja
1.	Ivanović Stevan	01.07.2015. godine
2.	Nikolić Dušan	01.07.2015. godine
3.	Aćimović Dragan	08.07.2015. godine
4.	Stevanović Momčilo	08.07.2015. godine
5.	Milošević Stamenko	15.07.2015. godine
6.	Erić Milenko	15.07.2015. godine
7.	Lukić Drago	26.08.2015. godine
8.	Radović Vinko	26.08.2015. godine
9.	Stević Milorad	02.09.2015. godine
10.	Jokić Željko	02.09.2015. godine
11.	Savić Đorđo	09.09.2015. godine
12.	Avramović Branko	09.09.2015. godine
13.	Lazić Jelenka	16.09.2015. godine
14.	Lazarević Mila	16.09.2015. godine

(v) ZAJEDNIČKI SVJEDOCI ODBRANE
OPTUŽENOG STANIŠIĆ OSTOJE I
MILOŠEVIĆ MARKA

	Ime i prezime svjedoka	Datum svjedočenja
1.	Tanacković Slavoljub	02.03.2016.
2.	Krstić Rade	02.03.2016.
3.	Hajduković Milisav	09.03.2016.
4.	Željko Marko	09.03.2016.
5.	Požarac Ljubo	16.03.2016.
6.	Trifković Milan	16.03.2016.

(vi) DOKAZI I VJEŠTACI SUDA

1. DOKAZI SUDA

S-1	Nalaz i mišljenje vještaka Ćemalović dr Omera od 20.04.2013. godine, zajedno sa medicinskom dokumentacijom za svjedoka Jovanović Živorada	Uveden dana 15.05.2013. godine
S-2	Nalaz i mišljenje vještaka Ćemalović dr Omera i Golijan dr Radojke, zajedno sa medicinskom dokumentacijom za svjedoka Jovanović Živorada od 25.06.2014. godine	Uveden dana 09.07.2014. godine
S-3	Fotografija 'Širi izgled doma sa zadnje strane,' 'Snimak prednjeg dijela doma kulture snimljeno iz pravca Lopara,' sa potpisom svjedoka Deurić Mirko, i datumom: 13.05.2015.	Uveden dana 13.05.2015. godine

2. VJEŠTACI SUDA

1. Vještak Ćemalović Omer – 15.05.2013. i 02.07.2014. godine

2. Vještak Golijan Radojka – 09.07.2014. godine